

Mr. A. van der Minne, 1903-1963.

GENEALOGYSK JIERBOEKJE

Nr.

232

under redaksje fan

W. Dolk, G. Dykstra Hzn, D. J. van der Meer
H. G. van Slooten en J. Visser.

Genealogysk Wurkforbân fan de Fryske Akademy
Ljouwert, 1964

Wumkes.nl

IN MEMORIAM MR. ADRIANUS VAN DER MINNE.

Utrecht 28 juni 1963 - Marssum 16 juni 1963.

Groot was de verslagenheid toen deze zomer, zo kort na het overlijden van zijn gade, de Heer van der Minne om het leven kwam en de dood een einde maakte aan zijn - ook voor de Friese genealogien - zo werkzame leven.

Als jong gymnasiast vertoonde hij weinig blijken van zijn lateren culturelen aanleg - voetbalwedstrijden en Lord Lister bleven hem lang dierbaar - tot hij opeens zijn klassegenoten voor begon te gaan en hen ging attenderen op door hem ontdekte schrijvers als Leopold en Elsschot. Ook als jong student in zijn geboorteplaats zette hij zijn speurtochten op het gebied der schone letteren voort. Hij had er tijd genoeg voor: de studie ging hem gemakkelijk af en functies in het studentenleven ambeerde hij niet.

Meer moeite had hij om, eenmaal afgestudeerd zijnde, een hem passende plaats in de maatschappij te vinden, totdat hij, min of meer toevallig, in het archiefwezen zijn bestemming vond. Hij volontairde bij De Bussy in Amsterdam en werd bij Raadsbesluit van 5 dec. 1933 m.i.v. 1 jan. 1934 benoemd tot opvolger van Mejuffrouw R. Visscher, de gemeentearchivarist-bibliothecaresse van Leeuwarden. Hier kon hij zijn hart ophalen. Bibliophil als hij was, gaf hij zijn zorgen in de eerste plaats aan de bibliotheek, die hij voorzover de magere credieten in die crisisjaren zulks toelieten zo goed mogelijk aanvulde, daarbij de wekelijks bezochte marktstalletjes als vindplaats van meest locale uitgaafjes niet verasmadende. Maar ook het archief verwaarloosde hij niet, al ontbrak hem de gelegenheid tot inventarisatie. Hij liet verschillende, veel gebruikte klappers maken en enkele doopboekjes copiëren, die bij den Deken waren achtergebleven. Enorm veel werk heeft hij echter verzet t.b.v. zijn correspondenten. Ik herinner mij nog uit mijn eigen jonge jaren hoe verrast ik was door de uitgebreide informaties, die ik ten antwoord ontving op een vraag naar mijn Leeuwarder familieleden uit de XVIIe en XVIIIe eeuw.

Op deze wijze heeft hij tal van historici en vooral genealogien aan zich verplicht. Nog steeds profiteren wij van de uitgebreide dossiers en pakken met fiches, die hij vormde bij zijn onderzoeken. En dat niet alleen in den officiëlen diensttijd. Jarenlang werkte hij tot diep in de nacht door. De eer van de publicatie liet hij daarbij gaarne aan anderen over: eerzuchtig was hij niet in het minst. Afgezien van zijn jaarverslagen leverde hij min of meer ambtshalve een bijdrage voor het gedenkboek 1435-1935 en in de Vrije Fries verschenen in de jaren 1941 en 1943 een paar (kunst)historische artikelen.

Inmiddels was hij (13 jan. 1936) gehuwd met Mevrouw A. M. C. Quarles van Ufford-Buma, waardoor hij in contact kwam met het milieu der grootfriese beweging. Hoewel hij zich daar nooit bij heeft aangesloten - hij sprak zelf ook nooit Fries - voelde hij zich als flamingant en grootnerdander wel aan die beweging verwant en maakte hij er vele vrienden.

Na ruim elf jaar zijn krachten aan het Leeuwarder archief te hebben gegeven, verhuisde hij naar het antiquariaat van Van Stockum te 's-Gravenhage en vervolgens als archivaris naar het Centraal Bureau voor de Rijn- en binnenvaart. Na intussen bijna tot gemeentearchivaris en athenaeumbibliothecaris van Deventer te zijn benoemd, waar zijn medecandidaat echter iets meer stemmen verwierf, kwam hij 1 maart 1956 terug in Friesland als chef leeszaal op het Rijksarchief, aanvankelijk als archivist A en tenslotte, sinds 1962 als chartermeester 1e klasse.

In deze functie werkte hij het gehele archievenbezit in de kanselarij door om tot een overzicht van het aanwezige te komen en ordende hij een deel der aanwinsten, zoals de nieuwe burgerlijke standsregisters, de kadastrale archieven en de van het Fries Genootschap overgenomen handschriften.

Het grootste gedeelte van zijn tijd ging echter in het eigenlijke leeszaalwerk zitten. Bij gebrek aan jeugdige bedienden liep hij geregeld te zeulen met enorme stapels archiefstukken ten gerieve der in Friesland nogal talrijke bezoekers en menigeen stond hij bij met palaeografische of juridische problemen. Daarnaast hield hij toezicht op het "richtig nakomen der uitgevaardigde ordemaatregelen" en de administratie van het archief bij.

In het najaar van 1959 was hij penningmeester geworden van de afdeling Leeuwarden van het Ned. Klassiek Verbond, de enige nevenfunctie die mij bekend is geworden. Hier en in den huiselijken kring placht hij zich te ontpoppen als een belezen en uitermate boeiend causeur. Nog een paar weken voor zijn dood maakte ik mede, hoe hij op een verjaarsvisite, waar hij laat in den avond arriveerde, na weinige ogenblikken tot midelpunt was van een schare aandachtig luisterende jongeren. Waar hij zelf ontving, was hij de perfecte gastheer, aan wie niets ontging, steeds in de weer om zijn gasten al converserende te voorzien van het vele, wat hij placht aan te bieden.

Zijn verscheiden is een groot gemis, zowel voor de aan hem toevertrouwde collecties, die hij placht te koesteren als zijn kinderen, als voor zijn vele vrienden.

v.L.

**KOART OERSJOCH FAN DE WURKSUMHEDEN FAN
IT GENEALOGYSK WURKFORBAN FAN DE FRYSKE AKADEMIE**

september 1962 oant september 1963.

It bistjûr hat yn dit jier ienris gear west en wol op 30 nov. 1962. Op sneon 1 september 1962 waerd om healwei tsienen yn it Coulonhûs in gearkomste bilein op forsyk fan it haedbistjûr fan de Akademy, dy't ek de oare wurkforbannen op deselde ure en tiid oproppen hie. Diskear gjin lezing of foardracht; de bidoeling wie bisprek fan it wurk yn it kommende jier. Nei òfrin om 11 ure in mienskiplike gearkomste fan alle wurkforbannen yn de Harmonie te Ljouwert; Dr. I.J.N. IJpma hold dêr in ynlieding oer in wurkskema foar de Súdwesthoeke.

Op sneon 27 oktober 1962 wie dan wer ús earste gewoane gearsit. De foarsitter dielde mei, dat it bistjûr de grêfskriften, dy't yn 'e rii fan de jierren sammele binne, foarearst sùnder annotaesje útjaen wol. Der is tige forlet fan om it materiael sa mear tagonklik to meitsjen. It wurd is dan aan de hear K.M. van der Kooi fan Dronryp, dy't ús fortelde oer in miljoene-erfenis, in lezing dêr't mei spanning en nocht nei harke is. Foarsitter D.J. van der Meer brocht hirnei de Recesboeken onder oandacht fan de leden; deryn is faek hielhwat to finen, dat oars net te etterheljen is.

Op sneon 24 novimber 1962 waerd yn it Coulonhûs it jierboekje 1963 aanbean troch de foarsitter fan de redaksjekommissie, de hear H.G. van Slooten. De hearen Dolk en D.J. van der Meer holden beide in praetsje oer onderwerpen út dit jierboekje.

Op sneon 15 desember 1962 hold de hear K.Terpstra fan Apeldoorn in lezing oer Lourens Alma Tadema. Nei dizze lezing waerd mei grote nocht harke.

Op sneon 12 jannewaris 1963 fortelde Mr. Dr. K. de Vries eat oer it plan fan it bistjûr fan de Fryske Akademy ta útfjetje fan in hânboek foar de skiednis fan Fryslân. Hirnei hold de hear W.Tsj. Vleer fan Hergaryp in foardracht oer de bitsjutting fan de genealogy foar Fryslân yn dizze tiid. Hy hat mei foarse halen it forline, hjoed en takomst billejochte, in treflik referaat, dat faeks yn syn gehiel in plak fine mei yn It Beaken b.g.

Op sneon 23 febrewaris 1963 hold ús ald-siktaris R.S. Roorda in lezing oer de kertieren fan Waling Dykstra en oanbisibbe famyljes. Spreker hat in klapper makke op it gehiel, der't mear as 2000 persoanen yn neamd wurde.

Op sneon 23 maart 1963 waerd yn it Coulonhûs in praetmiddei holden. Tagelyk mei de wurklist foar dizze gearsit waerd in list mei to bihan-neljen fragen aan de leden tastjûrd. Hoewol't der likernôch trije uren aan ien stik oer praten is, koenen lang net alle fragen ta'in útslûtsel komme.

Op sneon 20 april wie ús lêste gearsit yndit winterhealjier, ek wer yn it Coulonhûs. De hearen Sent van der Meer en W.Tsj. Vleer holden in

referaat oer de problematyk by it úndersyk fan de Schotanus-famylje.
Us gearkomsten waerden dit jier goed bisocht; dit jier lykwols gjin "top" fan in famyljemiddei lykas forline jier. It gemiddeld tal ledien, dat ús gearkomsten bywenne, lei dit jier om de tritich de middei.

It fotografearjen fan grëfstiennen, wapenbuorden, ensfh. gyng ek dit jier wer troch. It is, lykas foarich jier ek al sein is, foar it greateste part ré.. Ek nou wolle wy der mei klam op oanstean, dat as immen gewaer wurdt, dat der in tsjerkeflier iepen komt, it fan bilang is dit daliks troch to jaen oan foarsitter D.J. van der Meer te Roardahuzum, till. 05660-527, of oan de Akademy.

Kopy foar it folgjende jierboekje kin oant 1 july 1964 ynstjürd wurde oan de hear W.Dolk, Gemeentearchyf, stedshûs te Ljouwert.

G.DYKSTRA Hsn., skriuwer.

JIERFORSLACH 1962/'63 fan de FRYSK RIE FOAR HERALDYK.

De Rie kaem gear op 24 septimber 1962, 6 en 20 febrewaris, 18 maert, 8 april, 6 maeije en 20 juny 1963, de measte kearen yn Amicitia; de beide gearkomsten yn febrewaris waerden hâlden yn 'e Kânselerij, resp. it Eurohotel. Us lid Dr. Sixma baron van Heemstra wie noch net wer yn 'e gelegenheit oan ús wurksumheden diel to nimmen en letter joek Jhr. Drs. van Lennep him om reden fan oare wurksumheden werom. As nij lid kriegen wy yn febrewaris de hear A.B.Dull tot Backenhagen, dy't daliks in wichtich diel yn ús wurk krike troch syn kunde en kunst.

De Rie bistiet nou út de hearen:

D.J. van der Meer, foars., Roardahuzum,

Drs. J. Visser, 1e skr., Kwartelstrj. 47, Ljouwert,

W.Tsj. Vleer, 2e skr., "Honk", Ryksstrj. wei 40, Hurdegaryp,

Drs. K.M. van der Kooi, "Osinga-state", Dronryp,

Dr.F.S. Sixma baron van Heemstra, "de Colckhof", Heino,

A.B.Dull tot Backenhagen, Emmakade 144, Ljouwert.

It forroune jier hat foar ús Rie drokker west as ea tofoaren. It measste wurk lei wer op it mèd fan 'e gemeenteflaggen. Kamen der foarhinne in stikmannich yn it jier klear, ditkear kinne wy in tweintichtal nije bikend meitsje, hwermei Fryslân op dit stik fan saken it útsunderlike plak ynnimt fan in provinsje, dèr't sa goed as alle gemeenten in officiële flagge hawwe.

Yn maert forskynden yn Ljouwert affiches mei in karikatuer fan de Fryske flagge en op in dei hyste de Kommissaris fan de Keninginne op de Aldehou in flagge mei it nou rounom bikende embleem dat ek op dy biljetten te sjen wie en dat oankundige, dat in healjier letter de útstalling Frisiana hâlden wurde soe. Dit joech ús oanlieding om, lykas wy dochs al fan doel wiene, kontakt op te nimmen mei de direkteur fan dizze ûndernimming, de hear Jac. Kleiboer, net inkeld om op de flaters te wi-

zen, dy't hjirmeyi makke wiene, mar foaral om ris oer to lizzen, hwat der op dit mēd foar goeds dien wurde koe. De hear Kleiboer wie der wol foar to finen en al is der fan it oerliz net folle torjochte kommen, it mienskiplike doel is dochs yn haedsaken birkjt. Dit doel wie, de flaggen fan alle 44 Fryske gemeenten op 'e Frisiana waeije to litten. Yntusken wiene wy al aan it wurk mei ûntwerpen en tekenjen, hwerby de leden Vleer en Dull har tige fortsjinstlik makken, wylst de skriuwer de measte gemeenten oanskreau, dy't noch gjin flagge hiene, om har aan to tronen de fan ús útstelde flaggen fēst to stellen. Somlike gemeenten kriegen de kar út twa, trije, fjouwer ûntwerpen, mar der wiene wol by dy't ek dēr noch net genōch aan hiene. Inkelde joegen hielendal gjin andert en moasten troch op 'e nij oanskriuwen of persoanlik kontakt wekker maken wurde.

Om it hear nou ris oer to sjen, lyk as út foarige forslaggen wol yn haedsaken blyken docht, wiene der by it forskenen fan ús foarige forslach 20 Fryske gemeenten dy't in flagge hiene, nl.

1. Harns	(1857)	11. Snits	(1956)
2. Flylân	(1938)	12. Woarkum	(1957)
3. Ljouwert	(1947)	13. Sleat	(1957)
4. Dokkum	(1948)	14. Uttingeradiel	(1958)
5. Skiermuontseach	(1949)	15. Achtkarspelen	(1958)
6. It Amelân	(1950)	16. Hynlijippen	(1958)
7. Wûnseradiel	(1955)	17. Ferwerteradiel	(1959)
8. Boalsert	(1955)	18. Kollumerlân	(1960)
9. It Bilt	(1955)	19. Lemsterlân	(1961)
10. Tytsjerksteradiel	(1956)	20. Baerderadiel	(1962)

Foár de Frisiana-aksje kamen noch seis klear; de iene gemeente stiek de oare blyker aan:

21. Frjentsjeradiel	(1962)	24. Skylge	(1963)
22. Haskerlân	(1962)	25. Dantumadiel	(1963)
23. Frjentsjer	(1962)	26. Opsterlân	(1963)

Hjirfan wiene winaliken mar twa flaggen nij, de beide earstneamde, Frjentsjeradiel nei ús ûntwerp en Haskerlân nei in ûntwerp fan oare kant, dat ús hielendal net sinnige en dēr't wy ek biswier tsjin makke hiene. Foar Frjentsjer en Skylge waerden bisteande histoaryske flaggen fēststeld en de beide lēste wiene aldere útstellen: Dantumadiel neffens ûntwerp fan de "Hoge Raad van Adel" en Opsterlân neffens ien fan ús lid Vleer. Fan fiif oare gemeenten wiene ek al forsiken ynkōmd en Starum hie in histoaryske flagge, dy't noch net offisieel wie. Sadwaende moasten der noch 12 nije ûntwerpen bykomme, om alhiel folslein to wēzen. Yn 'e rin fan maejje oant september waerden noch fēststeld, meast nei ûntwerpen fan de leden fan ús Rie:

27. Drylts	32. Wymbritseradiel	37. Doanjewerstal
28. It Hearrenfean	33. Menameradiel	38. Eastdongeradiel
29. Westdongeradiel	34. Ljouwerteradiel	39. Raerderhim
30. Hinnaerderadiel	35. Barradiel	40. Himmelumer Aldeferd
31. Gaesterlân	36. Starum	41. (sj. hjirnei)

It bigoun dus al aerdich op folsleinens to lykjen. Doe drige yn augus-

tus in misforstan oarsaek to wurden, dat der fan it hiele plan ta opstelling op de Frisiana neat komme soe. De skriuwer die noch alle war om desaek foarinoar to krien, mar om 'e nocht. It stie de freedtojoun foardat de útstalling iepene wurde soe, al yn 'e krante: Geen gemeente-vlaggen op Frisiana. Mar de flaggefrikant Demes fan Dokkum wie dit al to māl. Hy sette de skouders derunder en mei help foaral fan ús lid Vleer kamen de flaggen der dochs, twa dagen nei de iepening, mar noch foar de komst fan de Keninginne. Eaststellingwerf hie noch op it lēst in flagge fēststeld en fan Idaerderadiel, Smellingerlān en Weststellingwerf waerden flaggen yn 'e gemeentekleuren makke; útsein de lēste binne dizze gemeenten dwaende mei ûntwerpen, fan ús yntsjinne, mar omdat se noch net offisieel wiene, woene de boargemasters net lije dat se útstutsen waerden:

As it 44-tal compleet is, stiet ús in publikaesje fan ús lid Vleer to wachtsjen oer de Fryske gemeenteflaggen, ek nei aanleding fan it forline jier forskynde Nederlands Vlaggeboek fan Kl. Sierksma, dēr't wy dan in aerdige aanfolling op jaen kinne.

It gemeentewapen fan Skylge waerd neffens ús rapport en advys (sj. De Vrije Fries XLV, 122) op 11 febr. 1963 fan 'e Rie oannommen en oan 'e Keninginne om goedkarring oanbean. In suggesje fan 'e Ryksarchivaris oan Wymbritseradiel om syn wapen yn 'e alde foarm (mei de heale earn) werom to bringen, waerd forsmiten.

Mr. G. A. Bontekoe, dy't pas nei folle oandrang op it lēste momint in tige opfallende flagge foar syn eigen gemeente útstelde, forblide ek de Noardeastpolder mei in ûntwerp, neidat syn wapenûntwerp foar dy gemeente yn foroare foarm goedkard wie. Yn 'e flagge stiet it histoaryske element net sa bot op 'e foargroun foar it nije (de leelje fan Lely) oeras yn it wapen. Foar it wetterskip Het Zwettegebied makke Boargemaster in wapen. Us lid Dull utere syn esthetyske en wapentechnyske biswieren hjirtsjin yn it krantestikje.

Mei it each op it flagjen by feestelikheden en binammen by takomstige Alvestēddetochten waerd in brief aan it Provinciale Bistjür en aan de Alvestēddeforiening stjûrd.

Us twadde wichtige aktiviteit yn dit jier wie de wapenregistraesje. De resultaten hjirfan binne yn dit boekje to finen, dat wy hoege der hjir oars net folle fan to sizzen, as dat ek hjir de hear Dull it greatste part fan it wurk foar syn rekken nommen hat. Wy hoopje dat it hjir beane oaren oant rune sil wapens yn to stjûren, sadat wy dit wurk in oar jier forfetsje kinne.

Oare wichtige dingen barden der dit jier net op ús mēd.

J. VISSER, skriuwer.

YNLJOCHTINGS

oangeande inkelde iepenbiere ynstellingen, kommisjes, forieningen, ensfh., dy't warksum binne op it gebiet fan skiednis, aldeheit- en geakunde, geslacht- en wapenkunde yn de provinsje Fryslân.

De Fryske Akademy

Dr. A. Vondeling, foarsitter

Drs. F. J. Bergstra, 2e foarsitter

Mr. T. J. Kingma, 2e skriuwer

Mr. R. Heeg, skathâlder

Drs. S. van Tuinen, blysitter

Drs. H. J. Oldenhof, blysitter

Wittenskiplik direkteur: Prof. Dr. J. H. Brouwer

organisatoarysk en saeklik direkteur: Dr. W. Kok

direkteur Paedagogysk Advysburo: G. Sinnema

direksje-sekretariesse: jfr. D. Wijnterp

wittensk. haedamtners: Dr. Y. Poortinga en Mr. Dr. K. de Vries

wittensk. amtner le klas: D. S. Tamminga

wittensk. amtner: H. S. Buwalda

skriuwer Wâldekommisje: Drs. J. J. Spahr van der Hoek

skriuwer Súdwesthoekekommisje: Drs. G. Bakker

administrateur: Tsj. de Jager

Histoarysk warkforbân:

Drs. H. J. Oldenhof, foarsitter

A. Vandamme, skriuwer, Snits, Amaliastrijitte 76

Nammekundich warkforbân:

Prof. Dr. J. H. Brouwer, foarsitter

Drs. J. J. Spahr van der Hoek, skriuwer, Beetstersweach, Opper-Uterburg

Genealogysk warkforbân:

D. J. van der Meer, foarsitter

G. Dijkstra Hsn., skriuwer, Ljouwert, G. Terborchstrjitte 7

Fryske Rie foar Heraldyk:

D. J. van der Meer, foarsitter

Drs. J. Visser, skriuwer, Ljouwert, Kwartelstrjitte 47

De Fryske Akademy is fêstige yn it Coulonhûs, Doelestrjitte 8 to Ljouwert.

Rijksarchief in de provincie Friesland

Rijksarchivaris: Mr. S. J. Fockema Andreea

wetensch. ambtenaren: Drs. J. Visser en A. van der Wal

ambtenaar: J. Schaaf sma

Het Rijksarchief is gevestigd in de Kanselarij, Turfmarkt 13 te Leeuwarden.

Geopend: werkdagen 9 - 17 uur; zaterdag 9 - 12.30 uur, alleen na aanvrage (uiterlijk vrijdag voor 16 uur).

Provinciale Inspectie der Gemeente- en Waterschapsarchieven.

Inspecteur: Mr. S. J. Fockema Andreea

adjunct-inspecteur: Dr. H. T. Obreen

wetensch. ambtenaar: H. F. Faber

De Inspectie is gevestigd in de Kanselarij, Turfmarkt 13 te Leeuwarden.
Archief der gemeente Leeuwarden en Stedelijke Bibliotheek

Gemeentearchivaris: Jhr. M.J.van Lennep, hist. drs.
wetensch. ambtenaren: W.Dolk en Drs. P.Oprsäl
ambtenaar: I.Westra

Het gemeentearchief en de Bibliotheek zijn gevestigd in het Stadhuis, Raadhuisplein 36 te Leeuwarden. Geopend: werkdagen 9 - 12.30 en 14 - 17 uur, zaterdag 9 - 12.30 uur.

Streekarchivariaat "Noordoost-Friesland"

Streekarchivaris: W.H.Keikes

Het streekarchivariaat, waarbij zijn aangesloten de gemeenten Dokkum, Kollumerland c.a., Oost- en Westdongeradeel en Schiermonnikoog, is gevestigd in het Stadhuis te Dokkum. Geopend vrijdag 9 - 12 en 14 - 17 uur.

Provinciale Bibliotheek

Bibliothecaris: Dr. Sj.Douma

Onder-bibliothecaris: Mr. Y.Offringa

Wetensch. hoofdassistenten: mej. A.M.Michell, litt. dra., en M.K.Scholten

Ambtenaren: O.Santema, G.Dijkstra, E.J.Metz, W.ter Horst, S.J.van der Meer, Kl. Osinga, S.W.Koopmans, mej. S.de Vries, mej. F.Hendriks, mej. B.Terpsma, mej. B.Feenstra.

De Provinciale Bibliotheek is gevestigd in de Kanselarij, Turfmarkt 13, Leeuwarden. Geopend werkdagen 9.30 - 12.30 en 13.30 - 17, zaterdag tot 12.30 uur, maandag, woensdag en vrijdag tevens 19 - 21.30 uur.

Fries Genootschap en Geschied-, Oudheid- en Taalkunde

Mr. B.Ph.Baron van Harinxma thoe Slooten, voorzitter

Mr. H.Schootstra, secretaris

H.G.van Slooten, penningmeester

Jhr. C.van Eysinga, A.S.Fogteloo, H.Halbertsma, Ds. J.J.Kalma, Jhr. M.J.van Lennep, mevr. T.Straat-Osinga, S.van Tuinen.

Fries Museum

Directeur: C.Boschma, kunsthist. drs.

Administrateur: E.J.Penning

Archaeoloog: G.Elzinga

Ambtenaar: J.Hofstra

Het Fries Museum is eigendom van het Fries Genootschap en is gevestigd Köningsstraat 1, Leeuwarden. Geopend: zondagen in de 2e helft van juli en in augustus 14 - 17, werkdagen april - oktober 9 - 12.30 en 14 - 17, oktober - april 9 - 12.30 en 14 - 16 uur. De bibliotheek is geopend voor leden en andere wetensch. onderzoekers op werkdagen, behalve zaterdagen 10 - 12.30 en 14 - 16 uur.

Museum Princessehof

Conservator: (wnd. Jhr. P.E.Greven, ambtenaar voor culturele zaken ter Gemeente-secretarie).

Het museum, eigendom der gemeente Leeuwarden, is gevestigd Grote Kerkstraat 11 aldaar. Geopend: werkdagen 9 - 12 en 14 - 17, zondag 14 - 17 uur.

Fries Scheepvaartmuseum en Oudheidkamer, te Sneek

A.M.Sustring, voorzitter

B.Brinksma, secretaris, Sneek, Gangboord 41

Drs. P.Aukema, penningmeester, Sneek, Leeuwenburg 1

Drs. H.Halbertsma, conservator, Amersfoort

Het museum, eigendom van de vereniging Fries Scheepvaart Museum, is gevestigd Kleinzand 12 te Sneek. Geopend werkdagen 9 - 12 en 13.30 - 18, donderdag 19 - 22 uur; zondag gesloten; verder op aanvraag.

Frisia Catholica

Dr. M.P.van Buijtenen, voorzitter

Drs. F.A.H.van den Hombergh, secretaris, Bolsward, Samuel van Haringhouckstraat 28

E.D.de Jong, penningmeester

Prof. Dr. Eg.Galama, Th.P.A.Lambooij, p. Albericus de Meyer O.S.A., A.E.Rohling,

Drs. J.Visser

De Ottema-Kingma Stichting

Mr. A.N.Duintjer, voorzitter

H.G.van Slooten, secretaris

M.J.Baronesse van Heemstra

Mr. A.A.M.van der Meulen

Mr. G.J.van der Meij

De stichting is gevestigd te Leeuwarden, Prins Hendrikstraat 4.

* * * *

* * *

*

YNLJOCHTINGS OER FRYSKÉ FAMILJEFORIENINGS

HALBERTSMA-STICHTING, opgericht 10 december 1934, gevestigd te Grouw.

Doel: Bevordering van de geestelijke en stoffelijke belangen van het geslacht Halbertsma en van de wettige kinderen van hen, die tot dit geslacht behoren. Tot het geslacht Halbertsma worden gerekend te behoren alle mannen en vrouwen, die de naam Halbertsma dragen en door mannelijke lijn wettig zijn voortgekomen uit het huwelijk van Hidde Halbertsma, geb. te Grouw 1756, en Ruerdtje Tjallings Binnerts, geb. te Grouw 1767.

Bestuur: Mr. Tj.Halbertsma, Wassenhaar, voorzitter

Hijlke Halbertsma, Lage Vuursche (U.), "Het Leen", secr.-archivaris

H.B.Halbertsma, Grouw, penningmeester

Publicaties: No. 1 t/m 30 (1935-1963).

WALING DIJKSTRA STICHTING, oprjochte 31 maeije 1947, fêstige te Ljouwert.

Doel: a. sammeljen fan alle bisunderheden oangeande libben, wûrk, persoen en sôkomst fan Waling Dijkstra;

b. it útjaen fan syn wûrk of in karlêzing der út;

c. it útjaen of it stypjen fan boeken, skriften en oare publikasjes oangeande persoen en/of wûrk fan Waling Dijkstra.

Bistjûr: W.Dijkstra Gzn., It Merkelaar 9, Beetstersweach, foarsitter

J.van der Wal, Ljouwert, Jan van Scorelstrjitte 32, skriuwer

Th. de Langen, Hearrenfean, Burg. Falkenawei 132, skathâlder

A.Brouwer-de Beer, Sint Anne.

W.Th.Dijkstra, Ljouwert, Mr. P.J.Troelstrawei 61.

Utjeften: 1. Waling Dijkstra, syn libben en syn wûrk

2. Karlêzing eerste wûrk

3. De sulveren rinkelbel

4. De Fryske Thijl Ulespegel of de wunderlike likkensskiednis fan Hamtsje Pik.

NIJDAMSTRA-STICHTING, oprjochte 19des. 1953 by not. acte Mr.Y.K.de Boer: fuortsetting fan de famyljeforiening Nijdamstra, oprjochte 12 febr. 1948.

Doel: De leden fan de slachten Nijdam, Nieuwdam, Vleer, Wijnia en oare, op groun fan mienskiplike ôfstamming byelkoar to bringen, de bilangen fan dizze slachten to bihertigjen, de bân tusken de leden to forsterkjen en stûdzje fan it foargeslacht to bifoarderjen.

Bistjûr: T.Nijdam, Ljouwert, Coornhertstrjitte 12, foarsitter

M.H.Nijdam-Nijholt, Ljouwert, Robert Kochstrj. 21, skriuwster

C.van der Schoot Azm., Snits, skathâlder

A.Vleer, Snits

H.Nijdam-Smits, Grins

M.P.Wienia, Lemmer

Orgaen: De Nijdamstra Tynge, forskynt 6 kear jiers

Utjefte: Nijdamstra-boek, 4 ôfl.

KNOL, oprjochte 26 novimber 1949

Doel: It bihertigjen fan 'e bilangen fan it Knolleslachte, it forsterkjen fan 'e bân tusken de leden, organisearjen fan famyljegearkomsten en útjefte fan in famyljeblêd.

Bistjûr: D.Knol, Tuk by Steenwijk, foarsitter

H.L.Bijleveld-Knol, Hilversum, Birkenheuvelweg 43, skriuwster

L.Alberda-Knol, Ysbrechtum, Schoonoord 9, ponghâlder

Periodyk: De Knollentuin, op ungeregelde tiden.

K.D. MIEDEMA EN M.S. ZIJSLING, sùnt 1949

Doel: Forsterkjen fan 'e famyljebân tusken de ôfstammelingen fan dit echtpaar en it hâlden fan famyljedagen.

Bistjûr: K.S.Miedema, Ljouwert, Aagje Dekenstrj. 9, foarsitter

R.W.Abra, Easthim, skriuwer; D.S.Scheepsma, Seisbjirrum, ponghâlder

Utjefte: famyljeblêd, fjouwer kear jiers.

JAN SIJBRENS WIERSMA EN AALTJE WIJBES SCHAAFSMA, sunt 1950

Doel: De neiteam foar it fan elkoar forfremdzjen to hoedzjen en jierliks in famyljedei to hâlden to Wiuwert.

Bistjûr: Jan J.Wiersma, Wiuwert, foarsitter

A.Geertsma-Wiersma, Snits, Ald Tsjerkhof 35, skriuwster

Gjin periodyk.

HOEKEMA-STIFTING, oprjochte 15 augustus 1951, fêstige te Snits

Doel: a. forsterkjen fan 'e famyljebân tusken de neiteam fan 'e stamâlden Jo-hannes Ennes Hoekema en Jancke Florencii Culenborgh.

b. utjefte fan 'e famyljeskiednis

c. biwarjen fan njsgjirrige brieven, stikken, ensfh.. yn 'e famylje.

Bistjûr: Mr. A.Hoekema, Den Haec, foarsitter

Ds. C.P.Hoekema, Heemstede, Franz Schubertlaan 57, siktaris-archivaris

A.Hoekema, Zandvoort, Zr. Dina Bronderstraat 15, ponghâlder

J.A.Hoekema, Skarsterbrêge 155

A.Meijer, Ljouwert, Johan Wagenaarstrjitte 15c

Utjeften: Nijs fan 'e Hoekema-Stifting

Hoekema Rige I - V yn it Frysk en I - III yn it Hollânsk

Stambeam

Adreslist fan alle famyljeleden.

ELGERSMA, oprjochte 11 april 1953

Doel: Forsterkjen fan 'e famyljebân en kennisse fan eigen sibbe.

Bistjûr: M.S.Kramer, Berltsum, foarsitter

I.J.Elgersma, Ljouwert, Mendelssohnstrj. 6, skriuwer

Haring Elgersma, Snits, Jan van Nassaustrj. 48, 2e skriuwer-skathâlder

Periodyk: de Ielstekker (redactie Juffer H.Elgersma, Skrderd, Smidstrj. 31).

SIPKE MARTENS DE BOER, oprjochte te Wergea 3 oktober 1953

Doel: Meer kontakt tusken de famylje ûnderling en it forsterkjen fan 'e famyljebân, ú.o. troch it hâlden fan famyljegearkomsten.

Bistjûr: Jan Joh. de Boer, Wergea, foarsitter

K.A. Boonstra, Barrahûsterdyk 2, Wurdum, pleatsf. foarsitter

G.T. van Kampen, Ljouwert, Transvaalstrj. 49, skriuwer-skathâlder

H.Wiersma-Hoekstra, Swichum, pleatsf. fan de skriuwer-skathâlder

Gjin periodyk.

NAWIJN, opgericht te Zwolle 28 april 1954

Doel: De band tussen de leden van het geslacht te versterken en de kennis van het geslacht te vermeerderen.

Bestuur: Ds. E.Nawijn, Delfzijl, Menno van Coehoornsingel 23, voorzitter

P.A. Nawijn, burgemeester, Blokzijl, Zuiderkade 345c, penningmeester

Ir. F.Nawijn, 's-Gravenhage, Mimosastraat 31, secretaris

Uitgaven: F.Nawijn, Genealogie Nawijn, 1955

..... Toch af stammelingen van de Hugenoten? 1958

Periodiek: Familieblad op onregelde tijden.

SCHOTANUS-STICHTING, opgericht te Franeker 12 april 1955; statuten vastgesteld bij notariële acte door Mr. Y.K.de Boer te Leeuwarden 21 mei 1956.

Doel: De versteviging van het onderling contact, het instellen van een familiearchief, het samenstellen van de familiegeschiedenis, het doen uitgeven van een standaardwerk over de Schotanussen.

Bestuur: Chr.Schotanus, arts, Oostermeer, voorzitter

E.Spijksma-Schotanus, Bergum, Kon. Julianastraat 8, secretaresse

Mej. H.Schotanus, Hommerts, penningmeesteres

Orgaan: "Aldfaers Erf", verschijnt vier maal per jaar

Uitgabe: "Gens Schotana" (deel 2 en 3 zijn verschenen).

HAZENBERG, opgericht te Leek (prov. Groningen) 8 september 1956.

Doel: De onderlinge band tussen de leden van het geslacht te versterken en de kennis van het geslacht te vermeerderen.

Bestuur: Mr. Dr. J.Hazenberg, Burgemeester van Veenendaal, voorzitter

Mr. A.J.Hazenberg, Leeuwarden, Leeuwerikstraat 180, secretaris

Jac. Hazenberg, gemeentesecretaris van Oldekerk, penningmeester

Uitgabe: A.J.Hazenberg en W.Tsj.Vleer, Familieboek Hazenberg, 1958

Periodiek: "De Hazenberg Post", verschijnt zo vaak als wenselijk wordt geacht.

Familiedag: wordt om de drie jaar gehouden.

JAN GERBENS LAANSMA, opgericht te Gouda 15 juni 1960.

Doel: de versterking der familiebanden, het verzamelen van gegevens betreffende het geslacht Laansma, het uitgeven van een uitgebreid familieboek en het houden van familiedagen.

Bestuur: D.Laansma, Ter Apel, Viaductstraat 110, voorzitter

S.Laansma, Renswoude (U.), van Reedeweg 3, secretaris-archivaris

S.Laansma, Amsterdam

A.Reitsma, 's-Gravenhage

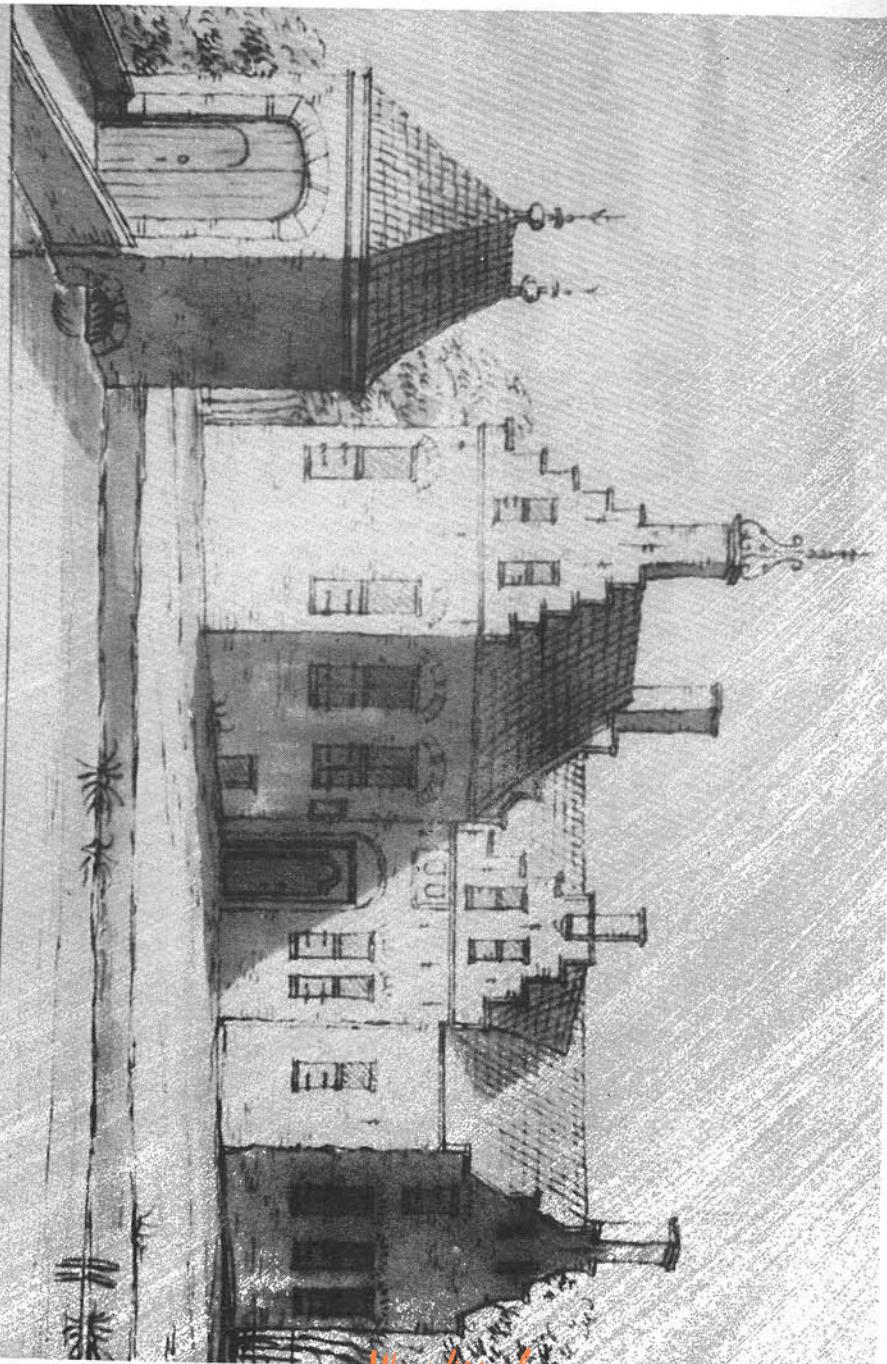
Uitgaven: Voorlopig Geslachtsboek Laansma, 1958

Uittreksel in de Engelse taal van dit Geslachtsboek, 1959

Stamboom

Orgaan: Laansma-Koerier.

Tritsma te Veendam vanden heer B. Co. Nieme inn. Tengen. 1723

SIERDSMA- STATE TO DEINUM

Om hwat oer in bipaelde Fryske state en syn biwenners to skriuwen is net sa slim. Om lykwols ien en oar in plak to jaen yn it sociale en ekonomyske doarpsformidden is in gāns slimmer kerwei.

Wiswier, der is al hiel hwat oer de states en stinzen skreaun, mar it skreaune skaeit gauris de romantyske kant út. Binammen ûnder de hañnen fan de 19de-ieuske historici weeks it biheinde boarnemateriael út ta in spannend forhael, dat lang net altiten in byld joech fan de tastannen en de forhâldingen yn it foarige.

Men kin fan tinken wój ha, dat de rationalist him mei bihelp fan it biskikbere materiael in hiel oar byld foarmje sil as de rjochtsinnige kristen. En dan to bitinken, dat faken alle oantsjuttingen oer de politike skôgging of it gelove folselein ûntbrekke.

Yn de forhalen oer Bauck van Hemmema en Skerne Wibe binne dizze persoanen de produkten fan de fantasijen en dreamerijen fan de skriuwers. Der ûntsteane mearkes mei histoaryske persoanen as heltefigueren. Soks soe Jeau ikoer de biwenners fan Sierdsma-state net skreaun wurde kinne. Helten binne wy ûnder de biwenners net tsjin kommen. Wol minskien, hiele gewoane, mei harren lekken en brekken en soms har krûs, tragedy en swierrichheden.

Hwat de skiednis fan dizze Deinumer state hwat aparts jout, is, dat de eigners derfan inkele kearen efkes set wurde yn har forhâlding mei har doarp.

Van den Akker (1), skriuwende oer âlde buorkerijen, bilannet al kuijerjende troch Menameradiels kontreijken ek to Deinum. Hy bistudearret de âlde kaerten en komt dan ta de oertsjûging, dat der by âlds twa states yn Deinum wiene: Sierdsma en Feytsma. Hy is der suver hwat mei oan. En dat docht jin gjin nij, hwant hwèr't Schotanus (yn 1664) en Halma (yn 1718) Feytsma sette, stiet hjoeddedei in hûs mei op in gevelstien: Siertsema state. Eekhoff (yn 1850) hâldt him ek by dizze lêste namme.

En de bitiezing wurdt noch greater, hwannear't Schotanus (2) noch skriuwt oer inwier "aen de buyrt in 't veld liggende", dy't neffens him tsjûget fan in forneatigde state.

Litte wy mar ris mei dizze lêste state bigjinne.

Forgeliket men de kaerten fan 1664 en 1718, dan docht it al gau blikken, dat dy (yn 1664 al) forneatigde state tichte by it doarp laei. Op de kaert fan 1718 deun, oan de westkant fan it Sint-Janspaed. De wier wie doe noch yn wézen.

De pleats mei de wier is nr. 9 fan it Deinumer stimcohier. Hja waerd yn 1640 troch Erigien (lês: Eritia) de Blocq forhierz oan Jan Hobbes. Op it flooreencohier fan 1700 is de pleats nr. 1; in spul fan 34 poumsmiet.

De earste kear, dat wy eat oer it Sierdsma-skaei hearre, is yn 1419.

"Sye Sierdsma toe Deinom" wurdt dan neamd as ien fan de Skieringers, dy't doe mei Sicko van Siaerda nei Grins teagen, om mei dy stêd foar 20 jier in frede to sluten (3). Trije jier letter wie er wer to Grins, nou om mei oaren it akkoard to teikenjen tusken Skieringers en Fetkeapers. Sye stie aan de kant fan de Skieringers.

Thierd Syerdsma wurdt neamd yn 1458; hy wie doe "greetman wr Deynama ny lants riocht" (4). De funksje fan grytman oer in kompleks nijlân komt mear foar. Sa wie yn 1470 Oefka Dottyngha to Marsum "greetman wr Mersma nya landis hemryck" (5). Fierder wurdt Tierd (of: Tyard) neamd as neist-lizzer mei eigendommen op it Deinumer nijlân (6). Hy moat foar 24 april 1473 forstoarn wêze, hwant dan is der sprake fan "Syerdsma kynden", dy't eigendommen hawwe op it Nijlân (7). It hat wol eigenskip, dat ien fan dy bern Feycka Sijrdsma is, dy't op 30 april 1487 neamd wurdt as ien fan de "mey riuchteren" fan Menameradiel (8).

It wapen fan Sierdsma - in gouden leelje en trije goude stjerren op in read fjild - komt foar yn ien fan ús alde wapenboeken. Hwer't de skriuwers it foun hawwe, is net bikend. Op ien fan de Feytsma-stiennen yn de Deinumer tsjerke sil it as kertierwapen foarkommen hawwe, mar it wapen, dat wy der foar hâlde is slim skeind. De dochter fan Feycke Sierdsma, Ynts, troude oan Siuck Idss. fan Eminga en troch it houlik fan harren dochter Tyemck mei Rieroerd Hesselss. van Feytsma kaem Sierdsma-state yn it bisisit fan de Feytsma's.

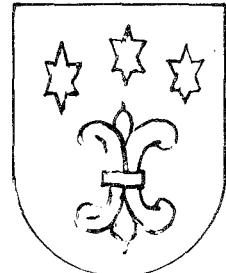
Yn 1511 komt Rieroerd Hessel zoen as eigner foar (9). De hierwearde wie mar 25 florenen en dat is dan de wearde fan sa'n 50 pounsmiet. Fan in great spul is dus gjin sprake, binammen as men lëst, dat Rieroerd by dit bisisit ek noch lân rekkene, dat er fan in oare pleats by sines foege hie en ek noch 7 pounsmiet fan de tsjerke hierde. By dy 25 florenen wie ek noch de twa florenen, dy't elk jier bitelle wurde moasten aan twa gasthuzen te Ljouwert. Dizze twa gasthuzen, dy't net hei namme neamd wurde, binne de gasthuzen, dy't letter gearfoege binne ta it Sint Anthonij gasthás.

Ut de rekkeningen fan dit gasthús krije wy it folgjende oersjoch:

- 1542: Rieroerd Hessel zoen toe Deynum VIII fl. c. van IIII jaer (10).
- 1562: Van den erffgenamen fan Rieroerd Hessel zoon, wonende te Deinum de somme van twee goude guldens..... ter cause van een jaer renthe den gasthuijse toecomende..... wuijt den saete daer hij op plach te wonen (11).
- 1566: Te Deynum wt Siercxma-state, dair Ryeurdt Hesselsz. op plach te wonen, des jaers II fl. (12).
- 1582: Ontfangen van die erffgenamen van Luts Feijtzema thoe Deinum wt Feijtzema-state die somme fan II £ XVI sn. (13).

Ek yn dizze opjeften sjogge wy dus de wikseling fan namme: Siercxma-state (1566) en Feijtzema-state (1582).

As wy de hierwearde fan Sierdsma-state forgelykje mei oare Fryske staten, dan falt jin op, dat de Deinumer state net botte great wie. De greatens wie yn 1700 sa'n 56 pounsmieten en dat stroukt wol aerdich mei de hierwearde fan f. 25 yn 1511. Mar Heringa-state to Marsum waerd doe takseare op fl. 48.17, Orxma-state to Menaem op f. 30 en Buma-state to Bitgum sels op fl. 54.14! En dizze lëste state wie eigentlik in eigenerfde pleats.

Siersma
tot
Deinum

Riuerdт en Tyemck wiene beiden út tige rike slachten en neffens de Registers fan de Oanbring wiene hja eigeners fan
de sate Cardahuys to Deinum (hierwearde fl. 14),
de fan Claes Diricks biwenne sate to Deinum (hierwearde fl. 18),
in part fan Gosse Bongens sate to Deinum (hierwearde f. 9),
in part fan in sate op de Fennen to Deinum (hierwearde f. 4.14),
in sate fan 34 pounsmieten to Huzum (hierweardef. 13),
in part fan Gabbe Renicks' sate to Feinsum (hierwearde fl. 9) en
in sate fan 51 pounsmieten to Camminghabuer ûnder Ljouwert (mei in hierwearde fan f. 14).

Al mei al mei Sierdsma-state in hierwearde fan fl. 106, hwat sahwat oerienkomt mei in lânbisit fan 250 of 300 pounsmieten. Net útsonderlik great, mar wy moatte dêrby wol yn omtinken hâlde, dat de mem fan Ryuerdt en beide âldelju fan Tyemck noch libben, sadat hja letter der noch gâns bisisit by krige hawwe.

Sierdsma-state wie dus net sa great, mar dochs hie hja alle rjochten yn it doarp en sùnder de tastemming fan de eigener fan Sierdsma-state koe der suver net in kat strüp wurde, hy hie it jus patronatis fan de kosterije (d.w.s. hy stelde de koster of skoalmaster aan) en hy hie it rjocht fan swannejacht oer "t geheele dorp ende wateringe fan Deynum". Allinne tsjin it lèste rjocht kaem Hette van Hemmema op; dy "protesteert behoudens te wezen in syn gerechticheyt" (14). Hwérút dy rjochten bistiene, wurdt der net by sein; wol witte wy, dat de Hemmema's yn 1511 it greatste part fan de pleats nr. 1922 (R.f.d.O.) bisieten; en yn 1572 Mennerda-sate (great 78½ pounsmieten). It soe mûglik wêze, dat de forneatigde state op de kaert fan 1664 dizze sate is.

It lân fan Sierdsma-state is troch de ieuwen aerdich bijinoar bleaun. Riuerdт Feytsma hat noch wolris hwat koft en syn soannen ek, mar it liket ús ta, dat dit oankofte lân net by de state foege is.

Yn 1798 is lykwols in diel fan it lân forkoft en út it kombinearjen fan de forkeapakten mei de floreenkohieren en de kadastrale oanwizings is it ús slagge om moai krekt de lizzing fan it lân op in sitewaesjetekening. fêst to lizzen.

Aparte bineamings hat it lân, sa as it yn de forkeapsakten biskreaun wurdt net. Allinnich it krûspunt fan de Slachtedyk mei de Deinumer yndyk en de Ljochte wei wurdt oanjown as de Krûsdyk.

De earste vrou fan Riuerdт van Feytsma, Tyemck van Zmingha stoar yn 1529. Moai wis is Riuerdт doe wer trouwd. Inkele kearen fine wy nammentlik Kathryn, vrou fan Ruyrdt Hessels to Deinum neamd (15). Neffens myn bitinken hiet hja Catharina Sebastiaensdr. en is hja nei de dea fan Riuerdт wer trouwd mei mr. Doecke Eningha, abbekaet to Ljouwert.

Mr. Doecke wie yn 1566 fâd oer de bern fan Feycke Syrsma, in soan fan Riuerdт fan Feytsma en foar dizze bern easke hy 1/6 op fan it erfskip fan Riuerdт (16).

Feycke Syrsma wie nei alle gedachten neamd nei syn oerpake oanmemmekant en syn heit hie him - troch him dy namme to jaen - foarbistimd as ta-

komstige biwenner fan de Deinumer state. Feycke lykwols troude bûten syn stân mei in famke, dat gjin blau bloed yn de ieren hie, mei Gerrit Gerritsdr., en mei har sette hy him to Holwert nei wenjen; suver sa fier mûglik fan Deinum. En dêrre forstoar er yn 1561. De Quaeclappen (17) neame him yn dat jier dûdlik as de soan fan Riuwerdt van Feytsma.

De famylje to Deinum liet daliks nei syn dea syn spullen út Holwert op-helje en tôgen ek noch guod fan de widdou mei. Gerrit appellearre der tsjin by it Höf to Ljouwert en dat stelde har yn it lyk. Dat jout bifel om "de goederen by hen uyden geamoveert vuyten huyse daer Feycke Syrsma binnen Holwert mette impetrante (d. i. Gerrit Gerritsdr.) gewoont heeft wederomme aldaer costeloos ende schadeloos te brenghen ende die impe-trante daer van te laten volghen alle die goederen tot haer lije beho-rende ende die possessie van de helft van allen den anderen goederen, die zij gedaegden naar hen mogen genomen hebben" (18).

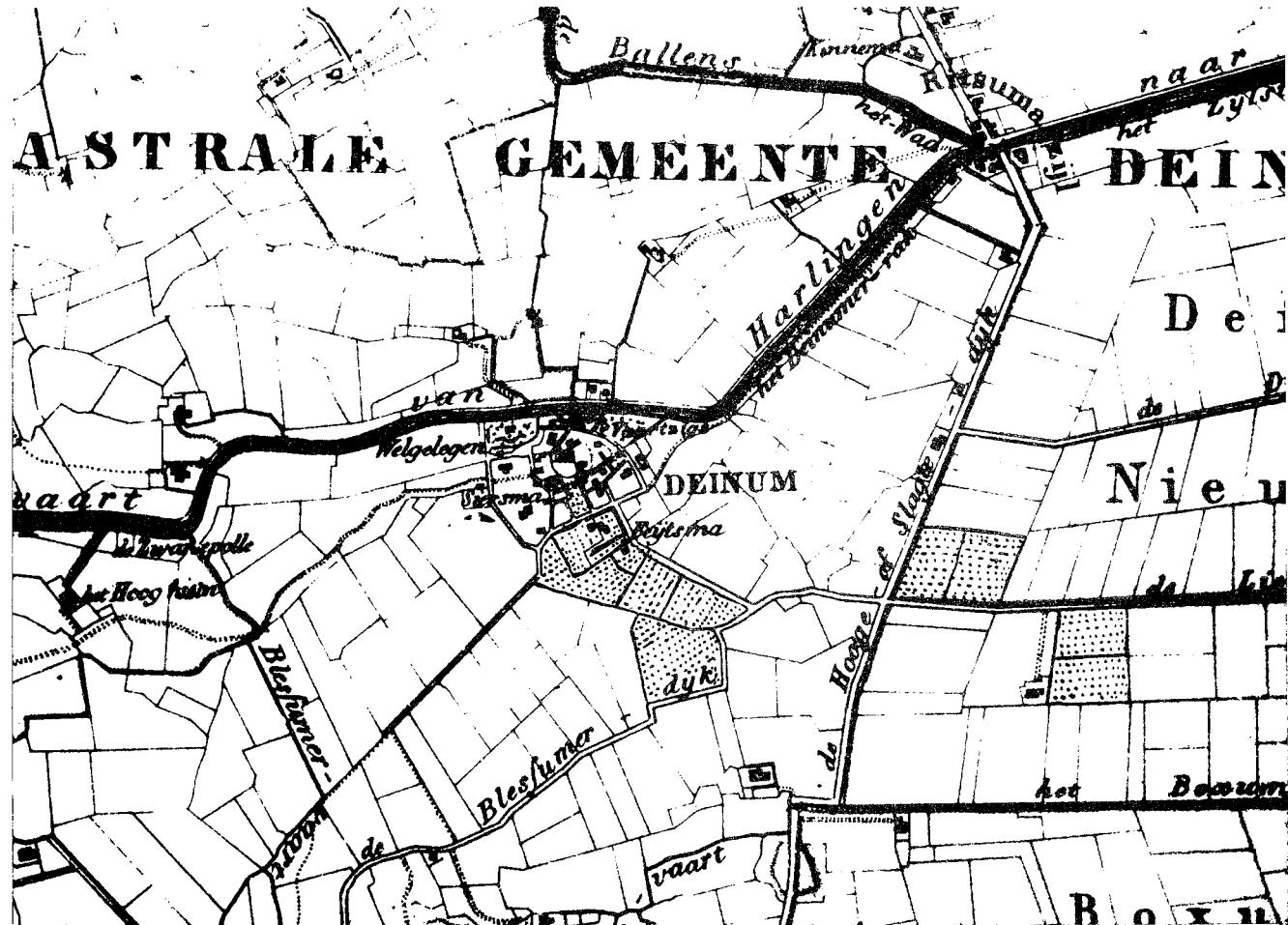
Oer de posysje, dy't Riuwerdt van Feytsma as hearskip to Deinum ynnommen hat, wurde wy fijlder neat gewaer. Ek oer syn hâlding yn de striid tus-ken Reformaesje en Contra-Reformaesje witte wy neat posityfs. Riuwerdt forstoar 18 okt. 1556 en syn bern lieten twaris op syn stien beitelje V.D.M.I.E. Wy miene dat dizze letters de ûfkoartings binne fan Verbum Dei Manet In Eternum (it wurd fan God bistiet oant yn ivichheit), in goed Reformatorysk wurd (19).

Hoe't de bern fan Riuwerdt van Feytsma en Tyemck van Eminga it erfskip fan harren alden fordiel hawwe, is ús net bikend, mar it docht al rîn-gen blicken, dat harren dochter Thied (troud mei Foppe Hommes van Cam-strâ, út Wurdum) it Deinumer bisit tapartte krike hat. Hja wurde yn 1559, 1563 en 1567 neamd as wenjend to Deinum. Dêrre makken hja de swie-re jierren fan 1565 oant 1570 mei (20). Foppe van Camstra wie ien fan it grote tal Fryske eallju, dat yn april 1566 to Brussel oanwêzich wie. Hja forwinken it Spaenske centralisaesje en forsochten de lânfädesse de Inquisisje en de plakkaten ûf to skaffen en fregen in nije forsjen ning hwat de godstsjiinst oanbilanget. Reformatoryske sawol as Roomsk-e eallju rounen mei yn de grote optocht en it liket my ta, dat Foppe van Camstra ta de lêste category bihearde (21).

Inkele moannen letter wie Foppe wer to Deinum werom. Yn augustus wie de Byldestoarm ek nei Fryslân oerwaeid. De Deinumer pastoar, Gysbertus Joanness. Cythopaeus, wie ek de Reformaesje tagedien en om't de tsjer-keskatten blyker net mehr feilich wiene yn de tsjerke, stelde er it tsjerkelike sulverwurk op 8 septimber yn hadden fan Foppe van Camstra (22). De eftergroun, hwêrom 't dit barde is net klear foar ús. De acte dy't hjir fan opmakke waerd jout dat ek net oan. Misskien fortroude Foppe van Camstra de pastoar net mehr; 't kin ek wêze, dat de geasten fan de doarpslju sa opstannich wiene, dat de tsjerkfaden en de pastoar net mehr foar de dieden fan it gewoane folk ynstiene; de economyske ta-stannen wiene net best yn dizze dagen.

De niisneamde acte is wol sa seldsum yn Fryslân, dat wy har hjir graech ûfprintsje:

Den achtsten septembris ao LXVI (= 1566) hebben wy wt onse kercke te Deynum by den een vergaert ende ouerhelewert in handen van Fopp van Camstera onse grote cyborium van syluer ghemaect, gedeelt in vier stücken:

Deinum neffens de atlas van Eekhoff (1851). It lân fan Sierdsma-state is mei stippen oanjown.

Pet principael fundament ofte basis,
Pet anderde kapiteel,
Pet darde tgheen daer 't broot in stondt.
Pet vierde den prien an gebuyget.
Item den groten sylueren vergulden kelck, met een clein sylveren lepelken.
Item die pastoors kelck, cleyner als d anders; met een plateel.
Item noch een plateel sylueren totten groten kelck.
Item noch een mescken syborium met een syluer vaetken, daer men die brodekens in verberghede; noch met een sylueren schottelken, welck int cyborys waer.
Item noch drie sylueren olyfaetkens.
Item drie corporalen of lynen doecken met haer twie deckselen ende twie huyskens; het een is van fluweel, waeran twie cleyne sylueren ackerkens hanghen met een sylueren knoopken ende vyf greyn dopkeys.
Hear Gysbertus, dy't it stik mei ûndertekene, waerd it jier d'rop ât Frysln band. En letter spile ek Foppe van Camstra de wyk. De direkte reden is my net bikend; it lot fan Egmond en Hoorne is allicht in war-skôging foar him west. Hy foun in ûnderdak to Emden en d'erre moat er om 1570 hinne forstoarn wêze. Syn namme endy fan syn soan Homme komme foar op in list fan foroardielden (23).
Hwannear Homme van Camstra wer yn Deinum werom kommen is, witte wy net. Miskien nei it kommen fan Requesens (1574). Yn elk gefal troude er yn dat jier mei Syouck Scheltesdr. van Liauckema. Dit barde mei tastimming fan paus Gregorius XIII om't hja to nei bisibbe wiene. Dit fornuvert us wol hwat, om't dy sibskip fierder wie as dy fan efterneef- en nicht. Homme sil bitreklik jong forstoarn wêze, neffens in stien (24) yn de Deinumer tsjerke op 9 febr. 1579. Inkele moannen letter, op 20 novimber waerd syn neilittenskip to Deinum biskreaun yn 't bywêzen fan de widdou. Offkeen Jelger van Feytsma bioarderen de saken foar de iennichste soan, "Tzalling Camstera die Jonge" (24). It docht blicken, dat wy to dwaen hawwe mei in moai lytse bihuzing. Ek hat it wol eigenskip, dat hja mar in diel fan it hûs biwennen, hwant ek Luts Mellema, de widdou fan Hessel Riuertss. van Feytsma wenne noch to Deinum. En ek de beppe fan Tialling.

It Register van de Personele Impositie skriuwt yn 1578:

Luts Feytsma voor haer en haer kynderen XII £.

Foppe Campstra wed. XII £.

Homme Campstara XII £.

It hûs bistie út in achterhuijs, in scrijffcamerken, in cleene koecken, in knechte camer, in grote koecken, in ganh, in saleth en in middelcamer.

Wapenark wie der nochal hwat:

Een stalen cruijsbooch, een boech daer men met loden cloeten schijet, een stalen cluijtboech, een lang roer, een calijber, een muscheth, een gemeen roer, sess corte vuijrroeren.

Een rapier met pongiaert, waervan die gevisten ende oirdt ijsers van sijluer gemaecth zijn ende t'beslach van de hengsels oick van sijluer. Noch een rapijer, t welcke opt cruijs met syluer ende die scheede

Poppe Hommes van Camstra,
yn 1676 biwenner fan Sierdsma-state.
Wurkend

bouen ende beneeden ouer die twe handen breedt met wtgedreuen syluerwerck beslaegen es, daerop steeckt een mes ende prijem met syluer beslaegen.

Under it fierdere sulverwurk wurde neamd:

Twee goude signetten, twe robyn ringen (d' een groot ende d' ander cleen), een taeffel diamant, een punct diamant, een torckoijs.

Een gouden claeuw met een oirclucker aen een.

Een Agnus Dei in cristallijn, hangende aen een gouden kettentken.

Een scrijffkoecken, daerinne deesen nageschreven instrumenten zijn besloeten: een sylueren passer, een sylueren oirclucker, een sylueren prijem, een instrument daer men was in doet ende bintbaren opwint, van syluer; een sylueren inthoiren ende sandtdoess, een sijlueren vaetken daer men boraeth in doet.

Skilderijen wiene der binei net; yn de gong hong in "taeffereel van diuersche geschyedenissen" en yn 't saeth in "taeffereelcken wtgesteecken" en in "cleen taeffereelcken geschildert".

Nijs gjirrich is yn de middelkeamer in "fless met fleskilgie rontsom met syluer beslaegen ende met roden zijden ende sijlueren gedreyde quasten ende banden behangen".

Ek wurdت aan de ein fan it stik in klavecymbel neamd: "een clauencijmbel int saeth opden ledicant leggende, twelck joffr. Sijouck geschoncken heeft Jelger Feijtsma ende was zeer gedestruueert". Oan muzykmeitsjen sil dan ek wol net folle dien wêze.

It lân bisit is net botte great. In bilangryk diel dêrfan is de pleats to Deinum, dy't biskreaun wurdت as "een sate landts met het huijs daer op staende te Deynum, dwelcke nu by Syouck Leauckema gebruyckt wordt". It lân is 50 pounsmieten great; 10 pounsmieten nijlan dêrfan is "belyent" foar 450 goudgoune, "die welcke geimploieert zyn tot afflossinge van die huijs singe daer Sijouck Leauckema nu in woent". Homme en Syouck sieten dus wol krap. Misskien hiene hja noch to reden mei de bütengewoane kosten, dy't har heit, de Wettergeus, yn de jierren tusken 1565-en 1570 makke hie.

Sjouck van Liauckema is nei de dea fan har man yn Deinum wenjen bleaun. It Stamboek seit dat hja nei har memme dea nei Liauckema-state forfearn is, mar dat kin net wier wêze. Liauckema-state wie yn 1580 troch de soldaten fan Johan van Bonga delbarnd.

In brief fan har broer Sicke van Liauckema, balling to Keulen, is yn 1582 rjochtte aan "Syouck van Lyaukema weduwe van Kamstra, myn seer be-minde suster te Deinum" (26).

Hoe't men nei de dea fan Homme van Camstra de tizeboel fan bilangen yn Sierdsma-state regele hat, is net bikend. Nei de dea fan Homme is de widdou op in nij trouw. Mei Ofcke van Feytsma, in bernsbern fan Riuertdt. It dochter letter blikken, dat dizze Ofcke en syn broer Jelger yn 1610 de eigeners fan de state wiene.

Fan dizze beide broers kaem earst Ofcke to forstjerren (11 febr. 1613). Inkele wiken foar syn dea, 3 novimber 1612, lei er siik to Ljouwert en hoewl't er "swack van lichame" wie, wie er "nochtans kloeck ende vast van memorie" (27).

Yn 't foarste plak woe er, dat de hüsearmen fan Deinum 500 goudgoune

hawwe soene en "dat die jaerlyke opkomsten daervan bij de eijgenaer van Sijrdsma Staten aldaer met advijs ende mede raad van de voochden ende administrateurs der kercke ende arme goederen alle jaren omtrent Cars-tijt aen de voorschreven huijsarmen uigtgekeert sullen worden, hetsij aen eetbare waren, linnen, ofte woller laecken, ofte andere nootdruft, nae dat sij bevinden sullen yder sijn noodt ende armoede te vereysschen, well verstaende noctans, dat daervan niemant sall mogen genieten, die buijten voorgaende expresse consent ende wille van d' eijgenaer van Sijrdsma voorschreven binnen het voorschreven dorpe gecomen is met-ter woon ofte alsnoch geraecken mochte te comen, noch oock die gene, die alsulcke personen buijten consent als vooren enige woonplaetsen gunnen ofte verhuijren. Het waer dan saeck, dat sulcx bij die voor-schreven eijgenaer van Sijrdsma voor goed aengesien worde".

Hjir is dus sprake fan in nei wenjen setten to Deinum mei of sündere de tastemming fan de eigener fan Sierdsma-state. Dy't sündere syn jawurd yn Deinum hüssittend waerden of ûnderdak kriegen, waerden útsletten fan de opkomsten fan dit legaet, dat bistemd wie foar de húsearmen, dat binne de earmen, dy t fan de tsjerkfaden ûnderholden waerden út de ynkomen fan it tsjerkebisit.

Fierder makke Ofcke de helte fan Sierdsma-state (syn testators aendeel) ta aan syn broer Jelger. By de state hearden neffens de testamentaire biskriwing: "het huijs, hoff, hornleger, graft, poorte" en ek it "jus patronatus fan de Kosterije" (it rjocht om de koster-skoalmaster to kiezen). It fierdere bisit to Deinum wie net botte great; inkele lytse stikjes lân, de helte fan in pleats en de helte fan 12 hússteden yn de buorren. Dizze tastân, de ealman as eigener fan hússteden yn de buorren, treft men gauris aan. In tastân, dy't men fan út twadderlei eachmerk bisjen kin: foarútstribjend as biskikber stellen fan groun foar de hu-zebou, mar ek conservatyf as men troch it biskikber stellen fan bou'-groun de bisetting fan de wenten yn it doarp biynfloedzje kin. Foar de lêste sjenswize is hjir wol reden. Men mei dêrby dan noch yn omtinken hâlde, dat ek de tsjerke, de pastorije en de vicarije hússteden hiene. In stille striid tusken de tsjerke en de hearskip is sadwaende mûglik. Ut de fierdere neilittenskip fan Ofcke van Feytsma neame wy noch de state Mellema to Eastrum (yn 1540 biwenne fan Poppe Hessels van Mellema), "met huijs, schuijr, hoff, hornleger, graft ende poorte" en 124 poums-miet lân. Ingreat bisit dus. Ek is der sprake fan in pleats to Peassens, "waer van het huijs anno vijftien hondert ende seuentich door het in-breecken der dijcken met het zeewater wech gedreven is". Mellema-state to Eastrum krike ek Jelger foar syn part.

Nei de dea fan Ofcke van Feytsma (1613) wie *Jelger Hessels van Feytsma* de eigener fan Sierdsma-state to Deinum en fan Mellema-state to Eastrum. Ek hy wie tinklik net sterke, hwant in heal jier letter (op 22 augustus 1613) makke ek hy syn testament. Deryn is ek sprake fan in earder tes-tament (in "reciprocum testamentum"), dat hy en syn vrou, Auck Bockesdr. Herema, op 15 septimber 1600 opmeitsje litte hiene.

Jelger van Feytsma wie rintmaster-generael fan ue Domeinen en grytman fan 't Bildt (1609). Oft er yndied ek op Sierdsma-state wenne hat, is us net duidlik wurden.

Jelger testamintte dus yn 1613, "hoewell swack van lichame, nochtans mijne memorie ende verstandt ten vollen machtich". Hy forklearre dêrby dat it bisit, dat syn beide soannen by harren trouwen (in donationem propter nuptias) kriegen hiene neffens syn "ordeel ende verstandt geheel geen ofte seer weinich onderscheydt" wie. Hessel van Feytsma soe Feytsma-state to Hallum krije (hwerop er al wenne) en ek Mellemastate to Eastrum (ôfkommen fan Luts van Mellemast, syn beppe).

Bocke van Feytsma krite Sierdsma-state to Deinum, ôfkommen fan Hessel van Feytsma (de âlde). Boppedat krite Bocke noch in diel fan in pleats to Eastrum, omdat "Hessel sedert sijne uithijlcken verscheidene penningen van mij ende mijne lieve huysfrouwe tot reddinge sijnder saecken genoten heeft" (28). It stie der doe mei Bocke net sa florissant foar! Bocke wie grytman fan Kollumerlân en Nij Krûslân en wy meije wol oannimme dat er to Kollum wenne hat. Hy forstoar yn 1627 en syn widdou, Haring Upckesdr. van Burmania sil dernei út Kollum nei Deinum forfearn wêze. Hja is alteast yn 1640 eigeneres en biwenster fan "Syrsma sathe" (29). Oer de state en de biwenners is út dizze tiden fierders neat bikkend. Oankeap fan lân to Deinum fynt ek net pleats.

Haringh van Burmania oerlibbe har man sa'n tweintich jier en forstoar 24 novimber 1646. Nei har dea kaem de state aan har âldste soan, *Ruurd Bockess. van Feytsma*, dy't kaptein fan de infanterije wie en ek to Deinum wenne hat. Hwannear't Ruurd forstoarn is, is net bikkend; syn vrou, Machteld Watsesdr. van Roorda, testamintte yn 1657 as widdou. Yn har testamint fan 17 july 1657 (yn de ofskriften wurdt hja gauris neamd de widdou fan Sioerd van Feytsma) komme in pear opmerkelike bipalings foar. Yn't foarste plak joech hja 100 caroli goune aan de Deinumer tsjerke. De rinte fan dit legaat (5 goune jiers) moast aan de skoalmaster útkeard wurde "ten respecte van 's winters avonts tot acht uiren te lui-den".

Twad waerd 1000 caroli goune fêstsetten foar Rioerd (yn inkele ofskriften: Sioerd), soan fan Minne Siouckes, "daer ick mette over ben". Dat jonkje wie dus neamd nei har forstoarne man. Machteld bipaelde fierders dat Rioerd fan dit jild een "ambacht ofte handwerk" leare moast, "doch geen metselen". It legaat forfoel, hwannear't er gjin ambacht learde. It is tige nijsgjirrich, dat guon fan Rioerds neiteam yn 1811 de skaeinanname Feitsma oannommen hawwe.

Oer Sierdsma-state bipaelde hja it folgjende: "Myn susters dochter sal hebben Siertsma state". Dit wie Machteld van Eysinga, dochter fan Ritscke van Eysinga en Bauck Watses van Roorda, trouw mei Johan Matthijs van Feugen. Kriegen hja in soantsje en waerd dy dan Bocke van Feytsma neamd, dan soe de state letter foar him wêze. Har eigen jonge, Bocke van Feytsma, wie, doe't hja testamintte, sa'n fjouwer moanne wei. Hy forstoar op 22 maert 1657, 23 jier âld.

Kriegen Johan en Bauck gjin Bocke van Feytsma van Feugen, of hwannear't dizze Bocke sùnder bern forstoar, dan soe Sierdsma forfalle aan de bern fan Wick van Eysinga, trouw oan Caspar van Feugen. Dizze bipaling soe sa'n 90 jier letter de grounslach wêze fan inproces oer Sierdsma-state. Julius van Eysinga, de jongste soan fan Machtelds suster (by Ritscke van Eysinga) waerd Feytsma-state to Hallum tasein; mar dan moast er him

Feytsma neame. Sa falt it to forklearjen, dat hy nei syn dea op 30 aug. 1666, ek to Deinum yn de tsjerke bigroeven waerd. Syn mem wenne doe op Sierdsma-state.

Ek oer it bigraven yn de tsjerke komt in bipaling foar. De erflitster or-donnearre:

Ende indien bij mijn testatrice leven geen kelder in de kerke tot Deinum wert gemaekt, soo wil ende ordonnere ik, dat mijn geïnstitueerde erfgenaeme, ofte gesubstitueerden, nae mijn overlijden aldaer in de kerke tot Deinum een kelder sullen laeten maeken, daer twaleff lijcken in conen staen, te weten ses (aen) hoofden ende ses aen voeten einde.

Hoe't dit allegearre útfierd is, witte wy net. We kinne oannimme, dat nei de dea fan Bauck van Roorda (24 jan. 1667) de state aan Johan Matthijs van Feugen en Machteld van Eysinga kommen is. Hja hawwe dèr tominsten wenne en harren soantsje neamden hja yndied Bocke Feytsma van Feugen. Yn 1678 wennen hja dèr yn elts gefal, hwant doe waerd Johan Matthijs foar it rjocht to Menaem roppen foar 83 car. goune skuld oan in Ljouwerter houtkeapman en yn it proces dat oer dizze skuld úntstie, is ek sprake fan "de huysman welcke woondt op de plaatse ende landen waerbij ende op staet het slot by de heere poseerde Feugen tot Deynum selfs bewoont" (30).

Doe't Johan Matthijs en Machteld noch net iens lange jierren op Sierdsma-state wenne hienen, kaem Machteld op 24 des. 1684 to forstjerren en tonearsten bleau Johan mei lytse bern efter. As officier wie er fansels gauris fan hûs en it sil him in gerest gefoel jown hawwe, dat er nei inkele jierren fan widnerskip wer troude mei Geertruid van der Heide en de bern ûnder har hoede efterlitte koe.

Mar..... dan komt opiens it byld fan de kweade stiemoer nei foaren. Of is it in bern mei in forkeard of forwend aerd? Of deagewoan in mem en in bern dy't elkoar net lizze? Hwa sil it nou noch útmeitsje?

Mar op 'e middei fan de 21ste novimber 1701 kaem it ta in útbarsting . Hwat wie de direkte oarsaek? Wy witte it net en de stikken dogge gjin útwizing op dit pas. Mar wol wurdt dûdlik, dat de húshâlding net opwoeksen wie tsjin de lange skoftten, dat Heit ûnder de wapens wie.

Hwat barde der dan op Sierdsma-state?

As it tsjuster wie en de biwers fan Sierdsma hwat fortier hawwe woe-ne, waerd Fokel, de faem, der op út stjord om hwat selskip op to hel-jen. Dan gie hja nei de went fan Beernt Beernts, master wever, om ris to hearren of Harmen Lucas, de feint, net sin hie oan in forsetsje. En dan moast er mei om hwat wille to bringen yn de lange winterjounen. Ek de hege vrouwe seach nei dy jounen út en kaem wolris mei om Harmen mei to troaijen.

Sa fortelt Sibbel Hayes, de vrou fan Beernt wever, hoe't de faem en de vrouwe ris op in tsjustere joun by harren kommen wiene "om ons knecht te tracteren en voorts mede te locken binnen de poort van de heere Feugen". Nou, dy nacht heuchde Harmen ek noch! Hja hiene "elx garen een vierendeel brandewijn, 't welck sy opsopen en droncken". Ek Beernt wever sels kin der fan meiprate. It wie der ris bard, seit er, dat er "om 9 uur's avonds mee ging en 's morgens vier uur weer thuis kwam". 't Wie

him wol met hielendal nei't sin west. 't Joech eigentlik gijn foech, mar ja, de lju op de state woene it sa graech. Hy hie harren ek al ris war-skôge, dat der praetsjes fan komme soene, mar men hie net nei syn goede rie harke. Hja woene perfoast net oars. "Koomt aen mijn huijs soo menig-mael ghij wilt, doch neemt mijn knecht niet mede, want 't is geen reputatie voor ju". Doe't er dat sein hie, wie Machteld opspat en hie him tafoege: "Meent ghij dat ick niet quaed kan worden?" Nou, dat hie Beernt wol sjoen, mar as aldere (en wizere) hie er der jit aan ta foege: "Ofte ghij quaed bent off niet, ick vraegh daer niet nae. Als U Ed. Papa te huijs quam, die soude dat qualijck nemen". Wolnou, dy naem dat letter ek net!

Mar, sa as sein, de 21ste novimber 1701 barstte de krûk, dêr't ek safolle wetter yn roun wie. Machteld en har stiemoer kriegen wer rûzje. It wie yn de kelderskeamer, dat hja wurden kriegen. Hwer't it oer gong, witte wy net, mar op iens pakte Mem it fanke by de lurven en soe har in wan bruiken jaen. De mûtse fan Machteld stoude der nei, har kleantskuorden en doe seach hja it har aan. "Fokel, help my! Fokel, help my!" rôp hja yn need.

Fokel kaem op it helproppen ôf en hja foun de mem "rasende en scheldende in opgeswollen toorne, versien met een groote bijle in haer hand" en de dochter oer de groun, "het hair by het hooft nederhangende".

Fokel prebearre har "broodvrouwe" to kalmearjen, mar dy wie troch alles hinne. "Du duijvel, wuiste du daer tusschen spreecken? Ick sal dij dijn loon geven en du suijsste te deuren uijt". En doe tsjin allebeide: "Bruije jemme ter deuren uijt".

De kûgel wie troch de tsjerke en Machteld en Fokel stouden it hûs út en sochten in taflecht yn it hûs fan Ruurd Minnes, de boer dy't de lannen fan Sierdsma-state bibuorke en binnen de greften wenne. Letter socht ek Bocke dêr in ûnderdak.

De oare moarns sprong Bocke op 't hynsder en ried nei Hallum, om by muoike Lucia (31) om ûnderdak to freegjen. "Geld hadden sij niet, noch credijt, bedelen schaemden sij haer". Dat hoechde ek net, hwant muoike wie net trouw en op Feytsma-state wie wol romte. Dêrom ried Bocke de oare deis wer nei Deinum werom om syn suster op to heljen.

De bernkoenen it der fansels net by sitte litte en mei út namme fan syn suster skreau Bocke in brief nei Heit, dy't yn Sluis ûnder dewapens lei en klage by him syn need. Mar doe hienen se it net ret. Heit sil wol' efkes yn twaatriid stien hawwe, mei hwa er it hâlde moast: mei syn vrou of mei de bern. Hy naem it earste foar kar. Yn in skerp bryfkerekkene er mei syn bern ôf en sei har gâns it mannewaer op:

Sluijs, den 19 9br. 1701.

Bocke,

Ik hebbe u tredersen brief gelesen; dat gij so eenrekkel en een ongehoorsaam kint van mij sijt en de beest so stelt; als mede Magtelt ook, dat ondeugden varken ook. Ik Segge u Bocke, bruijt met u peert te deur uit en leef van u ruiters tractement.

Nu, want gij hebt het buiten weten gedaan en niet eenen gekent. Of gij u nu inbeelt, dat het huis u toekomt rees, dat sij ver van daar. En sal het u suur genoegh make. Gij bent te huis uitgelopen en Magtelt ook, na Momme toe. Bruijt nu met haar heen; ik zal hair daar wel uyt krijge en al wat gij nu hebt tesamen gedaan aan mijn vrouw, die in plaats van u mama is, sal ik wreke, so lange mij mijn ogen op staan aan u beijde. En kenne sulke fogels voor mijn kinders niet en sal eens sien, wat ik met u beijde beesten doen sal, als ik te huis kom. En so gij se nogh een kwaad opsight nog geeft, sal ik beijden tracteren, dat gij weete sult, dat gij onder mijn hande geweest ben! En denkt eens, wat gij onderlegt hebt. En sal dan 't meijsterloon betaale. En of gij u schoon te segge wilt, sijn dog maar louter leugens; want kenne u van outs. Al wat gij mij schrijft, rekene ik gans niet. Gaat daar nu tesamen met heene.
Dit is bij provisie tot dat ik te huis komt; sal dan afrekeninge.

J. M. Feugen.

Yn 1711 die Johan Matthijs van Feugen de fad oer it bisit fan syn dochter in proces oan. Hy stelde dat hja "sonder enige wettige redenen" út syn hûs fuort roun wie "tegens de wil en danck" van him en hy wie fan bitinken, dat sa'n "conduite en ongehoirsaeemheit, soo met godlijke en burgerwetten direct is strijdende".

De fad, Willem Gerard van Lammenga, notaris publicus to Ljouwert, lei dêr tsjin yn, dat syn pupil nea fuortroun wie, as de stiemoer fan it bern der net taoergien wie, "om bejaerde kinderen soo grousaem te tracteren". En hy foun dat de heit ek net op syn plak west wie. Hwat heit skelt syn bern nou út foar "beest, rekel, varken en diergelyke harde, ongehoirde expressen"?

It einbislút fan it hiele proces wie, dat de easken fan Johan Matthijs net úntfangber forklearre waerden.

Wy kinne oannimme, dat er net lang dernei forstoarn is. Alteast yn 1714 wie Bocke Feytsma van Feugen de eigener. By akte fan 1 april fan dat jier ûnthjitte er Doetje Tieerts, de widdou fan Ruurd Minnes, by him "als hijsvrouw wonende, dat deselve Doetje Tieerds sal hebben te gebruiken en te bewoonen soo lange als God hier ter haer dagen mag gunnen, soo gauw als sij van mij soude afmoeten, of ik Siersma sathe niet meer mogte besitten, de helfte van de profijten van de hoven en tuijen als dan moogen trekken, en de kamer van Albert Gerrijts tegenwoordigh bewoont, aan de voorgenoemde tot haer dienste van haer mag bewoont worden en daer bij mijn beide hofs hooij".

Bocke wenne wol op Sierdsma-state, mar de eigendom dêrfan waerd him wol bistriden. Troch it testamint fan Machteld van Roorda (1657) wie de state bilesstige mei fidei-commis. Dat hold yn, dat it hûs en de bybï-hearrende landerijen net forkoft wurde mochten en teffens, dat de eigenner ien en oar goed ûnderhâlde moast. En op dat lêste wie gâns hwat oan to merken.

Sa-waerd Bocke yn 1720 in proces oandien troch de famylje Vos, dy't erfgenamt wie fan Bockes muoike Lutscke van Eysinga to Hallum. Neffens

Leue dat ig ghebroeg
Lijntje Bocke

ik hebbe u ender den brief geschreven
dat gij so die Kerkelijcken on
gehoord haue kint van my sel
en da biddet so siett alle andere
magt dat ook dat ondernood
Want dan ik ghegheve boek
bruijt niet u peder te odden
niet de leef vande Ruiters trac
iedereit een want gij hebt
het biest niet gehaen dan
niet den godheit of gij
u mi in bedde dat het
heil u tot komt veer dat sy
vader van daar d' sel het
seindt ghevoerd ghehaed gij erde
te heil niet gheledt den mag
selle ook na moe en tot
heil mi niet haer bieden

Wenschen

harren hie Bocke gjin bern en ofgeande op it testamint fan Machteld van Roorda soe de state nei Bocke dea op harren forerve moatte. Hja koene it net sette, dat it der wol op like oft Bocke fan plan wie de state te "ruineren". De poarte hie er al ofbrekke litten en nou wie de greate skuorre aan bar. De takomstige erfgenamen koenen en mochten "met geen goede oogen aensien, dat Siersma State aldus in de grond werde bedorven" en dêrom freegjen hja it Höf to Ljouwert om by sintinsje Bocke it fierder ofbrekken to forbieden en him de plicht op to lizzen it bisisit to Deinum goed to Underhâlden, ja, hy moast eigentlik alles wer yn de âlde foegen werom bringe litte, yn "pristinum statum" (32).

Bocke lei dêr tsjin yn, dat er der krekt op út wie om de huzing to forbetterjen. En om syn wurden wier to meitsjen, liet er Cornelis Pijters, mr. skuonmakker to Deinum foarkomme, dy't de rjochters fortelde, dat Bokke inkele "nieuwe Cousijnen" yn it huis sette litten hie en dat de poarte, dy't foar in part sahwat op ynstoarten stie - "soo dat men er niet veijligh konde doorgaen" - forfongan wie troch in kreaze "nieuwe homeij". En de skuorre wie omfallen folgens dizze tsjûge en doe hie Van Feugen in nije muorre boud "aen het buijtenhuijs na de suydkant".

Ek Lourens Claessen, mr. mitseler to Ljouwert, liet him yn dy sin út, Hy forklearre, dat er "voor eenige jaeren de poort staende voor de huijsinge op Sierxma State heeft gekogt van de poseerde (= Bocke) voor 56 car. gls. ende de selve vervolgens afgebroken tot een weinigh boven de gront, sijnde de poort al voor de verkopinge seer gedevaliceert ende in een slechte staat". Alle biskuldigen waerden wearlein. "Dat in diverse kamers de glasen manqueren", wie net wier. Dat der foar de stikkene ruten planken spikere wiene, koe net, omdat dat "blind-vensters" wiene. Né, hy wie der just op út om it huis to forbetterjen. It Höf forklearre op it einbislút de widdou Vos net úntfangber en Bocke koe dus op Sierdsma-state wenjen bliuwe.

Hy die sels yn 1724 in tsjinset. As bern fan Machteld van Eysinga en dus as bernsbern fan Ritscke van Eysinga miende hy oanspraak meitsje to kinnen op Feytsma-state to Hallum, hwer't de widdou Vos Underwilens stoarn wie. Hja hie ommers dizze state tamakke krike út de neilittenskip fan har muoike Luts van Eysinga en dat wie ek Bockes muoike. Mar nou forlear Bocke de slach en Beatrix, Diederick Dominicus en Georg Frederick Vos koene Feytsma-state to Hallum bihâlde (33).

Inkele jierren letter bisocht Bocke it yn in oare rjochting. Hy spande in proces aan tsjin Suffridus Westerhuys en Titia Bogarda to Frjentsjer oer de eigendom fan Hottinga-state to Pitersbjirrum, ienris biwenne troch omke Caspar van Feugen en Wick Eysinga. Ek dizze slach moast er forlieze (34).

It lêste proces dat er fierd hat wie yn 1740 tsjin de tsjerkfâden fan syn eigen doarp. It wie ek it meast nijsgjirrige. De reboelje wie úntstien, doe de greate klok (de Feytsma klok, seit Bocke) stikken rekke. De smid hie de klepel fan de belle meitsje moatten en die wie wol in foet to lang würden en rekke sadwaende "soom" fan de klok. Dit hie ta gefolch, dat der in barst yn de belle úntstie fan mar efkes "sestien duim off daer omtrent". It bearde doe yndie as skuorde klokken en de

tsjerkfâden, Johannes van Glinstra en Andle Claess., wienen gau út 'e rie west en hja lieten de klok nei ûnderen helje. Doe't er op it tsjerkhof stie, wienen de opskriften en de wapens biskreaun troch Ernst Vitrunga, notaris publicus to Ljouwert, Tiebbe Faber, organist en skoalmaster, en Jan Eelses, mr. timmerman, beiden to Deinum. En dat wie alle gearre bard en bisletten sùnder dat hy Bocke Feytsma van Feugen der yn kend wie. "Maar", skriuwde de opsternate Bocke, "t schijnt dat de rescripten den suppliant, die sij weten dat niet veel in bonis heeft en also geen pleitkosten kan hoeden, in alles de voet dwarssetten". Mar, al sil er dan ek pro deo procedearje, hy sil dizze eigensinnige tsjerkfâden fiele litte, dat hy as eigener fan it âlde Sierdsma-state him samar net oan 'e kant skouwe lit!

En wie it hjir nou by bleaun. Mar doe hiene de tsjerkfâden ek noch de brutaliteit hawn en forkeapje dy klok troch bimiddeling fan in bûterkeaper (hoe koenen se, nou sa'n man yn 'e earm nimme!) nei Amsterdam. Hawar, hy wie to Holwert to lânne kommen. En doe moast er in nije klok getten wurde. En hwat foar in klok. Jan Pieters, in ynwenner fan Deinum, forklearre foar 't gerjocht, dat "de nieuwe klok niet so goed is als de oude; gelijken ook de oude bijna aan silver, daar deese na koper gelijkt". Fierder biklage er him by't Hof, dat der yn sté fan fiif uren mar trije uren mear led wäerd oer in "oude doode" en hwa't in deade langer biled hawwe woe, moast jild aan de tsjerkfâden bitelje. Ek Jochum Ruirds, hûsman to Deinum (62 jier ald; hy wie in soan fan Minne Ruirds en hie dus âlde konneksjes mei de eigeners fan Sierdsma-state) forklearre, dat hy "meermalen heeft horen seggen, dat Sierdsma State grote gerechtigheitt by oude tijden te Deijnum had gehad, sonder egter gehoor te hebben, waer die in bestonden" en fierders dat it "de gewoonte was om deselve (= de klok) over een oude doode vijf uir en een jonge 3 uir te luijden".

De tsjerkfâden wienen neffens mannichien harren boekje fier to bûten gien en dêrom makke Bocke Feitsma van Feugen fan dizze skoane gelegenheit gebrûk om de hearentsjerkfâden ris krekt út de doeken to dwaen, hoe de machtsforhâldingen lizze moasten.

De eigeners fan Sierdsma-state hienen jimmer "de costers of schoolmeesters gesteld en de directe over toren en klokken gehad, gelijk vele oude monumenta uitwijsen". Allinne master Tiebbe Faber wie net troch harren oansteld, troch de "absentie en uitlandigkeit van de suppliant". Ja, Bocke doart sels to forkondigen, dat him as eigener fan Sierdsma-state de eigendom fan de klôk takomt. En net allinne de klok, mar de hiele toer hearde by Sierdsma-state. Op de klok hienen de wapens en opskriften fan de Feytsma's stien. En omdat "de weerhaenties op deselven toren insgelijks voorsien syn met de wapens fan Feitsma" en "selfs 't schelletje aan 't diaconiesakje is versien met 't wapen van Ruurd Feitsma en Machteld van Roorda", kaem Bocke ta de einkonklûsje, "dat genoegsaem alles wat in de kerk of toren te Deinum gevonden word, daer in is gebragt door de eigenaars van Sijrdsma State"; mei oare wurden: Hy, Bocke Feytsma van Feugen hie sizzenskip oer de toer en de tsjerke to Deinum. En der hie er oant op sekere hichte ek gelyk aan.

Hwannear' t wy alde forkeapakten fan tsjerke- of pasterijebisit leze, dan barde soks troch de pastoar of de tsjerkfâden mei rie en tastimming fan de "hear" fan it doarp. Op de memoarjestien yn de súdmuorre fan de Deinumer toer, wurdt dan ek forteld, dat men mei de bou fan de toer bigouen "op rie fan de eale Riuert (heit), mr. Hessel (de soan) van Feytsma en fan Wytze van Oedsma (de skoansoan)" yn de tiid dat dy en dy pastoar en tsjerkfâden wienen (36).

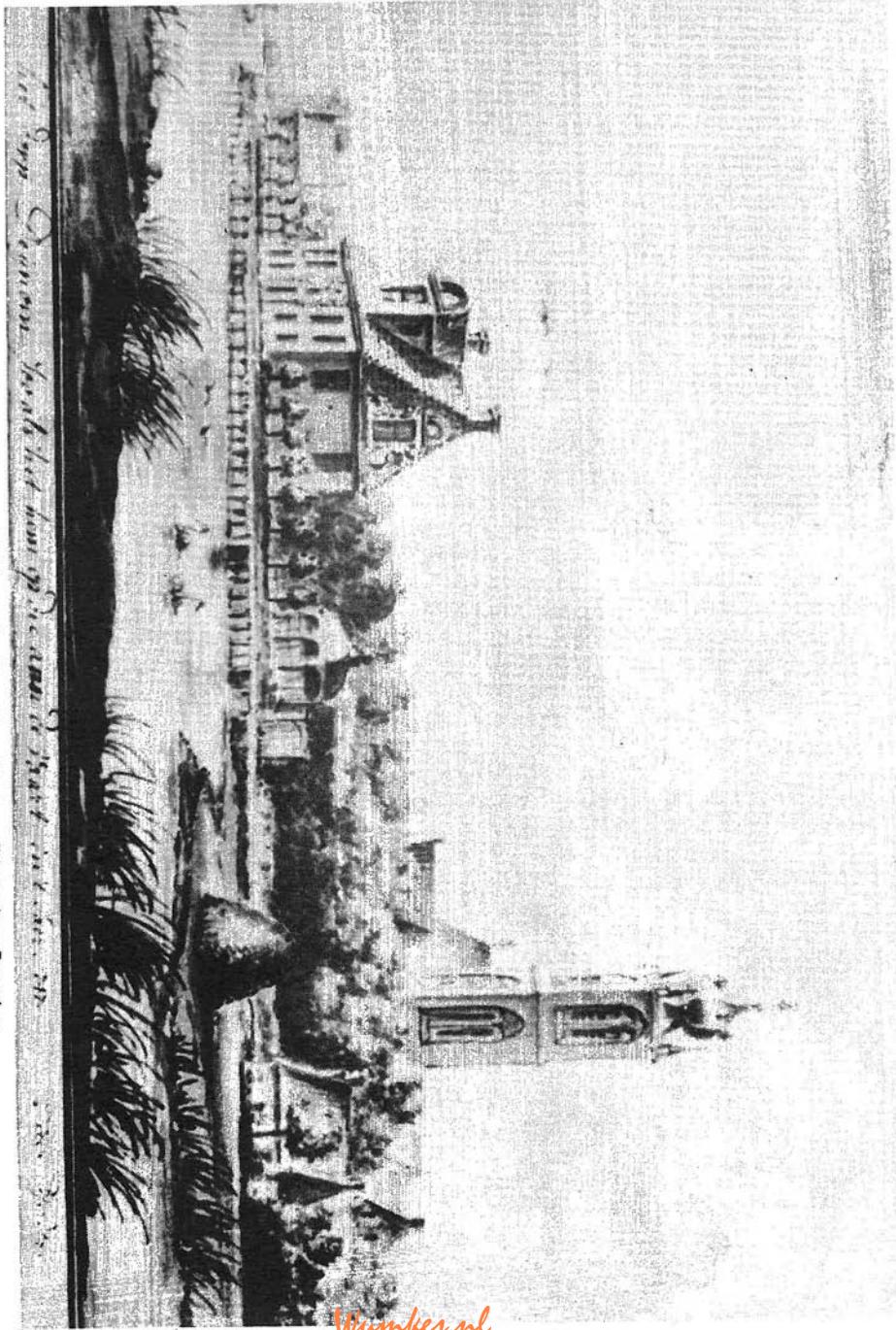
Ek oer de grêven yn de tsjerke hienen de eigeners fan Sierdsma gâns sizzenskip hawn. Sûnder harren tastimming mocht der nimmen yn de tsjerke biferdige wurde. En it singuliere is, dat der by it grêfstienunder-syk ek gjin oare stiennen foun binne. Minne Ruurds (51/52 jier âld; ek in soan fan Ruurd Minnes) sei, dat it "was 't seggen, dat alle de graven de welke met blauwe steenen gedekt waren aan de posant (= Bocke van Feugen) behoorden".

En de doarpsrjochter Pijter Cornelis wit tige pertinent dat "ooijt ijmant in de kerk van Deijnum is begraaven als met toestemming van de posant". Ek de widdou fan Johan Matthijs van Feugen (nou 73 jier âld) dielt mei, dat hja "van haar wijlen man wel hadde gehoord, dat in de kerk van Deijnum niemand mogte worden begraven als die van Sierdsma State wierden gebragt en kunnende van geen andere geregtigheden iets melden, dewijl nooit iets anders van toorn, klok of kosterij heeft gehoord. Voorts was haer nog in geheugen, dat doe sij van Deijnum met de woonge vertrok - 't welk nu 28 jaaren is verleden - dat uit een yseren kiste, staande op Sierdsma state, en welke de posant seyde hem toe-behooren, hadde medegenoomen alle de brieven, welke daer in waren, en welke bestonden met in papieren, rakende de comparante van haer man zalliger; voorts dat nu 10 of 11 jaer geleden is, wanneer des posants vrouw haer getuige heeft gevraegt na oude brieven van Sierdsma State, sy deposante met haer alle brieven doorgesogt, en aan haer overgegeven heeft, welke met elkanderen oordeelden dat aan de posant of toebehoorden, den of dienst konden doen, welke soo meer hadde ook tot desselbs dienst waren, dog wiste der geene meer. Hebbende nu ongeveer een jaar anderhalf geleden aan Maayke Ankringa op des posants versoek hare papieren doorgesogt en nog gevonden een oud kerkeboek van Deijnum, sonder te weten van wat jaer, nog derselver inhout; gelyk mede niet ofd' er bladen waren uitgescheurt, dewijl d' er nooit in gesien had, veel minder d' er in gelezen of daer eenige geregtigheden in waren beschreven".

Ek Sijke Jelles, de widdou fan Albert Gerrijts, wit fan it begraven yn de tsjerke. En hja hie, doe't hja sa'n fiif jier as faem tsjinne hie op Sierdsma-state by Johan Matthijs van Feugen, gauris praten heard oer it alde bruktme, dat troch de eigeners fan de state "verscheydene eetbare waren van vlees, spek en orten aan de arme te Deijnum moet worden uitgekeert". Mar hja sei der daliks oer hinne, dat hja "nooit gehoord (had) dat sulks geschied was".

Hijr hawwe wy dus noch in sëfte neiklank fan it testamint van Ofcke van Feytsma út 1620.

It Fryske Hof koe fansels syn útspraak net dwaen nei oanlieding fan sokke fage motieven. En stikken dy't ien en oar bifestigje koene, waer-

It doarp Deinum yn 1747; tekening fan Pieter Idserds Portier.
It hearenhâs lofts is w'artzicht"; Sierdsmastate laei rjochts fan de toer.

den net foun. Bocke Feytsma van Feugen sil allicht ek net witten hawwe, dat it jus patronatus fan de kosterije yn 1614 al troch de Deinumer folmachten օfkoft wie yn ruil foar lān (37). En de rinte fan Ofckes legaet, dy't om Krysttiid hinne yn natura útkeard wurde moast, sil ek al lang net meer bitelle wēze. It wie dan ek wol to foarsjen, dat de easken fan Bocke net օntfangber forklearre waerden.

Bocke Feytsma van Feugen hat nei dit proces noch mar inkele jierren libbe en moat yn 1746 of 1747 forstoarn wēze. It Reëelcohier fan 1747 skriwt by de biskriwing fan syn bisit to Deinum (nr. 45) "is onvermogende".

Mei it forstjerren fan Bocke Feytsma van Feugen wie dizze staek fan de neikommelingen fan Ritscke Aedes van Eysinga utstoarn en sadwaende waerd it folgjende jier al Bocke widdou, Maria Cecila Pessers, in proces oandien troch Georg Frederik Vos toe Beesten, dy't yn 't greefskip Lingen wenne. Hy stelde, dat nou Bocke Feytsma van Feugen forstoarn wie en gjin bern neilitten hie, dat it testamint fan Machteld van Roorda noch jimmer rjochtsjildich wie, omdat dēryn stie dat de state oant en mei de neiteam yn de fjirde graed fan Ritscke van Eysinga net yn frjemde hānnen komme mocht. Bocke widdou mocht dus net eigeneres wurde en dērom easke hy Georg Frederik as iennichste jit libjende neikomeling fan Ritscke de state op.

It Höf to Ljouwert koe him hjir mei forienje en by sintinsje fan 11 febrewaris 1749 waerd Georg Frederik Vos toe Beesten as eigener oanwiisd (38). Net lang is er dat bleaun, hwat it folgjende jier forstoar er, sadat de state yn 1752 op boerden kaem. Syn widdou, Anna Chatrina Helena van Meijers, en jr. Karel Felix van Meijers forkoffen doe al har bisit to Deinum aan Philippus Mensma (lēs Meinsma), boarger hopman to Ljouwert, foar 7958 goudgoune (39).

It waerd sa omskreaun:

1. Seekere heerlijke zathe en landen Sierdsma State genaamt, synde geregtigd met twee stemmen, staande op 't cohier (= it stemcohier) met no. 1 en 2 (waarvan de huisinge en schuire op een van dese twee stemmen is afgebroken en door de coper kan wordem hersteldt), met de huisinge, schure, twee hovingen, boomen en plantagie cum annexis, sijnde de landen buiten het hornleger groot na naam en faam sestigh pondematen en het hornleger groot na gissinge vier a vijf pondematen. (Fierder wiebiwenner Ype Broers, dy't noch 3 jieren hier deroan hie.)

Wijders is dese State nog beregtigd met een swanejagt, als mede met een gestoelte in de kerk te Deinum en een vrije dispositie van een weeskindt, die tot Deinum geboren is in het Oldt Weeshuis binnen Leeuwarden van tijdt tot tijdt vervallende.

Voorts sijnde de graffsteden in de kerk aldaar onverkogt en aan de vrouw verkoperse eigen gebleven.

2. Een huijsinge aldaar bestaande in twee kamers, ijder met een aparte ingang, benevens een vrije jonge hovinge met beste vrugtbomen voorsien.
3. Een endt vervallen huisje en buitenhuisie met een groote ruimte

daaragter, voorsien met eenige vrugtboomen en begeregtigd met een halve stem, staande op 't cohier met no. 3; hebbende een mandelinge muur met de schure van Tjebbe Faber.

4. Twee ackers bouwlandt leggende aen of bij de ringmuur van 't kerkhoff ten Zuiden.

(5. Noch fiif groupachten ut huzen to Deinum.)

En mei dizze forkeaping giet it mei Sierdsma-state deselde wei as manich oare state. Hja kaem yn hannen fan in ryk wurden keapman ut de stēd, dy t de huzing brûkte as simmerwente en de bybihearrende landerijen en soms sels de höven forhierde oan in huisman, dy t teffens soarge foar hwat taforschoch as de lānhearre yn de stēd tahold.

De nije eigener, Philippus Meinsma, wie "passementwerker" to Ljouwert en letter ek boarger kolonel. Hy testaminte op 19 april 1766 en doe sil de state by skieding tamakke wēze oan Abraham, syn iennichste soan. Dizze wie keapman to Ljouwert en älderling fan de Waelske tsjerke. Al ridlik gau nei heite forstjerren liet Abraham de älde huzing delsmite en op it älde stē waerd in nij "hearenhūs" set, neidat syn soantsje Philippus de earste stien lein hie (16 maeije 1768).

Abraham wie in foaroansteand man yn de Ljouwerter mienskip. Hy wie fan 1767 oant 1795 vroedsman en fan 1783 oant 1786 boargemaster.

Nei syn dea bleau in diel fan de state yn de famylje en in diel waerd mei oar bisit to Deinum forkoft. De forkeapers wiene Maria Snijders, de widdou fan Abraham Meinsma (1/3) en Phyllipus en Johannes Jacobus Meinsma (elk ek foar 1/3). It lān fleach ut elkoar. It "mans en vrouwenge-

36 Stien yn de foarein fan de boerehuzing op it hiem fan Sierdsma-state

stoelte" yn de tsjerke waerd koft troch Jan Osinga en Auke Jans to Marsum (40). In diel fan it lân fan Sierdsma state bleau noch by de huzing en waerd bibuorke troch Hindrik Jochums; de Meinsma's sille der sa nou en dan noch taholden hawwe.

Mar nei de Frânske oerhearsking waerd de bitiezing to great. Inkelen bisieteren in 1/24ste part fan hûs en lân, oaren in pear 64ste parten en dat droech der ta by, dat de famylje it der oer iens waerd alles op boerden to bringen. Dit bare yn 1818, de 10de oktober (41).

It hearenhûs waerd sa omskreaun.

Een hornleger met deszelfs heerenhuizinge, Siersma State genaamd, gequoteerd nummer 35, benevens zomerhuis, hovinge, boerewoning en schuur, gequoteerd met nummer 56, begeregtigd met een zwaanejagt en vrije dispositie van een weeskind te Deinum geboren in het Burger Weeshuis te Leeuwarden te plaatzen, verder vrije opvaart van de Harlinger vaart tot aan het hornleger en dus alles wat binnen de gracht en cingel ligt.

De yster, waarop een steenen varkenshok.

Fierders nog 24½ pouwsmieten lân, in hof mei fruchtbeammen en twa pollen lân nêst it tsjerkhof.

De keaper fan de huzing moast "de zwanen tot de zwanejagt behorende van de verkopers overnemen op taxatie van twee deskundigen, doorieder een te benoemen".

It measte lân waerd koft troch Marten Annes van der Hogt en hy koft ek 7/16 part fan it hoarnleger. De rest fan it hoarnleger koft Titia Appelhof to Ljouwert. Dit hiele perseel - huzing en lân - brocht 3467 gounie op.

Titia Appelhof testaminte 4 july 1819 en makke de huzing, de tún en it hof ta oan har sisters en har muoikesizzers. Wer waerd de bitiezing great en har erfgenamen forkoften alles yn 1834 (42). Ek de swierricheden mei de mei-eigener, Marten Annes van der Hogt wiene great. Yn de notariële stikken wurdت ien en oar sa biskreaun:

Eene heerenhuizinge, genaamd Siersma State, gequoteerd met nummer 55, bekend op den kadastralen legger van de gemeente Deinum, sectie C, nummer 135; benevens een zomerhuis en werkhok (dizze lêste beide stienén op groun fan Van der Hogt!).

Eene van fijne vruchtboomen voorziene tuin en hoving, sectie C, nummers 136 en 138.

Verders behoort bij dit perceel de hovinge en cingel aan de west of overzijde der dongsloot gelegen.

Deze heerenhuizinge bestaande in een voorhuis met marmeren steenen en groote provisiekast, een voorkamer, waarin haardsteed met marmeren kagchel; daarachter een slaapkamertje met twee bedsteden en twee kasten, een keuken met haardsteed, staande en leggende platén, fournis met twee gaten, een watersteen en een privé met lichtschepping. Voorts boven een portaal met een kast; daarachter een slaapkamertje met een bedsteed.

Verders een solder; eindelijk een groote verwulfte kelder, loopende onder het voorhuis en een gedeelte van de voorkamer en nog een kelder, bekend onder de naam van molkenkelder.

Marten van der Hogt hie it frije brûken fan dizze kelder. Hy moast de plattegroun dèrfan en de finsters ûnderhâlde; ek "het deurtje tusschen beide kelders". It muorwurk lykwols moast de takomstige keaper ûnderhâlde. En dit waerd mr. Bernardus Buma to Weidum, de grytman fan Baerderadiel.

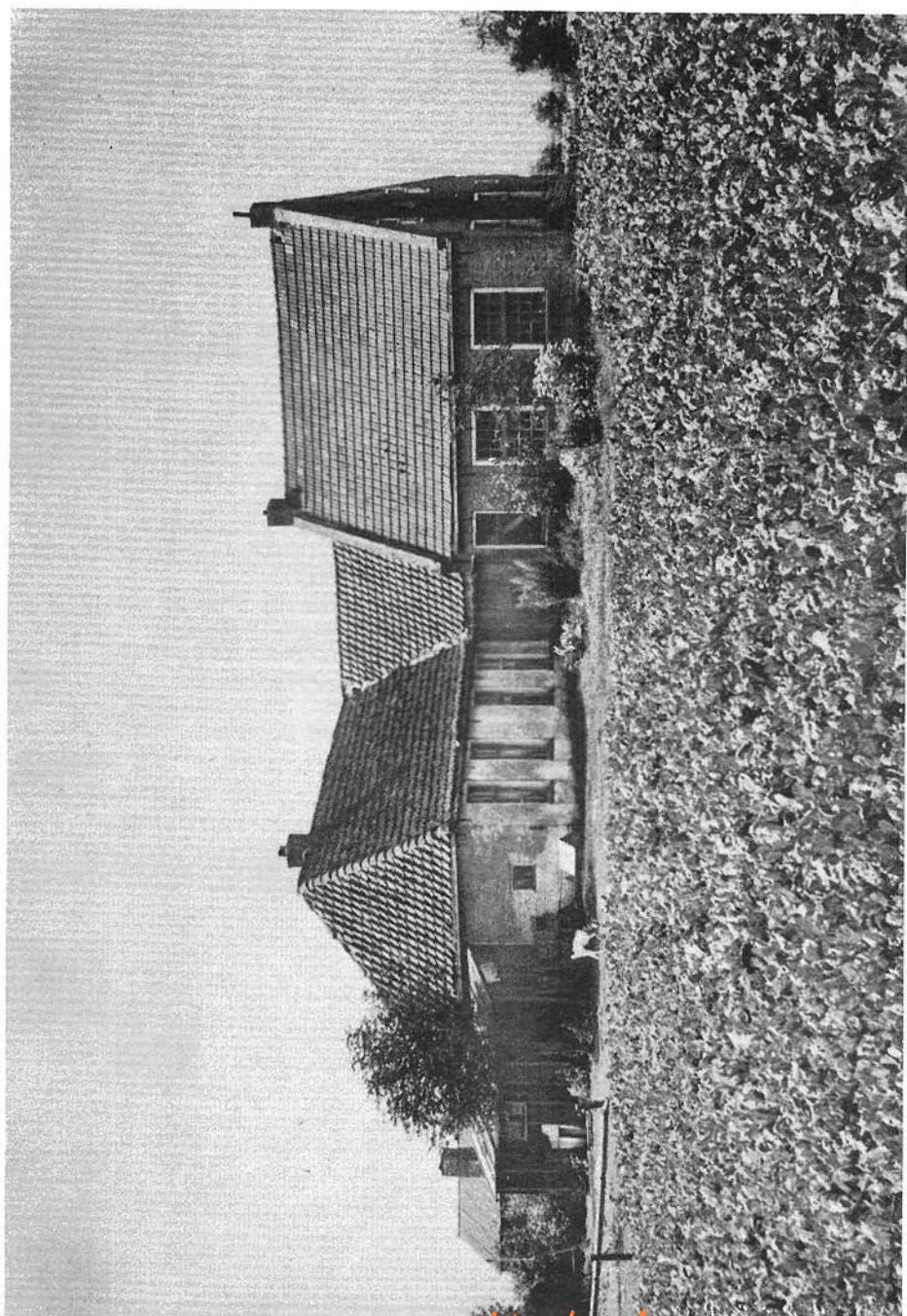
Samt 1834 is Sierdsma-state jimmer it eigendom west fan de Buma's; oant it ôfbrekken yn 1880 ta.

Bernardus Buma wie eigener oant 1839, doe gong it hearenhûs oer op Wiebo Bernardus Buma. De kadastrale kaerten út dizze jierren litte ús sjen, dat it hûs ta grounplan in fjouwerkant hie fan 10 by tsien meter; it siet mei de noardmuorre fêst aan de súdmuorre fan de foarein fan de boerehuizing.

Yn 1848 waerd Bernardus Jouke Buma, boargemaster to Koudum, eigener. Fan him gong it yn 1864 nei de dea fan syn mem, Joanna Elisabeth baronesse van Haersolte by skieding oer op syn broer, Coenraad Willem Antonie Buma. Wy binne fan bitinken, dat hy it yn 1880 ôfbrekke liet. It hoarnleger is tominsten yn 1881 op in nij opmetten troch it kadaster to Ljouwert en dan is it hûs fordwoun.

De boerehuizing wie doe ek al gâns skeind. De skuorre wie doe al ôfbrussen en de efterein wie gâns forboud. Allinne de âlde foarein mei yn de foarmuorre de gevelstien wie noch yn wêzen. Hja hat it cant 1961 ta útholden. Doe koe de biwenner, Melle Visser, der mei syn vrou en tsien bern net mear yn. Restauraesje wie miskien noch moglik west, mar it is der net fan kommen. Alles is doe tsjin de groun gien en Visser hat fan de ôfbraek mei hwat nijematerialen en eigen wurkkräft in nij Sierdsma-state boud. Op de foargevel pronket nou ûnder de âlde gevelstien in boerd mei de warden "Nooit Gedacht". Yndied, Riuert Hessels Feytsma en syn neikommelingen sille der miskien nea oer tocht hawwe, dat har wensté sa ta pún forfalle en mei har slachte fordwine soe.

D.J. van der MEER.

Wunker.nl

De foarein fan de boerehuzing op it hieem fan Sierveldsma state, ofbrutsen yn 1961.

FEITSMA

- I *Keympe Gerrytss.*, boer en eigener fan lân to Deinum (1591), broer fan Claes en Hotse, troude at Minnesdr.; beiden libben yn 1609.
Bern: Gerrit, Jel, Pier, Claes, Tieerdie, Antie, Hoyte en Sioucke.
- II *Sioucke Keympess.*, boer to Deinum op in pleats fan 34 pouwsmieten fan de stêd Ljouwert (1666), eartiids biwenne fan syn âlden, yn 1664 blysitter fan Menameradiel, troude N.N.
Bern: Jan, Minne, Lysbeth, At en Lieuwe.
- III *Minne Siouckess.*, boer to Deinum, eigener fan lân to Marssum (1689), troude Berber Claesdr.
Bern: Ruurd en Claas.
- IV *Ruurd Minnes*, berne † 1659, yn 1696 boer op in pleats fan Johan Matthijs van Feugen, troude 1. Aat Jochems, en 2. Doetje Tjeerds. Hy wurdt neamd yn't testamint fan Machteld Watsesdr. van Roorda.
Bern by 1.: Jochum, Minne (berne 1 mrt. 1689); by 2.: Aukje (berne 4 sept. 1693), Sjouke (berne 1 apr. 1696), Berber (berne 2 maeije 1701), Lieuwe (berne 8 nov. 1703) en Foke (berne 2 mrt. 1707).
- V *Minne Ruurds*, boer to Deinum, troude Dieuw Hilbrands, berne Deinum 4 nov. 1687, dr. fan Hilbrand Heins en Mary Tjeerds, to Deinum.
Bern: Aat (berne 18 febr. 1713), Aat (berne 31 jann. 1717), Klaas (berne 13 july 1720), Maria (berne 29 maeije 1722), Jan (berne 12 des. 1723), Jochem (berne 8 okt. 1725) en Hein (berne 20 okt. 1727).
- VI *Klaas Minnes*, boer to Deinum, troude Klaaske Taekes, dy't op 24 maeije 1770 lidmate waerd op bilidenis.
Bern: Minne (berne 20 jann. 1751; forstoarn 1794), Taeke (berne 1 des. 1757; forstoarn 1787), Jan (berne 3 nov. 1762), Aat (berne 20 nov. 1766; jong forstoarn) en Hilbrand (berne 29 okt. 1767).
- VII *Minne Klazes*, boer to Deinum, troude 1. Antje Jans Distelsma, en 2. Deinum 1 aug. 1789 Grietje Ypes, berne Deinum 2 maeije 1757, dr. fan Ype Pyters en Doetje Tjeerds.
Bern by 1.: Swobkjen (berne 1 july 1771), Klaas (berne 27 nov. (1773) en Jan (berne 29 maeije 1778); by 2. Dieuke (berne 7 mrt. 1790) en Ype (berne 19 nov. 1791).

* * * * *
* * *
*

VAN FEUGEN

- I 1. *Christiaen van Feugen*, lutenant 25 mrt. 1673, kaptein 17 des. 1690, ritmaster (libbe jit 10 febr. 1707), troude N.N. Soan: II-A.
2. *Caspar van Feugen*, berne † 1651, kornet 14 maeije 1674, lutenant 25 mrt. 1676, kommandeur fan Philippe by Ostende (1708), troude 1. Wick Ritsckesdr. van Eysinga, dr. fan Ritscke Aedess. en Bauck Watsesdr. van Roorda; 2. Anna Geertruid van Santen. Ut beide houliken gjin bern.
3. *Johan Matthijs van Feugen*, berne ± 1655, kornet 25 mrt. 1676, lutenant 26 febr. 1678, kaptein-ritmaster 24 july/12 april 1704 en yn 1708 forfongan, yn 1711 ritmaster fan de cavalerije, forstoarn 3 maeije 1713, troude 1. Machteld Ritsckesdr. van Eysinga, dr. fan Ritscke Aedess. en Bauck Watsesdr. van Roorda; 2. Geertruid van der Heide, berne ± 1668, op 15 okt. 1721 lidmaet te Ljouwert mei att. fan De inum. Bern: II-B.
- II-A *Christiaen Christiaenss. van Feugen*, berne Maestricht 10 jann. 1666, troude N.N. Soan: III.
- II-B Ut it eerste houlik:
1. *Bocke Feytsma van Feugen*, berne † 1678, kornet 1 mrt. 1702, fûntslein 13 juny 1707, forstoarn † 1746, troude Maria Cecilia Pessers, berne † 1688, op 31 des. 1731 bilidenis lidmaet fan de Herf. tsjerke te Ljouwert. Ut dit houlik gjin bern.
 2. *'Achteld van Feugen*, op 28 aug. 1707 te Kubaerd biierdige.
Ut it twade houlik:
 3. *Nicolaas van Feugen*, berne 18 mrt. 1689 en te De inum doopt 24 mrt. 1689, 25 febr. 1718 faendrich.
- III *Christiaen van Feugen*, kornet 15 maeije 1708, kaptein 14 des. 1714, yn 1724 forfongan, troude (te Ljouwert yn undertrou op 6 jann. 1714) Johanna Elisabeth Both van der Eem, út Hoorn (N.H.). Bern: IV.
- IV 1. *Nicolaas Daniël Both van Feugen*.
2. *Anna Francoise van Feugen*, doopt Ljouwert 2 febr. 1714.
3. *Anna Francoise van Feugen*, doopt Ljouwert 9 okt. 1726.

* * * * *
* * * *
*

MEINSMA

- I *Philippus Meinsma*, doopt Ljouwert (Herf.) 1 jann. 1690, passementwurker to Ljouwert (1720), troude Ljouwert (Greate tsjerke) 13 jann. 1715 Fokeltje Abrahamsdr. Ferwerda. Hy testaminte 19 april 1766. Bern: II.
- II a. *Sibrig Maria Meinsma*, troude Gerlof Regneri, keapman to Ljouwert.
b. *Maria Meinsma*, troude Anthonius Joha, dûmny to Wiuwert en Britserd.
c. *Abraham Meinsma*, doopt Ljouwert (Herf.) 8 okt. 1721, keapman to Ljouwert, troude Ljouwert (Waelske tsjerke) 25 febr. 1759 Maria Snijders. Bern: III.
d. *Toetje Meinsma*, troude Regnerus Wassenaar, dûmny to Ljouwert.
- III a. *Philippus Meinsma*, doopt Ljouwert (Waelske tsjerke) 22 febr. 1761, solliciteur-militair, boarger kolonel, troude Ljouwert (Waelske tsjerke) 18 febr. 1787 Meina Catharina Robbe. Bern: IV.
b. *Johannes Jacobus Meinsma*, doopt Ljouwert (Waelske tsjerke) 7 juny 1767, forstoarn 25 okt. 1827, troude Wurdum 7 nov. 1790 Tjitske Appelhoff, forstoarn 20 mrt. 1799.
- IV a. *Maria Meinsma*, troude Ljouwert (menniste tsjerke) 22 des. 1807 Oeds Waller, berne 15 april 1785, fabrikant en stienbakker, forstoarn 6 nov. 1855. Bern: V.
b. *Petronella Meinsma*, berne to Stienwyk, forstoarn 10 sept. 1842, troude mr. Auserd Eekma.
c. *Abraham Meinsma*, berne 17 juny, doopt Ljouwert 8 july 1796.
d. *Maria Francisca Philippina Waller*.
- V a. *Eeltje Waller*.
b. *Meina Catharina Waller*.
c. *Petrus Waller*.
d. *Maria Francisca Philippina Waller*.

* * * * *
* * *
*

- 1) K.J.van den Akker, Van den mond der oude Middelzee, diel II, side 209.
- 2) Chr. Schotanus, Beschrijvinge van de heerlijckheijdt van Friesland, s. 204.
- 3) dr. Pierius Winsemius, Chronique, side 242 en 249.
- 4) P. Sipma, Oudfriesche oorkonden, diel I, nr. 151.
- 5) idem, nr. 209.
- 6) idem, nr. 153 en 154.
- 7) idem, nr. 237.
- 8) idem, diel II, nr. 152.
- 9) De aanbreng der vijf deelen van 1511 en 1514 diel V (Menaldumadeel), 1921.
- 10) Oorkonden der geschiedenis van het Sint Anthonij-gasthuis te Leeuwarden (1876) diel I. side 313.
- 11) idem diel I. side 485.
- 12) idem, diel I, side 414.
- 13) idem, diel II, side 733.
- 14) It boek fan de swan Tsj. Gs. de Vries side 43.
- 15) Hof van Friesland WW 2 side 247 (1539).
- 16) Hof van Friesland YY 7 side 77 (1566).
- 17) Hof van Friesland YY 6 side 154 (1561)
- 18) Hof van Friesland YY 6 side 157 (1561).
- 19) Grafschriften diel IV (Menaldumadeel) side 56
- 20) archyf Sminia nr 1107 1108 1110 en 1111
- 21) J W te Water Historie van het verbond en de smeekschriften der Nederland sche edelen in 1565 1567 diel II side 317 en 318
- 22) archyf Sminia nr 1113
- 23) "Liste des Condamnés" yn 1961 útjown troch de "Commission Royale d Histoire" fan de "Académie Royale de Belgique"
(Nammen út dizze list to finen yn "Gruoninga" jiergong 9 nr. 6 en 7)
- 24) Grafschriften diel IV (Menaldumadeel) side 58.
- 25) archyf Schwartzenberg port 29 (Camstra) nr. 11.
- 26) archyf Sminia nr. 1122.
- 27) Hof van Friesland EEE 1. folio 464
Provinciale Bibliotheek van Friesland handschrift nr. 1092
- 28) Hof van Friesland EEE 1. folio 467.
- 29) Stemcohier fan Deinum. nr 1 (1640).
- 30) Bylagen by de Civile Sintinsjes fan it Höf fan Fryslân. port. 8. doss. 18.
- 31) Lucia (Luts) van Eysinga doopt Ljouwert 17 july 1643 stoarn op Feytsma state to Hallum 9 july 1718. dr. fan Ritscke Aedess. van Eysinga en Bauck Watsesdr. van Roorda.
- 32) Bylagen by de Civile Sintinsjes van it Höf fan Fryslân. port. 426. dossier 18.
- 33) ibid., port. 426. dossier 18.
- 34) ibid., port. 546. dossier 3 (1730).
- 35) Grafschriften, diel IV (Menaldumadeel), siden 61 en 62 (K 6a).
- 36) Grafschriften, diel IV (Menaldumadeel), side 55.
- 37) Menameradiel, A 7, side 470.
- 38) Bylagen by de Civile Sintinsjes fan it Höf fan Fryslân. port. 786. dossier. 2.
- 39) Menameradiel, A 26, 3^e proclamaesje 21 mrt. 1752.
- 40) Menameradiel, M 8, side 92.
- 41) Notariaet, port. 1261, nr. 188.
- 42) Notariaet, port. 1271, nr. 98

16 <i>Buma</i> , Mr. Bernhardus	18 <i>van Haersolte</i> , Mr. Coenraad Willem Anthony baron	20 <i>Wijckerheld Bisdom</i> , Mr. Carel Jan Jacob	22 <i>van Imhoff</i> , Mr. Gustaaf Willem baron
b. Ljouwert	b. Ljouwert	b. Rotterdam	b. Grins
17 okt. 1770	3 maeije 1783	2 jann. 1782	22 nov. 1767
pres.-boargemaster	rjochter to Swol,	abbekaat to Leijen	steatsried fan it Ken.
fan Ljouwert, gryt-	lid Dep. Steaten		Hollân, gouverneur
man f. Baerderadiel	fan Oerisel		fan Grinslân
† Ljouwert	† Swol	† Leijen	† Grins
14 july 1838	19 april 1862	1 jann. 1814	13 febr. 1830
x Midwolda	x Grins	x Leijen	x Roan
22 aug. 1792	20 maeije 1805	7 maeije 1804	24 april 1791
17 <i>Hora Siccama</i> ,	19 <i>Hora Siccana</i> ,	21 <i>Lewe</i> ,	23 <i>Sloet</i> ,
Rolina Maria	jkfr. Louise Chris-	Johanna	Anna Judith
b. Grins	b. Grins	b. Grins	b. Vollenhove-
11 febr. 1773	1 okt. 1788	13 juny 1783	20 nov. 1771
† Ljouwert	† Swol	† Ljouwert	† Grins
15 jann. 1826	4 maart 1862	16 maeije 1855	10 okt. 1858
8 <i>Buma</i> , Mr. Wibo Bernhardus	9 <i>van Haersolte</i> , Joanna Elisabeth baronesse	10 <i>Wijckerheld Bisdom</i> , Mr. Dirk Rudolph	11 <i>van Imhoff</i> , Adrienne Frédérique Jeannette baronesse
b. Ljouwert	b. Swol	b. Leijen	b. Grins
7 maart 1807	27 nov. 1813	18 jann. 1809	14 aug. 1808
grytman fan Baerde-		kantonrjochter to	
radiel, lid 2e		Grins, lid Prov. St.	
Keamer		fan Grinslân	
† Weidum, Bornia-	† Ljouwert	† Grins	† Grins
state 8 april 1848	23 jann. 1864	30 maeije 1889	1 okt. 1880
x Swol 23 maeije 1834		x Grins 15 nov. 1833	x Grins
4 <i>Buma</i> , Mr. Bernhardus Jouke		5 <i>Wijckerheld Bisdom</i> , Anna Adriana Sophia	
b. Ljouwert 8 april 1835		b. Grins 9 okt. 1839	
abbekaet to Ljouwert,			
boargemaster fan Utingeradiel			
† Aldeboarn, h. Nieuw-Bornia 22 july 1874	† den Haech 18 febr. 1918		
	x Grins 12 july 1860		
2 <i>Buma</i> , Mr. Wibo Bernhardus, b. Ljouwert 14 juny 1861			
abbekaet to Ljouwert, foarsitter wetterskip de Snitser Aldfeart, foarsitter			
büterkontrôlestasjon yn Frysland, † Harns 2 juny 1945			x Arnhem 15 maart
<i>Quarles van Ufford</i> , Jhr. Joan		1. <i>Buma</i> , Anna Maria Catharina	
b. Aksel 2 des. 1888, boargemaster		b. Ljouwert 13 okt. 1889,	
fan Woarkum, † Ljouwert 25 febr. 1921	x Ljouwerteradiel 27 okt. 1911	† Ljouwert 9 juny 1963	

24 Albarda, Mr. Willem	26 de Schepper, Barthold Jan	28 van Andringa de Kempenaer, Jhr. Antoon Anne b. Hegebeintum 6 april 1768 findeler by de Fryske gardes	30 de Schepper, Imilius Josinus b. Ljouwert 24 febr. 1790 lid Prov. Steaten fan Fryslân
b. Ferwert 5 july 1764 siktaris fan Ferwer- teradiel, frede- rjochter to Hallum † Ljouwert 16 aug. 1847 x Sint Anne 2 april 1791 25 Looxma, Janke	b. Hegebeintum 6 april 1768 findeler by de Fryske gardes † Hegebeintum 8 aug. 1794 x Ferwert 28 juni 1789 27 Yzenbeek, Adriana	+ den Haech 13 juny 1825 x Grins 7 okt. 1798 29 Alberda van Eken- stein, Jkfr. Anna Maria Catharina b. Grins 16 april 1779 † Grins 29 sept. 1854	+ Ljouwert 3 juny 1818 x Feanwâlden 25 okt. 1812 31 van Sijtzama, Amelia Gerardina b. Friens 11 nov. 1791 † Ljouwert 31 july 1813
b. Marrum 24 aug. 1767 † Ljouwert 30 juny 1850	b. Ljouwert 1773 † Hegebeintum 2 nov. 1826	+ den Haech 13 juny 1825 x Grins 16 april 1779 † Grins 29 sept. 1854	+ Ljouwert 3 juny 1818 x Feanwâlden 25 okt. 1812 31 van Sijtzama, Amelia Gerardina b. Friens 11 nov. 1791 † Ljouwert 31 july 1813
12 Albarda, Jan	13 de Schepper, Trijntje	14 van Andringa de Kempenaer, Jhr. Tjaarda Anne Marius Albert b. de Lemmer 17 july 1806 grytman fan it Bilt, lid 1e Keamer, Ridder N.L. † Ljouwert 23 maart 1870	15 de Schepper, Amelia Gerardina b. Ljouwert 21 july 1813
b. Sint Anne 12 jann. 1792 notaris to Marrum, boargemaster fan Ferwerteradiel † Marrum 11 jann. 1863 x Ferwerteradiel	b. Hegebeintum 8 maeije 1791 † Ljouwert 21 april 1840 27 maeije 1820	+ Ljouwert 1 aug. 1906 x Ljouwert 30 okt. 1834	+ Ljouwert
6 Albarda, Mr. Willem Christiaan b. Marrum 3 april 1821 abbekaat to Marrum † Arnhem 2 okt. 1871	7 van Andringa de Kempenaer, jkfr. Anna Maria Catharina b. Sint Anne, h. Oostenburg 25 aug. 1840 x Ljouwert 11 april 1861	+ den Haech, h. Rustenburg 22 des. 1895	
3 Albarda, Amelia Gerardina b. Arnhem 15 jann. 1867 + Huzum 22 nov. 1958 1888			
earelid Fryske Rie	x Ljouwert 13 jann. 1936	van der Minne, Mr. Adrianus b. Utert 28 juny 1903, chartermaster 1e kl. Ryksarchyf yn Fryslân, † Marsum 16 juny 1963	

KENINGEN EN HILLIGEN YN IN FRYSKÉ KERTIERSTEAT

Der wurdt wolris sein dat alle hjoeddeiske biwenners fan Europa fan Karel de Greate òfskaeije. Yn dy ftspraak komt dan it resultaat ta ute-ring fan skôgingen oer it kertierforlies en de forbiningen fan alle stânne fan 'e maetskappij ûnderinoar yn en bûten boask. As statistysk-genealogyske stelling mei dit wearde hawwe, it tal persoanen dat yndied biwize kin dat en hoe't it fan de foarste Germaenske keizer stamt, is dochs mar in uterst lyts persintaezje fan dy hûnderten miljoenen. Grif is dit yn Fryslân it gefal, dêr't de genealogyske boarnen sa let bigjinne, dat eartiids sa òfsluten wie fan 'e omlizzende kontreien en dêr't de lettere adel en hegerein har sa let losmakken út 'e boere- en boargerstân.

De measte kertiersteaten fan Friezen littet dit sjen. Ek fan minsken dy't hjoeddedei foaroansteaan, bisteane de kertiersteaten yn 'e âldere generaesjes faken út neat as boeren en arbeiders, mei in inkeld keapman of hânwurker der tusken. Fansels steane dêr dan wolris dûmny's, skoalmasters ensfh. by, mar dy komme faken sels wer út in boere- of arbeiderslaech fuort. Troch de hoereslachten komme party-dan wol yn 'e Fryské adel tolânn, mar dy troude ek meastentiids ûnderinoar of meienierden of rike boargers. Dy't der aan twivelet, moat der de foarige Genealogyske Jierboekjes mar op neislaen. Der is winliken mar ien kertiersteat dy't der hielendal út rint, dy fan Th. baron Rengers (Gen. Jierboekje 1956, 32 ff.), dêr't ûnder de 32 kertieren likernôch in fjirdepart fan adel is en de measte oare út oansjenlike stedsfamyljes fuortkomme. Sokke binne der ûnder de adel en hegerein fan earen en nou fansels mear (tink mar aan de kertierwapens op ës grêfsarken), mar der is de lêste tiden net folle oandacht oan jown, misken út reaksje op de eardere tastân, doe't genealogy en kertiersteaten min ofte mear biheind wiene ta foarsten, eallju en oare ledan fan 'e hegerein.

Dêrom is it wolris nijsgjirrich om to sjen dat der yn Fryslân ek noch minsken binne fan hege komôf. Dekertiersteat dy't hjerby òfprinte wurdt, bringt ús yn 'e boppeste rigel adellike nammen nêst sokke út it patriisiaet, marr ek sjogge wy der nêst it Fryské bloed, bloed út oare provinsjes yn. Fan 'e 16 persoanen binne der njoggen yn Fryslân berne, mar dêr binne noch inkelde mei net-Fryské nammen onder.

De Fryské adel sit der ek yn mei kertier 31, in dochter fan de bikkende Johannes Galenus baron van Sytzama, dy't dit jier nochal yn 'e oandacht stiet yn forbân mei syn rol yn it barren fan 1813. Sadwaende komme wy ek yn slachten as Heemstra (kertier 125), Aysma (1001), Osinga (2003), Tjarda (4001), Humalda (8013) en Douma van Oenema (8015) tolânn. Op in oar plak yn 'e kertiersteat fine wy it kertier Burmania (75), wylst de Easterlauwerske slachten fortjinwurdige binne troch Siccama (17 en 19), Lewe (23), Alberda (29), Aldringa (119), Clant (249), Tamminga (361), Rengers (723), ensfh.

Wy wolle lykwols de swetten fan it Heitelân (en fan it "Vaderland") ris oer, om ta in hegere hegerein to kommen. Kertier 23 út 'e Oerisel-ske adel hie as oerbeppe (kertier 191) in Dûtske grevinne, Philippine

von Castell-Rüdenhausen, dy't troch boask mei in Van Rechteren yn ús lân kaem, en troch dy har mem, in wyld- en ryngrevinne fan Salm-Dhaun (kertier 383), komme wy yn 'e hegere Dátske adel tolânn. Sa krije wy dan bikende nammen as Solms (1533), Mansfeld (1535), Nassau (3065 en 6133, in dochter en in suster fan Jan de Alde) en as eerste hartochsslachte Brunswyk-Lüneburg (6141), De Mecklenboargers (12283), Saksers (24595), Frandenboargers (24567), Beijeren (49131), Pommeren (49133) en Eastenrikers (98261, 98271) bliuwe dan net lang út'en troch de boasken fan de Beijerske hartoggen komme der ek Itaeljaenske, Spaenske en Poalske kertieren yn (Visconti, Anjou, Aragon en de Silezyske Piasten). Hoe't keingen en keizers yn dizze kertiersteat foarkomme fan Skotlân oant Byzantium, fan Sweden oant Sicilië en fan Spanje oant Ruslân, kin blikken dwaen út de hjirefter jowne kertierstamrigen.

Wy hawwe ris heard fan in earsum soan fan 'e Roomske tsjerke, dy't der tige greatsk op gyng, "dat syn famylje foar de Reformaeje al Katholyk wie". Soks mei in Protestant nou spitiġernôch nea barre: dat syn famylje foar de Herfoarming al Griffomeard wie! As hy fier genôch mei syn stamrige of kertieren weromkomme kin, komt it súnder mis safier dat de foarteam Roomsk is. Mei de talrike oergongen yn letter tiid is it sels safier kommen dat ús grote genealogyske serywurken it ûnderskie tusken Protestantske en Katholike famyljes falle littin hawwe. Yn ús ekumenysk tiidrek kinne wy dat allegearre best hawwe. Mar foar in persoan dy't mei safolle Reformatoaryske foarâlden dochs steinlik de Tsjerke fan Rome keas, is it miskien de muoite fan it neamen wurdich dat onder de foarsten en foarstinnen yn de folgjende stamrigen inkeldie hilligen fan dy Tsjerke foarkomme; de H. Hedwig fan Poalen (kertier 12576641), de HH. Loadewyk en Elisabeth fan Thuringen (12578330/1), de H. Margareta fan Skotlân (201253 479), de H. Ludmilla fan Bohemen (12880650241), hwermei net sein is dat der gjin hilliger persoanen by wêze kinne, dy't net as sadanich to boek steane.

Likemin as yn lêstneamd opsicht is it understeande folslein op it stik fan foarstlike famyljes, dat sprekt wol fansels en ek dat de measte fan dizze foarstlike foarfaers wol lâns oare linjen birikt wurde koene. Wy hawwe de stamrigen net fierder fuortset as ta de aldste dy't de keingstitel fierde (yn it Easten dy fan greatfoarst), bishalven by de Boheemske Přemysliden, hwer't wy fierder gien binne, om der noch in hillige yn to biheljen. De stamrigen binne yn sadanige oarder set as se op 'e kertiersteat set, fan lofts nei rjochts stean soene. De earste jowt oansluting op 'e kertiersteat en de folgjende op in foarige rige, lyk as by elts derfan oanjown is. Mindere titels binne inkeld ynsafier oanjown as se foar it forbân en it komôf fan bilang wiene, en bynammen binne yn it algemien weilitten.

J. VISSER.

Ljouwert, oktober 1963.

Boarnen:

A. M. H. J. Stokvis, Manuel d' histoire, de généalogie et de chronologie de tous les états du globe. 3 tomes. 1888-1893.

W. K. Prinz von Isenburg-F. Baron Freytag von Loringhoven, Stammtafeln zur Geschichte der europäischen Staaten. 4 Bände. 1953-1957.

J. M. van de Venne en A. A. M. Stols, Geslachts-register van het vorstenhuis Nassau. 1937.

A. A. M. Stols, Geslachts-register van het vorstenhuis Lippe. 1938.

A. W. E. Dek, Genealogie der graven van Holland. 2e dr. 1954.

Nederland's Adelsboek.

Nederland's Patriciaat.

M. de Haan Hettema en A. van Halmael jr, Stamboek van den Frieschen, vroegeren en lateren, adel. 2 d. 1846.

Kwartierstatenboek. Verzameling kwartierstaten bijeengebracht ter gelegenheid van de herdenking van het 75-jarig bestaan van het Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde. 1958.

Boargerlike Stân.

Retroakta fan 'e Boargerlike Stân.

- I
- 392438 Gedimin, greatfoarst fan Litauwen, 1257-1341.
 - 196216 Olgierd Aleksander, greatfoarst fan Litauwen, 1296-1377.
 - 98108 Jagiello Wladyslaw II, greatfoarst fan Litauwen, keining fan Poalen, 1354-1434.
 - 49054 Kazimierz IV, keining fan Poalen, 1427-1492.
 - 24526/7 Friedrich V, markgreve fan Brandenboarch-Ansbach, 1460-1536, ✕ 1479 Sofia prinsesse fan Poalen, 1464-1512.
 - 12262/3 Georg III, lângreve fan Leuchtenberg, 1502-1555, ✕ 1522 "barbara markgrevinne fan Brandenboarch-Ansbach, 1495-1552.
 - 6130/1 Johann, greve fan Nassau-Dillenburg, 1536-1606, ✕ 1st 1559 Elisabeth lângrevinne fan Leuchtenberg, † 1579.
 - 3064/5 Adolf Heinrich, wyld- en ryngreve fan Salm-Dhaun, 1557-1606, ✕ 1st 1558 Juliana grevinne fan Nassau-Dillenburg, 1565-1630.
 - 1532 Wolfgang Friedrich, wyld- en ryngreve fan Salm-Dhaun, 1589-1638.
 - 766 Johann Ludwig, wyld- en ryngreve fan Salm-Dhaun, 1620-1673.
 - 382/3 Philipp Gottfried, ryksgreve fan Castell-Rüdenhausen, † 1681, 1670 Anna Sybille Florentine wyld- en ryngrevinne fan Salm-Dhaun, 1648-1685.
 - 190/1 Frederik Rudolph van Rechteren, hear fan Mennigeshave, gen.-majoar kavalerij, yn 'e ridderskip fan Oerisel, 1666-1742, ✕ 1706 Philippina ryksgrevinne fan Castell-Rüdenhausen, 1676-1757.
 - 94/5 Anthony van Dedem tot de Gelder en Windesheim, vn'er ridderskip fan Oerisel, kommittearde yn 'e Rie fan Steat, lid Dep. Steaten, 1715-1770, ✕ 1740 Isabella Frederica Charlotte van Rechteren, 1717-1794.
 - 46/7 Arent Sloet, hear fan Tweenyenhuizen Hagendorp, Oldruitenborgh, Toutenburg en Ter Heyll, kommandeur Dûtske Oarder, lândrost fan Sallân, presidint ridderskip fan Oerisel, 1722-1786, ✕ 2d 1766 Johanna Philippina van Dedem, 1741-1815. Sj. Kertiersteat.

II

25141248 Hermann I, greve fan Salm, Dûtsk keining, † 1088.

12570624 Hermann II, greve fan Salm.

8285312 Heinrich I, greve fan Blâmont.

31426/6 Heinrich II, greve fan Blâmont.

- 1571328 Heinrich III, greve fan Salm.
 785664 Heinrich IV, greve fan Salm, † 1292.
 392832 Johann I, greve fan Salm.
 196416 Simon I, greve fan Salm, † 1346.
 98208 Johann II, greve fan Salm.
 49104 Johann III, greve fan Salm, † 1431.
 24552 Johann IV, greve fan Salm, 1431-1485.
 12276 Johann V, greve fan Salm, 1452-1505.
 6138 Johann VI, greve fan Salm, † 1548.
 3068/9 Friedrich I, wyld- en ryngreve fan Salm, 1547-1608, x 1st 1570
 Franziska grevinne fan Salm, † 1587.
 1534 Johann Georg, wyld- en ryngreve fan Salm, † 1650.
 766/7 Johann Ludwig, wyld- en ryngreve fan Salm-Dhaun, 1620-1673, x 1st
 1643 Elisabeth wyld- en ryngrevinne fan Salm, 1620-1673. Sj. I.

III

- 1609809920 Bolesław I, keining fan Poalen, 967-1025.
 804904960 Mścisław II, keining fan Poalen, 990-1034.
 402452480 Kazimierz I, hartoč fan Poalen, 1016-1058.
 201226240 Władysław I, hartoč fan Poalen, 1043-1102.
 100613120 Bolesław III, hartoč fan Poalen, 1084-1138.
 50306560 Władysław II, hartoč fan Poalen en Silezië, 1105-1159.
 25153280 Bolesław I, hartoč fan Silezië, † 1201.
 12576640/1 Heinrich I, hartoč fan Silezië, † 1238, x 1186 H. Hedwig hartočinne fan Merano, † 1243.
 6288320 Heinrich II, hartoč fan Silezië, † 1241.
 3144160 Konrad I, hartoč fan Silezië-Glogau, † 1274.
 1572080 Heinrich III, hartoč fan Silezië-Glogau, † 1309.
 786040 Heinrich IV, hartoč fan Silezië-Sagan, † 1342.
 393020 Heinrich V, hartoč fan Silezië-Sagan, † 1369.
 196510 Heinrich VIII, hartoč fan Silezië-Freistadt, † 1397.
 98254/5 Volrad II, greve fan Mansfeld, 1380-1450, x 2d 1435 Margarethe
 hartoginne fan Silezië-Freistadt.
 49126/7 Johann I, greve fan Beichlingen, † 1485, x 1459 Margarethe grevinne fan Mansfeld.
 24562/3 Ernst IV, greve fan Honstein-Klettenberg, † 1508, x 2d Felizitas
 grevinne fan Beichlingen.
 12280/1 Albrecht VII, greve fan Mansfeld-Hinterort, † 1560, x 1520 Anna
 grevinne fan Honstein-Klettenberg, † 1559.
 6140 Johannes, greve fan Mansfeld-Hinterort, † 1567.
 3070 Ernst VI, greve fan Mansfeld-Hinterort, 1561-1609.
 1534/5 Johann Georg, wyld- en ryngreve fan Salm, † 1650, x 1st Margarethe
 grevinne fan Mansfeld-Hinterort, 1592-1638. Sj. II.

IV

- 12878479384 Heinrich I, hartoč fan Saksen, Dútsk keining, † 936.
 6439239692 Otto I, Roomsk keizer, 912-973.
 3219619846 Otto II, Roomsk keizer, 955-983.
 1609809922/3 Ezzo, paltsgreve by de Ryn, 955-1034, x Mathilde hartoginne fan
 Saksen, † 1025.
 804904960/1 Mścisław II keining fan Poalen, 990-1034, x Richeza paltsgrevinne
 by de Ryn, † 1063. Sj. III.

V

- 804904984 Konrad II, hartoč fan Franken, Roomsk keizer, 990-1039.
 402452492 Heinrich III, Roomsk keizer, 1017-1056.
 201226246 Heinrich IV, Roomsk keizer, 1050-1106.

- 100613122/3 Leopold III, markgreve fan Eastenryk, + 1136, x 1106 Agnes hartinne fan Franken, 1074-1143.
 50306560/1 Wladysław II, hartoche fan Poalen en Silezië, 1105-1159, x Agnes markgrevinne fan Eastenryk, + 1157. Sj. III.

VI

- 6439242240 Igor I, greatfoarst fan Kiëw, + 945.
 3219621120 Swjatoslaw I, greatfoarst fan Kiëw, + 973.
 1609810560 Vladimir I, greatfoarst fan Kiëw, + 1015.
 804905280 Jaroslaw I, greatfoarst fan Kiëw, 978-1054.
 402452640 Vladimir, foarst fan Nowgorod, 1020-1052.
 201226320 Rostislaw, foarst fan Tmutarakan, + 1067.
 100613160 Wolodar, foarst fan Przemysl, + 1124.
 50306580 Vladimirk, foarst fan Galicië, + 1153.
 25153290 Jaroslaw Osmomysl, foarst fan Galicië, + 1187.
 12576644/5 Odo, hartoche fan Poznán en Kalisz, + 1194 x Jaroslawa prinsesse fan Galicië.
 6288322 Wladysław Plwacz, hartoche fan Great-Poalen, + 1239.
 3144160/1 Konrad I, hartoche fan Silezië-Glogau, + 1274, x 1st Salomej hartoginne fan Great Poalen. Sj. III.

VII

- 402452720 Stenkil, kening fan Sweden, + 1066.
 201226360 Inge I, kening fan Sweden, + 1112.
 100613180 Mstislaw I, greatfoarst fan Kiëw, 1076-1132, x 1st 1095 Kristina prinsesse fan Sweden, + 1120.
 50306590 Izjaslaw II, greatfoarst fan Kiëw, + 1154.
 25153294/5 Mscislaw III, hartoche fan Great-Poalen, + 1202, x 2d Jewdoksijsa prinsesse fan Kiëw.
 12576646/7 Mestwin I, hartoche fan Pomerellen, + 1212, x Swiniszawa hartoginne fan Great-Poalen, + 1240.
 6288322/3 Wladysław Plwacz, hartoche fan Great-Poalen, + 1239, x 1218 Hedwig hartoginne fan Pomerellen, + 1250. Sj. VI.

VIII

- 25153304 Bonifazio II, markgreve fan Montferrat, kening fan Thessalonika, + 1207.
 12576652 Guglielmo VI, markgreve fan Montferrat, + 1225.
 6288326 Bonifazio III, markgreve fan Montferrat, + 1253.
 3144162/3 Albrecht I, hartoche fan Brunswyk, 1236-1279, x 2d 1263 Alessina markgrevinne fan Montferrat, + 1285.
 1572080/1 Heinrich III, hartoche fan Silezië-Glogau, + 1309, x 1292 Matilde hartoginne fan Brunswyk, + 1318. Sj. III.

IX

- 3144352 Rudolf I, greve fan Habsburg, hartoche fan Karintië, Dútsk kening, 1218-1291.
 1572176 Albrecht I, Dútsk kening, 1248-1308.
 786088 Albrecht II, hartoche fan Eastenryk en Karintië, 1298-1358.
 393044 Leopold III, hartoche fan Eastenryk; Karintië en Stiermarken, 1351-1386.
 196522 Ernst I, hartoche fan Karintië en Stiermarken, 1377-1424.
 98260/1 Friedrich II, karfoarst fan Saksen, 1412-1464, x 1431 Margarete hartoginne fan Eastenryk, 1416-1486.
 49130 Ernst, karfoarst fan Saksen, 1441-1486.
 24564/5 Heinrich, hartoche fan Brunswyk-Lüneburg, 1468-1532, x 1st 1487 Margarete prinsesse fan Saksen, 1469-1528.
 12282 Ernst I, hartoche fan Brunswyk-Lüneburg, 1497-1546.

6140/1 Johannes, greve fan Mansfeld-Hinterort, + 1567, x 2d 1559 Margarethe hartoginne fan Brunsyk-Lüneburg, 1534-1596. Sj. III.

X

- 100620306 Lothar II, greve fan Supplinburg, hartoche fan Saksen, Roomsk keizer, 1075-1137.
50310152/3 Heinrich, hartoche fan Beijeren en Saksen, + 1139, x 1127 Gertrud hartoginne fan Saksen, 1115-1143
25155076 Heinrich, hartoche fan Beijeren en Saksen, 1129-1195.
12577538 Heinrich I, paltsgreve by de Ryn, hartoche fan Hannover, 1173-1227.
6288768/9 Otto II, hartoche fan Beijeren, 1206-1253, x 1225 Agnes hartoginne fan Hannover, + 1267.
3144384 Ludwig II, hartoche fan Beijeren, 1229-1294.
1572192 Ludwig IV, hartoche fan Beijeren, Roomsk keizer, 1282-1347.
786096 Stefan II, hartoche fan Beijeren-Landshut, 1319-1375.
393048 Johann II, hartoche fan Beijeren-München, + 1397.
196524 Ernst, hartoche fan Beijeren-München, 1373-1438.
98262 Albrecht III, hartoche fan Beijeren-München, 1401-1460.
49130/1 Ernst, karvoart fan Saksen, 1441-1486, x 1460 Elisabeth hartoginne fan Beijeren-München, 1443-1484. Sj. IX.

XI

- 12879413504 Sancho I, kening fan Navarra, + 926.
6439706752 García III, kening fan Navarra, + 970.
3219853376 Sancho II, kening fan Navarra, + 992.
1609926688 García IV, kening fan Navarra, + 1000.
804963344 Sancho III, kening fan Navarra, + 1035.
402481672 Ramiro I, kening fan Aragon, + 1063.
201240836 Sancho I, kening fan Aragon, 1045-1094.
100620418 Ramiro II, kening fan Aragon, + 1147.
50310208/9 Ramón Berenguer IV, greve fan Barcelona, + 1162, x 1151 Petronilla keninginne fan Aragon, 1135-1173.
25155104 Alfonso II, kening fan Aragon, 1152-1196.
12577552 Pedro II, kening fan Aragon, 1176-1213.
6288776 Jaime I, kening fan Aragon, 1205-1276.
3144388 Pedro III, kening fan Aragon en Sicilië, + 1285.
1572194 Federico II, kening fan Sicilië, 1271-1336.
786096/7 Stefan II, hartoche fan Beijeren-Landshut, 1319-1375, x 1st 1328 Elisabeth infante fan Aragon, + 1349. Sj. X.

XII

- 6439710720 Robert I, kening fan Frankryk, + 923.
3219855360 Hugues, hartoche fan Francië, + 956.
1609927680 Hugues, kening fan Frankryk, + 996.
804963840 Robert II, kening fan Frankryk, + 1031.
402481920 Henri I, kening fan Frankryk, 1008-1060.
201240960 Philippe I, kening fan Frankryk, 1052-1108.
100620480 Louis VI, kening fan Frankryk, 1081-1137.
50310240 Louis VII, kening fan Frankryk, 1120-1180.
25155120 Philippe II, kening fan Frankryk, 1165-1223.
12577560 Louis VIII, kening fan Frankryk, 1187-1226.
6288780 Carlo I, kening fan Sicilië, 1226-1285.
3144390 Carlo II, kening fan Napels, 1254-1309.
1572194/5 Federico II, kening fan Sicilië, 1271-1336, x 1302 Eleonora prinsesse fan Napels, 1289-1341. Sj. XI.

XIII

- 412141521408 Bermudo I, kening fan Asturië, + 797.
 206070760704 Ramiro I, kening fan Asturië, + 850.
 103035380352 Ordono I, kening fan Asturië en Leon, + 866.
 51517690176 Alfonso III, kening fan Asturië en Leon, 848-910.
 25758845088 Ordono II, kening fan Galicië en Leon, + 924.
 12879422544 Ramiro II, kening fan Asturië en Leon, + 950.
 6439711272 Ordono III, kening fan Asturië en Leon, + 955.
 3219855636 Bermudo II, kening fan Asturië en Leon, + 999.
 1609927818 Alfonso V, kening fan Asturië en Leon, 996-1028.
 804963908/9 Fernando I, kening fan Kastylje en Leon, + 1065, x 1033 Sancha infante fan Leon, + 1067.
 402481954 Alfonso VI, kening fan Kastylje en Leon, + 1039-1109.
 201240976/7 Raimond, greve fan Boergonje en Kastylje, + 1107, x Urraca infante fan Leon, 1082-1126.
 100620488 Alfonsö VII, kening fan Galicië, Kastylje en Leon, 1105-1157.
 50310244 Sancho III, kening fan Kastylje en Leon, 1135-1158.
 25155122 Alfonso VIII, kehing fan Kastylje en Leon, 1155-1214.
 12577560/1 Louis VIII, kening fan Frankryk, 1187-1226, x 1200 Blanca infante fan Kastylje, 1188-1252. Sj. XII.

XIV

- 100622482 Blot Sven, kening fan Sweden (ein 11te ieu).
 50311240/1 Jedvard, x Cecilia prinsesse fan Sweden.
 25155620 Erik IX, kening fan Sweden, + 1160.
 12577810 Knut I, kening fan Sweden, + 1216.
 6288904/5 Birger, jarl fan Sweden, + 1266, x Ingeborg prinsesse fan Sweden
 + 1254.
 3144452 Magnus I, kening fan Sweden, + 1290.
 1572226 Erik, hertoch fan Södermanland, + 1318.
 786112/3 Albrecht I, hertoch fan Mecklenboarch-Schwerin, 1318-1379, x 1st
 1336 Eufenia hartoginne fan Sweden, 1317-1370.
 393056 Magnus I, hertoch fan Mecklenboarch-Schwerin, + 1384.
 196528 Johann IV, hertoch fan Mecklenboarch-Schwerin, + 1422.
 98264 Heinrich II, hertoch fan Mecklenboarch, 1417-1477.
 49132 Magnus II, hertoch fan Mecklenboarch-Schwerin, 1441-1503.
 24566 Heinrich III, hertoch fan Mecklenboarch-Schwerin, 1479-1552.
 12282/3 Ernst I, hertoch fan Brunswyk-Lüneburg, 1497-1546, x 1528 Sofie
 hartoginne fan Mecklenboarch-Schwerin, 1508-1541. Sj. IX.

XV.

- 25759367168 Haraldr I, kening fan Noarwein, + 936.
 12879683584 Sigurdr Hrisi, ûnderkening fan Trondhjem.
 6439841792 Halfdan, prins fan Noarwein.
 3219920896 Sigurdr Syr, prins fan Noarwein, + 1018.
 1609960448 Haraldr III, kening fan Noarwein, 1015-1066.
 804980224 Olafr III, kening fan Noarwein, 1050-1093.
 402490112 Magnus III, kening fan Noarwein, 1073-1103.
 201245056 Haraldr IV, kening fan Noarwein, + 1136.
 100622528 Sigurdr II, kening fan Noarwein, + 1133-1155.
 50311264 Sverri, kening fan Noarwein, + 1202.
 25155632 Haðkon III, kening fan Noarwein, + 1204.
 12577816 Haðkon IV, kening fan Noarwein, 1204-1263.
 6288908 Magnus VI, kening fan Noarwein, 1238-1280.
 3144454 Haðkon V, kening fan Noarwein, 1270-1319.
 1572226/7 Erik, hertoch fan Södermanland, + 1318, x 1312 Ingibjörg prinsesse fan Noarwein. Wimber.nl Sj. XIV.

12578331. De H. Erszébet (Elisabeth) fan Thuringen.

Wunderkabinett

XVI

- 1610026368 Béla I, kening fan Ongerlân, † 1063.
 805013184 Gejza I, kening fan Ongerlân, † 1077.
 402506592 Almos, hartoch fan Kroatië en Ongerlân, † 1129.
 201253296 Béla II, kering fan Ongerlân, † 1141.
 100626648 Gejza II, kening fan Ongerlân, 1130-1161.
 50313324 Béla III, kening fan Ongerlân † 1196.
 25156662 Endre II, kening fan Ongerlân, 1176-1235.
 12578330/1 H. Ludwig IV, lângreve fan Thuringen, 1200-1227, x 1221 M. Frszébet
 prinsesse fan Ongerlân. 1207-1231
 6289164 5 Hendrik II, hartoch fan Brabant, † 1248. x Sofie lângrevinne fan
 Thuringen, 1224-1275.
 3144582 Heinrich I, lângreve fan Hessen, 1244-1308.
 1572290/1 Barthold VII, foarstlik greve fan Hepneberg, 1272-1340, x 1st
 1284 Adelheid lângrevinne fan Hessen, † 1315.
 786144/5 Johann II, boarchgreve fan Neurenberch, † 1357. x Elisabeth gre-
 vinne fan Henneberg.
 393072 Friedrich V, boarchgreve fan Neurenberch, † 1398.
 196536 Friedrich I, karfoarst fan Brandenboarch, 1371-1440.
 98268 Albrecht Achilles, karfoarst fan Brandenboarch, 1414-1486.
 49134 Johann Cicero, karfoarst fan Brandenboarch, 1455-1499.
 24566/7 Heinrich III, hartoch fan Mecklenboarch-Schwerin, 1479-1552, x 1st
 1507 Ursula prinsesse fan Brandenboarch, 1488-1510. Sj. XIV.

XVII

- 805013194 Harald II, greve fan Sussex, kening fan Ingelân, † 1066.
 402506596 7 Wladimir II, greatfoarst fan Kiëw, 1053-1125, x 1st Cytha prinsesse fan Ingelân
 201253298 Mstislaw I, greatfoarst fan Kiëw, 1076-1122.
 100626648/9 Gejza II, kening fan Ongerlân, 1130-1161, x 1146 Jewfrozina prin-
 sesse fan Kiëw. Sj. XVI.

XVIII

- 402506606 Baudouin II, greve fan Rethel, kening fan Jeruzalem, † 1131.
 201253302/3 Boémond II, foarst fan Tarente en Antiochië, 1107-1131, x 1126
 Elise grevinne fan Rethel.
 100626650/1 Renaud fan Châtillon, foarst fan Antiochië, † 1186. x 1154 Con-
 stance foarstinne fan Antiochië, 1127-1163.
 50313324/5 Béla III, kening fan Ongerlân, † 1196, x 1168 Agnes fan Châtillon,
 † 1184. Sj. XVI.

XIX

- 25760425984 Eymundr I, kening to Björkö (9de ieu).
 12880212992 Eirikr V, kening fan Sweden.
 6440106496 Björn III, kening fan Sweden.
 3220053248 Olaf, kening fan Sweden.
 1610026624 Styr-Björn Sterki, prins fan Sweden.
 805013312 Thurkill Sprakalaeg, prins fan Sweden.
 402506656 Ulf, jarl fan Denemarken, † 1027.
 201253328 Sveinn II, kening fan Denemarken, † 1076.
 100626664 Eirikr I, kening fan Denemarken, † 1103.
 50313332 Knut Lavardr, kening fan 'e Obotriten, † 1131.
 25156666 Valdimarr I, kening fan Denemarken, 1131-1182.
 12578332/2 Wilhelm, hartoch fan Lüneburg, 1184-1213, x 1202 Helena prinses-
 se fan Denemarken, † 1233.
 6289166 Otto I, hartoch fan Brunswyk en Lüneburg, 1204-1252.
 3144582/3 Heinrich I, lângreve fan Hessen, 1244-1308, x 1st 1263 Adelheid
 hartoginne fan Brunswyk-Lüneburg, † 1274. Sj. XVI.

XX

- 3220053256 Gorm, kening fan Denemarken, † 936.
 1610026628 Haraldr VII, kening fan Denemarken, † 986.
 805013314 Sveinn I, kening fan Denemarken, 965-1014.
 402506656/7 Ulf, jarl fan Denemarken, † 1027, x Astrid prinsesse fan Denemarken.

XXI

- 805013708 Ioannes Doukas, pretendint nei de Byzantynske keizerskroane 1073.
 402506854 Andronikos Doukas.
 201253426/7 Alexios I Komnenos, keizer fan Byzantium, 1048-1118, x Eirene Doukas.
 100626712/3 Konstantinos Angelos, x Theodora prinsesse fan Byzantium.
 50313356 Andronikos Angelos.
 25156678 Isaak II, keizer fan Byzantium, † 1204.
 12578338/9 Leopold VI, hartoche fan Stiermarken en Eastenryk, † 1230, x 1203 Theodora prinsesse fan Byzantium, † 1246.
 6289168/9 Heinrich I, lāngreve fan Thuringen, markgreve fan Meissen, † 1288, x 1st 1234 Konstanze hartoginne fan Eastenryk, † 1243.
 3144584 Albrecht II, markgreve fan Meissen, 1240-1314.
 1572292 Friedrich I, markgreve fan Meissen, 1257-1323.
 786146 Friedrich II, markgreve fan Meissen, 1310-1349.
 393072/3 Friedrich V, boarchgreve fan Neurenberch, † 1398, x 1350 Elisabeth markgrevinne fan Meissen, 1329-1375.

Sj. XIX.

Sj. XVI.

XXII

- 3220054840 Sjisjman I, kening fan Bulgarije, † 976.
 1610027420 Samuillo, kening fan Bulgarije, † 1014.
 805013710 N., prins fan Bulgarije.
 402506854/5 Andronikos Doukas, x Maria prinsesse fan Bulgarije.

Sj. XXI.

XXIII

- 206083530792 Pippyn, kening fan 'e Franken, † 768.
 103041765396 Karel I, kening fan 'e Franken, Roomsk keizer, 747-814.
 51520882698 Loadewyk I, Roomsk keizer, 778-840.
 25760441348/9 Eberhard, markgreve fan Friaul, x Gisela prinsesse fan 'e Franken.
 12880220674 Berengario I, markgreve fan Friaul, kening fan Itaelje, Roomsk keizer, † 924.
 6440110336/7 Adalberto, markgreve fan Ivrea, † 923, x Gisela prinsesse fan Itaelje.
 3220055168 Berengario II, markgreve fan ivrea, kening fan Itaelje, † 966.
 1610027584 Adalberto, kening fan Itaelje, † 968.
 805013792 Otte-Guillaume, greve fan Boergonje, † 1026.
 402506896 Renaud I, greve fan Boergonje, † 1057.
 201253448 Guillaume I, greve fan Boergonje, † 1087.
 100626724 Etienne I, greve fan Boergonje, † 1102.
 50313362 Renaud III, frijgreve fan Boergonje, † 1148.
 25156680/1 Friedrich I, hartoche fan Swaben, Roomsk keizer, 1122-1190, x 2d 1156 Beatrix grevinne fan Boergonje, 1144-1184.
 12578340 Heinrich VI, Roomsk keizer, kening fan Sicilië, 1165-1197.
 6289170 Friedrich II, Roomsk keizer, kening fan Sicilië en Jeruzalem, 1194-1250.
 3144584/5 Albrecht II, markgreve fan Meissen, 1240-1314, x 1st Margarethe hartoginne fan Swaben, 1237-1270.

Sj. XXI.

XXIV

- 50313364 Ruggero II, kening fan Sicilië, 1097-1154.
 25156682 Guglielmo II, kening fan Sicilië, † 1166.

12578340/1 Heinrich VI, Roomsk keizer, kening fan Sicilië, 1165-1197, x
1186 Costanza keninginne fan Sicilië. Sj. XXIII.

XXV

- 100626736 Foulques V, greve fan Anjou, kening fan Jeruzalem, + 1142.
50313268 Geoffroi V, greve fan Anjou, hartoche fan Normandië, 1113-1151.
25156684 Henry II, kening fan Ingelân, 1133-1189.
12578342 John, kening fan Ingelân, 1167-1216.
6289170/1 Friedrich II, Roomsk keizer, kening fan Sicilië en Jeruzalem, 1194-1250, x 3d Isabella prinsesse fan Ingelân, 1214-1241.
Sj. XXIII.

XXVI

- 201253476 William I, hartoche fan Normandië, kening fan Ingelân, + 1087.
100626738 Henry I, kening fan Ingelân, 1068-1135.
50313368/9 Geoffroi V, greve fan Anjou, hartoche fan Normandië, 1113-1151, x
1127 Maud prinsesse fan Ingelân, 1104-1167. Sj. XXV.

XXVII

- 51520890432 Cinaeth I, kening fan 'e Skoten en Pikten, + 358.
25760445216 Custantin I, kening fan 'e Skoten en Pikten.
12880222608 Domhnall VI, kening fan Skotlân.
6440111304 Maelcolaim I, kening fan Skotlân.
3220055652 Cinaeth II, kening fan Skotlân, + 994.
1610027826 Maelcolaim II, kening fan Skotlân, + 1034.
805013912/3 Crinan, than, + 1045, x Bethoc prinsesse fan Skotlân.
402506956 Donnchadh I, kening fan Skotlân, + 1040.
201253478 Maelcolaim III, kening fan Skotlân, + 1093.
100626738/9 Henry I, kening fan Ingelân, 1068-1135, x 1st 1100 Maud prinsesse fan Skotlân, + 1118. Sj. XXVI.

XXVIII

- 103041781248 Eegberht, kening fan Wessex, + 839.
51520890624 Aethelwulf, kening fan Wessex, + 858.
25760445312 Aelfred, kening fan Wessex, 849-901.
12880222650 Eadward I, kening fan Ingelân, 869-924.
6440111328 Eadmund I, kening fan Ingelân, 922-946.
3220055664 Eadgar, kening fan Ingelân, 944-975.
1610027832 Aethelred II, kening fan Ingelân, 968-1016.
805013916 Eadmund II, kening fan Ingelân, 989-1016.
402506958 Eadward, prins fan Ingelân, + 1057.
201253478/9 Maelcolaim III, kening fan Skotlân, + 1093, x 2d H. Margaret prinsesse fan Ingelân, + 1093. Sj. XXVII.

XXIX

- 3144688 Heinrich VII, greve fan Luksembaach, Roomsk keizer, 1274-1313.
1572344 Johann, kening fan Bohemen, 1296-1346.
786172 Karl IV, kening fan Bohemen, Roomsk keizer, 1316-1378.
393086 Sigmund, kening fan Ongerlân en Bohemen, Roomsk keizer, 1368-1437.
196542/3 Albrecht II, hartoche fan Eastenryk, kening fan Ongerlân en Bohemen, Dútsk kening, 1397-1439, x 1421 Elisabeth prinsesse fan Ongerlân, 1409-1442.
98270/1 Wilhelm III, hartoche fan Saksen, lângreve fan Thuringen, 1425-1482, x 1st Anna prinsesse fan Ongerlân, 1432-1462.
49134/5 Johann Cicero, karfoarst fan Brandenbaach, 1455-1499, x 1476. Margaret hartoginne fan Saksen, 1449-1501. Sj. XVI.

XXX

- 12880650246/1 Bořivoj I, hartoč fan Bohemen, x H. Luumilla Proramin, † 927.
 6440325120 Vratislav I, hartoč fan Bohemen, † 921.
 3220162560 Boleslav I, hartoč fan Bohemen, † 967.
 1610081280 Boleslav II, hartoč fan Bohemen, † 999.
 805040640 Oldřich hartoč fan Bohemen, † 1034.
 402520320 Brétslav I, hartoč fan Bohemen en Moravië, † 1055.
 201260160 Vratislav II, keining fan Bohemen, † 1092.
 100630080 Vladislav I, hartoč fan Bohemen, † 1125.
 50315040 Vladislav II, keining fan Bohemen, † 1175.
 25157520 Přemysl Otakar I, keining fan Bohemen, † 1230.
 12578760 Václav I, keining fan Bohemen, 1205-1253.
 6289380 Přemysl Otakar II, keining fan Bohemen, † 1278.
 3144690 Václav II, keining fan Bohemen en Poalen, 1271-1305.
 1572344/5 Johann, keining fan Bohemen 1296-1346 x 1st Alžběta prinsesse fan Bohemen, 1292-1330. Sj. XXIX.

XXXI

- 100630344 Stefan I, keining fan Servië, † 1224
 50315172 Uroš I, keining fan Servië, † 1272.
 25157586 Dragutin, keining fan Servië, † 1317.
 12578792/3 Stefan II Kotroman, ban fan Bosnië, † 1313, x Jelisavet prinsesse fan Servië.
 6289396 Vladislav fan Bosnië.
 3144698 Tvrko I, keining fan Bosnië, † 1391.
 1572348/9 Hermann I, greve fan Cilly, † 1389. x Katarina prinsesse fan Bosnië
 786174 Hermann II, greve fan Cilly, † 1435.
 393086/7 Sigmund, keining fan Ongerlân en Bohemen, Roomsk keizer, 1368-1437, x 2d Barbara grevinne fan Cilly, † 1451. Sj. XXIX.

XXXII

- 6290498 Adolf, greve fan Nassau-Weilburg, Dútsk keining, † 1298.
 3145248/9 Rudolf I, hartoč fan Opper-Beijeren, paltsgreve by de Ryn, 1274-1319, x 1294 Matilde grevinne fan Nassau-Weilburg, † 1323.
 1572624 Adolf, paltsgreve by de Ryn, 1300-1327.
 786312 Ruprecht II, karfoarst fan de Palts, 1325-1398.
 393156 Ruprecht III, karfoarst fan de Palts, Dútsk keining, 1352-1410.
 196578 Otto I, paltsgreve fan Mosbach en Neumarkt, 1390-1461.
 98288/9 Reinhard III, greve fan Hanau-Münzenberg, 1412-1452, x 1446 Margarethe paltsgrevinne fan Mosbach, 1432-1457.
 49144 Philipp I, greve fan Hanau-Münzenberg, 1449-1500.
 24572 Reinhard IV, greve fan Hanau-Münzenberg, 1473-1512.
 12286 Philipp II, greve fan Hanau-Münzenberg, 1501-1529.
 6142/3 Thomas, wyld- en ryngreve fan Salm-Kirburg, 1529-1553, x 1540 Juliane grevinne fan Hanau-Münzenberg, 1529-1595.
 3070/1 Ernst VI, greve van Mansfeld-Hinterort, 1561-1609, x 1st Julianne wyld- en ryngrevinne fan Salm-Kirburg, 1551-1607. Sj. III.

16 de Vries Jitze Adzers geb. Zwaagwesteinde 25 dec. 1789 landbouwer † Bergum 16 mei 1853 x Bergum 22 mei 1813 17 van der Wal Antje Gerrits geb. Bergum c. 1 nov. 1785 † Bergum 10 juli 1866	18 Veenstra Teunis Klases geb. Veenwouden 1 mei 1793 schipper en landbouwer † Bergum 1 jan. 1857 x Tietj.deel 16 mei 1818 19 van der Wal Antje Sjoerds geb. Veenwouden maart 1791 † Bergum 10 nov. 1873	20 van der Wal Klaas Sjoerds geb. Veenwouden juni 1789 landbouwer † Bergum 12 april 1865 x Bergum 9 mei 1812 21 Hooghiemstra Anskje Willems geb. Tietjerk maart 1791 † Veenwouden 26 febr. 1876	22 van Dijk Tjeerd Feijes geb. Bergum 17 febr. 1787 arbeider † Bergum 21 april 1838 x Tietj.deel 25 mei 1811 23 Vriesema Vroukje Binnes geb. Bergum 12 april 1789 † Bergum 15 febr. 1869
8 de Vries Gerrit Jitzes geb. Bergum 5 mei 1814 landbouwer † Buittenpost 12 okt. 1880 x Tietj.deel 23 maart 1839	9 Veenstra Trijntje Teunis geb. Bergum 2 maart 1819 † Bergum 26 dec. 1877	10 van der Wal Sjoerd Klazes geb. Bergum 3 dec. 1813 landbouwer † Bergum 27 dec. 1886 x Tietj.deel 24 dec. 1838	11 van Dijk Geeltje Tjeerds geb. Bergum 5 aug. 1819 † Bergum 11 sept. 1849
4 de Vries, Theunis Gerrits geb. Bergum 31 dec. 1842 landbouwer † Veenwouden 31 aug. 1920		5 van der Wal, Willemke Sjoerds geb. Bergum 12 maart 1845 † Kollum 22 aug. 1930 x Tietjerksteradeel 15 mei 1869	
2 de Vries, Sjoerd Theunis geb. Veenwouden 12 jan. 1872 koopman, + Franeker 3 dec. 1955 x Tietjerksteradeel			
1 de Vries, Theunis Uilke, geb. Veenwouden 26 april 1907, letterkundige, ontving 23 voor letterkunde) 1962.			

24 Dijkstra Uilke Reitzes geb. Murmerwoude 7 mei 1755 bakker	26 van der Wal Uilke Alles geb. Veenwouden c. 1764 kastelein	28 van der Wal Uilke Alles geb. Veenwouden c. 1764 kastelein	30 de Vries Gerben Adzers geb. Oostermeer c. 1784 huisman
+ Dant.woude 26 febr. 1823 x Driesum 21 april 1783 25 Feikje Douwes	+ Veenwouden 21 juli 1836 x	+ Veenwouden 21 juli 1836 x	+ Hardegarijp 28 maart 1844 x
+ Dant.woude 27 jan. 1801	27 Martsen Pieters geb. Rijperkerk 1767	29 Martsen Pieters geb. Rijperkerk 1767	31 Dantuma Antje Oedses geb. Hardegarijp 1779
+ Veenwouden 27 dec. 1842	+ Veenwouden 27 dec. 1842	+ Veenwouden 27 dec. 1842	+ Hardegarijp 26 juli 1818
12 Dijkstra Reitze Uilkes geb. M.woude 12 maart 1784 landbouwer + Bergum 28 sept. 1855 x Dantumadeel 26 april 1818	13 van der Wal Antje Uilkes geb. Veenwouden 17 dec. 1787	14 van der Wal Alle Uilkes geb. Veenwouden 15 mei 1802 timmerman +	15 de Vries Jitske Gerbens geb. Bergum febr. 1806 +
6 Dijkstra, Uilke Reitzes geb. Bergum 9 juni 1821 landbouwer + Veenwouden 12 jan. 1894 x Tietjerksteradéel 17 mei 1862		7 van der Wal, Martsen Alles geb. Veenwouden 11 nov. 1833 + Veenwouden 29 dec. 1914	
3 Dijkstra, Elisabeth Uilkes geb. Bergum 14 maart 1871, + Veenwouden 16 april 1939 11 mei 1905			

sept. 1963 uit handen van den minister van o., k. en w. de P.C.Hooftprijs (staatsprijs

16 Meinte Ruurds ged. (op bel.) Wolsum 20 april 1755 boer	18 Sjouke Gatses van Schraard	20 Ykema Yke Theodorus ged. Westhem 3 april 1757 boer	22 Sijbren Minnes geb. Oosthem 25 juli 1739
+ Wolsum 14/15 april 1787	+ voor 1787	+ Bolsward 13 jan. 1822	+ Abbega 1803/- 04
x Wolsum 28 jan. 1753	x Schraard 7 dec. 1738	x Westhem 3 sept. 1780	x Abbega 15 jan. 1769
17 Pleuntje Jorryts van Wolsum	19 Tijttje Baukes van Parrega	21 Bangma Geertje Eeltjes geb. Hieslum 4 aug. 1764	23 Buma Akke Gatses
+ Wolsum 14 nov. 1784	+ voor 1787	+ Bolsward 20 sept. 1840	+ voor 1806
8 Jorritsma Jorrit Meintes geb. Wolsum 2 maart 1760 boer	9 Rusticus Wijbrig Sjoukes geb. Hieslum 7 april 1751	10 Ykema Theodorus Ykes geb. Westhem 28 okt. 1783 boer en assessor	11 Koopmans Gatske Sijbrens geb. Abbega 9 juli 1781
+ Hichtum 9 jan. 1839	+ Hichtum 26 aug. 1816	+ Westhem 15 dec. 1844	+ Westhem 21 mei 1822
x Wolsum 20 febr. 1785		x Westhem 27 mei 1804	
4 Jorritsma, Hotze Jorrits geb. Wolsum 14 nov. 1791 boer		5 Ykema, Akke Theodorus geb. Westhem 27 juni 1811	
+ Parrega 8 jan. 1852		+ Parrega 22 juni 1871	
	x Wonseradeel 6 dec. 1834		x Wijmbrichtseradeel
2 Jorritsma, Aurelius Hotzes geb. Ried 10 aug. 1841, boer, + Nijland 19 jan. 1895			
1a Jorritsma, Hotze Theodorus Aurelius, geb. Nijland 7 aug. 1869, tr. Deventer 15 aug. 1903 Emilie Catharina Rapart, waaruit: Jorritsma, Aurelius Hotze Theodorus, geb. Jellum 11 febr. 1905, schrijver, stichter van het "Rely Jorritsma-fonds", + Nijmegen 1 okt. 1952.			

24 <i>Breeuwsma</i> Auke Oeges geb Folsgare 28 febr 1763 boer † Tirns 10 febr. 1829 x IJsbrechrum 28 mei 1786 25 <i>Bootsma</i> Tjitske Johannes ged. Loënga 6 jan. 1765 † Tirns 9 jan. 1848	26 <i>Huitenga</i> Jelle Jurjens geb Tjerkwerd 18 juli 1766 boer † Tjerkwerd 13 juni 1812 x Tjerkwerd 3 juni 1792 27 <i>Hiemstra</i> Antje Thomas ged. Tjerkwerd 1 maart 1760 † Tjerkwerd 10 aug. 1821	28 <i>Sierdsma</i> Auke Pieters geb Oudeschoot 22 nov 1768 boer schoolonderwijzer en assessor † Weidum 6 dec 1850 x Weidum 1 juni 1794 29 Taetske Jans geb Jellum 14 juni 1767 † Weidum 29 maart 1835	30 <i>Rispens</i> Wijbe Reinders geb Kubaard 18 april 1766 boer en schooldienaar † Mantgum 15 nov 1826 x Lutkewierum 19 juni 1791 31 <i>Bootsma</i> Hiltje Johannes ged Loënga 23 april 1769 † Mantgum 10 juni 1838
12 <i>Breeuwsma</i> Johannes Aukes geb. Tirns 7 okt. 1788 boer † Nijland 12 april 1832 x Nijland 6 mei 1814	13 <i>Huitenga</i> Sjoerdjie Jelles geb. Tjerkwerd 19 maart 1793 † Nijland 6 nov 1819	14 <i>Sierdsma</i> Pieter Aukes geb Weidum 15 okt 1798 boer † na 1866	15 <i>Rispens</i> Antje Wijbes geb. Mantgum 15 nov. 1796 † Weidum 23 mei 1866 x Baarderadeel 12 juni 1819
6 <i>Breeuwsma</i> Auke Johannes geb Nijland 19 april 1817 boer † Nijland 1 aug. 1883	7 <i>Sierdsma</i> Hiltje Pieters geb Weidum 23 febr 1820 † Nijland 25 jan. 1886 x Baarderadeel 20 okt. 1839		
3 <i>Breeuwsma</i> , Sjoerdjie Aukes geb. Nijland 15 juli 1842, † Sneek 4 maart 1900 9 mei 1864			

^{1b} *Jorritsma*, Auke Aurelius, geb. Nijland 29 april 1873, boer, † Nijland 30 maart 1912, tr. IJlst 7 mei 1898 Trijntje Sijtse Boschma, geb. IJsbrechrum 17 april 1875, † Sneek 27 april 1963.

16	Boschma Jan Douwes van Goënga boer op de Bosch- plaats (Sassinga- state) te Hennaard x	18 van der Meer Feike Folkerts geb. Folsgare 15 mei 1752 boer † Folsgare 14 juli 1825 x Folsgare 27 mei 1781 19 Baukjen Symons ged. Goënga 7 sept. 1760 † Folsgare 30 dec. 1824	20 Douwe Annes ged. Woudsend 15 april 1729 boer † Ypecolsga 1809/ 10 x Woudsend 7 jan. 1759 21 Annichjen Sijtses van Langweer † Ypecolsga 25 maart 1811	22 Frankena Sjirk Sijbrens ged. Hommerts 13 okt. 1754 boer en schipper † 1824/ 25 x Hommerts 27 mei 1776 23 Buma Maaike Feikes ged. Hommerts 3 febr. 1754 † Hommerts 12 mei 1825
8	Boschma Rintje Jans geb. Goënga 17 juni 1781 boer † Kubaard 1 juli 1864 x	9 van der Meer Trijntje Feikes geb. Folsgare 29 aug. 1784 † Kubaard 29 aug. 1861	10 Osinga Sijtse Douwes ged. Woudsend 25 maart 1770 boer † Burgwerd 6 nov. 1830	11 Frankena Jitske Sierks geb. Hommerts 29 jan. 1784 † Bozum 20 aug. 1842 x Woudsend 25 mei 1806
4	Boschma, Hilbrand Rintjes geb Wolsum 4 okt. 1806 boer † Folsgare 17 febr. 1869 x Wijmbritseradeel	5 Osinga, Anneke Sijtses geb. Ypecolsga 16 april 1809 † Oosthem 31 jan. 1875 x Wijmbritseradeel 9 mei 1826		
2	Boschma, Sijtse Hilbrands geb Oudega (W) 14 april 1830 boer, † IJsbrechtem 28 jan. 1911 x Wijmbritseradeel			
1	Boschma, Trijntje Sijtses geb. IJsbrechtem 17 april 1875. Stichtster studieoeurs tr. 2. Leeuwarden 6 nov. 1913 Rintje Ymes Gerbensma, notaris, 1864-1930.			

24 Freerk Murks ged. Oppenhuizen 11 juni 1741 poer † na 1784 x Hydaard 15 mei 1763 25 Gerrijtje Roelofs † na 1784	26 Klaas Harmens geb. Idsega 20 maart 1740 boer † Folsgare 5 juni 1812 x Folsgare 20 jan. 1771 27 Baukje Taedes geb. 6 mei 1744 † Oosthem 17 sept. 1811	28 Grossen Sjirk Wiebes ged. Jutrijp 25 dec. 1756 boer † Hommerts 28 okt. 1828 x Hommerts 28 jan. 1781 29 Nauta Riemke Jelles ged. Jutrijp 21 okt. 1764 † Hommerts 12 mei 1829	30 Veldhuis Walle Huites geb. Miedum 26 sept. 1774 boer † IJlst 19 okt. 1825 x Woudsend 7 okt. 1798 31 Douma Tjitske Johannes geb. Indijk 24 febr. 1781 † IJlst 3 sept. 1834
12 Abma Ruurd Freerks geb. Hydaard 25 dec. 1778 boer † Folsgare 16 maart 1833 x Folsgare 25 okt. 1801	13 Wiersma Hiltje Klazes geb. Folsgare 26 febr. 1781 † Folsgare 4 jan. 1865	14 Grossen Johan Sierks geb. Hommerts 10 nov. 1785 boer en koopman † IJlst 14 nov. 1842 x IJlst 13 dec. 1816	15 Veldhuis Trijntje Walles geb. Smallebrugge 9 nov. 1799 † IJlst 20 dec. 1868
6 Abma, Freerk Ruurds geb. Folsgare 24 okt. 1811 boer † Folsgare 22 dec. 1859		7 Grossen, Tjitske Johans geb. Hommerts 28 juni 1817 † Folsgare 27 april 1863 x Wijmbritseradeel 27 april 1839	
3 Abma, Hiltje Freerks geb. Folsgare 28 okt 1843 † IJlst 7 jan 1877 25 april 1868			

† Sneek 27 april 1963 tr 1 IJlst 7 mei 1898 Auke Aurelius Jorritsma, boer, 1873-1912

WAPENREGISTRAESJE

Hjir folget de earste rige biskriuwingen fan Fryske famyljewapens.

Hwer't fan "Fryske earn" praet wurdت, is bidoeld: yn goud in heale dûbelde swarte earn, útgeande fan de dielstreek. Hwer't net mei safolle wurden it tsjindiel sein wurdت, hat de Fryske earn swarte tonge en klau.

B A A R D A (earen B A E R D T). Dield: I. de Fryske earn; II. yn blau in sulveren lizzende healmoanne, biselskippe fan trije goudene seispuntige stjerren, fan boppen twa'en fan ûnderen ien. Helmteken: trije strûsfearren, f.r.n.l. goud, blau en sulver. Dekkleden: blau en sulver.

Boarne: sulveren bierkanne fan 1661 fan Sibe Gerlofs Baerdт to Marsum (sj. Catalogus zilvertentoonstelling 1927, nr. 31; Oude Kunst 1930, 188; De Ned. Leeuw XVIII, 1930, 36, 110).

Ynstjürder: Mr. S. J. Fockema Andreea to Ljouwert.

P I E K E M A (ex A L G E R A). Dield: I. de Fryske earn; II, trochsnien: a. yn blau insulveren lizzende healmoanne, yn it skyldhaed biselskippe fan trije fiif-puntige stjerren nêstinoar; b. yn sulver trije goudene ikels meigriene dop, ien en twa. Helmteken: trije blauwe strûsfearren. Dekkleden: blau en sulver.

Wapen fan Piecke Augustinus (1747-1826) to Tsjerkwert, dy't út 'e Algera's skaede, de fan Piekema oannam, mar it wapen Algera oanhâldde. Inkeld Piekema's dy't fan him ôfstamme, hawwe rjocht op it wapen.

Ynstjürder: J. C. Terluin to Olterterp.

A B M A (earen A B B E M A). Dield: I. de Fryske earn; II. yn sulver in swart huismerk.

Boarne: sulveren houliksbeker fan Jakob Jakobs Abbema en Tyt Ennes Lieuwkema to Wûns (1680), yn it bisisit fan 'e ynstjürder.

Ynstjürder: C.W. Eisma to Jirnsum.

H I N G S T. Dield: I. de Fryske earn; II. yn sulver in steigerjend readhynder op ingriene gersgroun. Helmteken: i thynster útkommend. Dekkleden: read ensulver.

Boarne: Ned. Patriciaat XLV, 1959, 196.

Ynstjürder: Ir. S. Hingst yn den Haech.

R O N N E R. Yn blau twa skeankrûste sulveren guozzeppinnen mei de punten omleech, yn 'e skyldfoet biselskippe fan in gouden seispuntige stjer. Helmteken: in sulveren flecht mei in reade hammer der tusken. Dekkleden: blau en sulver.

Wapen fan Arjen Ronner út Westdongeradiel, berne 1895.

Ynstjürder: J. L. Ronner to Drylts.

B R A N T S M A. Dield: I. yn goud in zwarte weversspoel, fan ûnderen biselskippe fan in zwarte seispuntige stjer; II. yn swart in sulveren swurd mei gouden hânfet, pealsgewize. Helmteken: in goud-swarte flecht. Dekkleden: swart en goud.

Wapen fan Age Jacobs Brantsma to Snits.

Ynstjürder: A. Brantsma to Snits.

D E V R I E S. Yn blau in gouden dwersbalke, biladen mei trije zwarte skips-neilen en biselskippe fan boppen fan in reed en fan ûnderen fan in anker, beide fan sulver. Helmteken: trije zwarte neilen. Dekkleden: blau en goud.

Wapen fan Auke Klazes de Vries to Drylts, berne 1795.

Ynstjürder: E. de Vries Wsn. to Drylts.

K E U L E N. Yn blau in gouden hoarn en in skyldhaed fan itselde, biladen fan rjochts nei lofts mei ingriene klaver, in reade seispuntige stjer en in griene kel. Helmteken: in blauwe flecht mei dêrtusken in reade stjer. Dekkleden: blau en goud.

Wapen fan Hylke Keulen, berne Himmelum 1867.

Ynstjürder: H.P. Keulen to Drylts.

J E L L E M A. Dield: I. de Fryske earn mei reade tonge; II. trochsnielen a yn blau in sulveren lammekop; b. yn sulver trije klavers, twa en ien. Helmteken: in zwarte útkommende earn mei reade tonge. Dekkleden swart en goud.

De famylje Jellema, oarspronklik bigoedige to Mantgum, biwenne fan likernôch 1550 oant 1750 de Jellema-state tusken Poppingawier en Tersoal. Dizze state wurdert foar it earst neamd yn 1511 as "staeten tot Marshorne". Yn in keapbrief fan 1538 is praet fan "Jellemastaeten tot Terzool". As eigenierden nimme yn 'e 16de en 17de ieu forskate ledien fan 'e famylje de funksjes fan doarpsfolmacht fan Tersoal en blysitter fan 'e gritenij Raerderhim waer. Oarspronklik Minnist, gyng de famylje yn 'e 17de ieu oer ta de Grifformearde tsjerke (sj. Genealogie Jellema, Gens Nostra XVI, 1961, 141).

Ynstjûrder: C.O. Jellema to Amersfoort.

E I S M A (earen V A N E Y S M A). Dield: I. de Fryske earn; II. yn blau pealsgewize in seis puntige stjer tusken twa klavers, alles fan sulver. Helmteken: in sulveren klaver. Dekkleden: blau en sulver.

Boarne: list fan in skilderij fan it Collegium Medico-Pharmaceuticum út 1692 yn it Frans Hals-museum te Haerlim. Hjirta hearde Dirck Eisma (van Eysma) út it Boalsertser slachte, stedsapteker te Haerlim.

Ynstjûrder: C.W. Eisma to Jirnsum.

V U L S M A. Dield: I. de Fryske earn; II. trochsnielen: a. yn read in gouden fiifpuntige stjer; b. yn blau trije sulveren ruten, twa en ien. Helmteken: trije strûsfearren, f.r.n.l. blau, read en sulver. Dekkleden swart en goud.

Dit wapen is likernôch 1945 oannommen troch de neiteam fan Nicolaas Hendriks Vulsmá (1777-1850). De staech fan Antonius Henricus Vulsmá fieret itselde wapen mei as breuk in hertskyld yn goud in reade tsjerke.

Ynstjûrder R.F. Vulsmá to Amsterdam.

S T E L L I N G A. Dield: I. de Fryske earn; II. trochsnielen: a. yn read in goude winkelheak; b. yn sulver in griene klaver. Helmteken: in goud-reade flecht. Dekkleden: read en goud.

Boarne: grêfsark fan Herdt Hessels Stellinga († 1618, âld yn it 73ste jier) to Minnertsgea. De hjoeddeiske famylje Stellinga út Gaesterlân skaeit wierskynlik yn vroulike lyn fan him út. De kleuren binne oannommen op advys fan W. Tsj. Vleer.

Ynstjûrder: Dr.J.R. Stellinga to Voorburg.

V A N L O O N (G L A S T R A V A N L O O N). Yn swart in Romeinsk krûs, fan 'nderen biselskippe fan in fiifpuntige stjer, beide fan sulver. Helmteken: it krûs út it skyld. Dekkleden: swart en sulver.

Boarne: A.A. Vorsterman van Oyen, Stam- en wapenboek van aanzienlijke Nederlandsche familiën II, 1886, 238, n. l.; pl. 52.

Ynstjûrder: C.L. Glastra van Loon to Pijnacker.

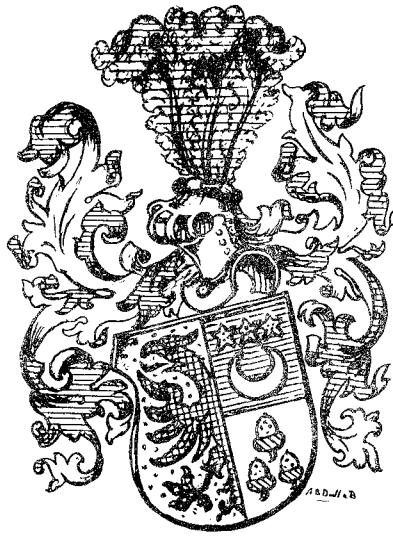
T E R L U I N. Dield: I. de Fryske earn; II. trochsnielen: a. yn read in gouden klaver; b. yn sulver in swarte seis puntige stjer. Helmteken: in swarte flecht. Dekkleden: read en goud.

Dit wapen mei inkeld fierd wurde troch de neiteam fan Willem Bevends Terluin, berne 1716.

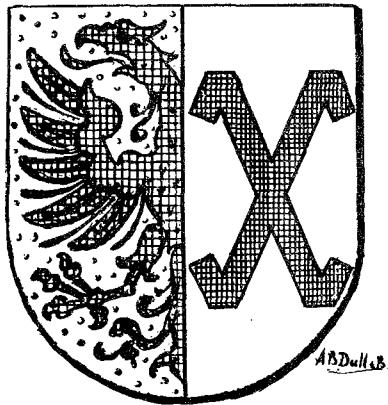
Ynstjûrder: J.C. Terluin to Olterterp.

Baarda

Piekema

Abma

1680

Woms.

Elingst

Ronner

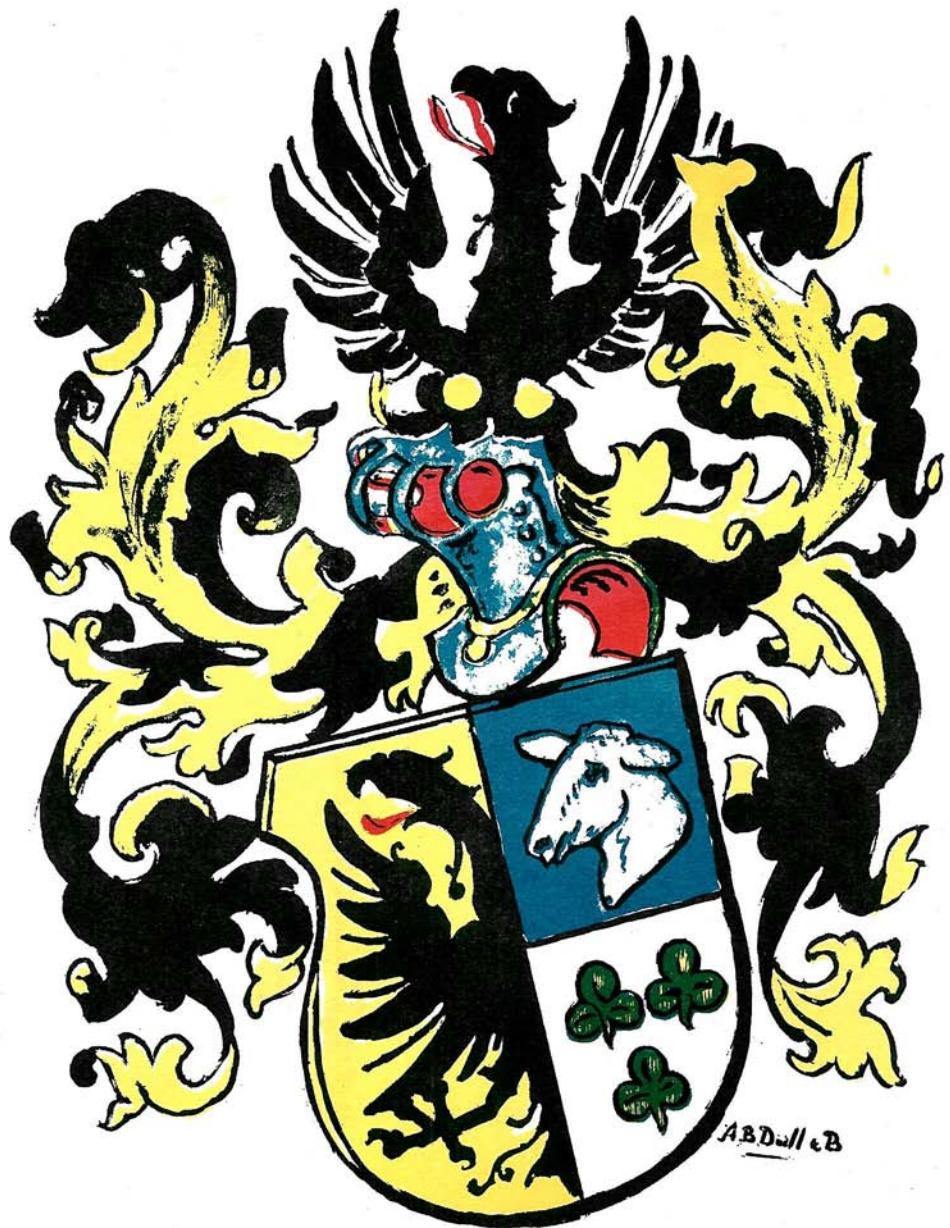
Brantsma

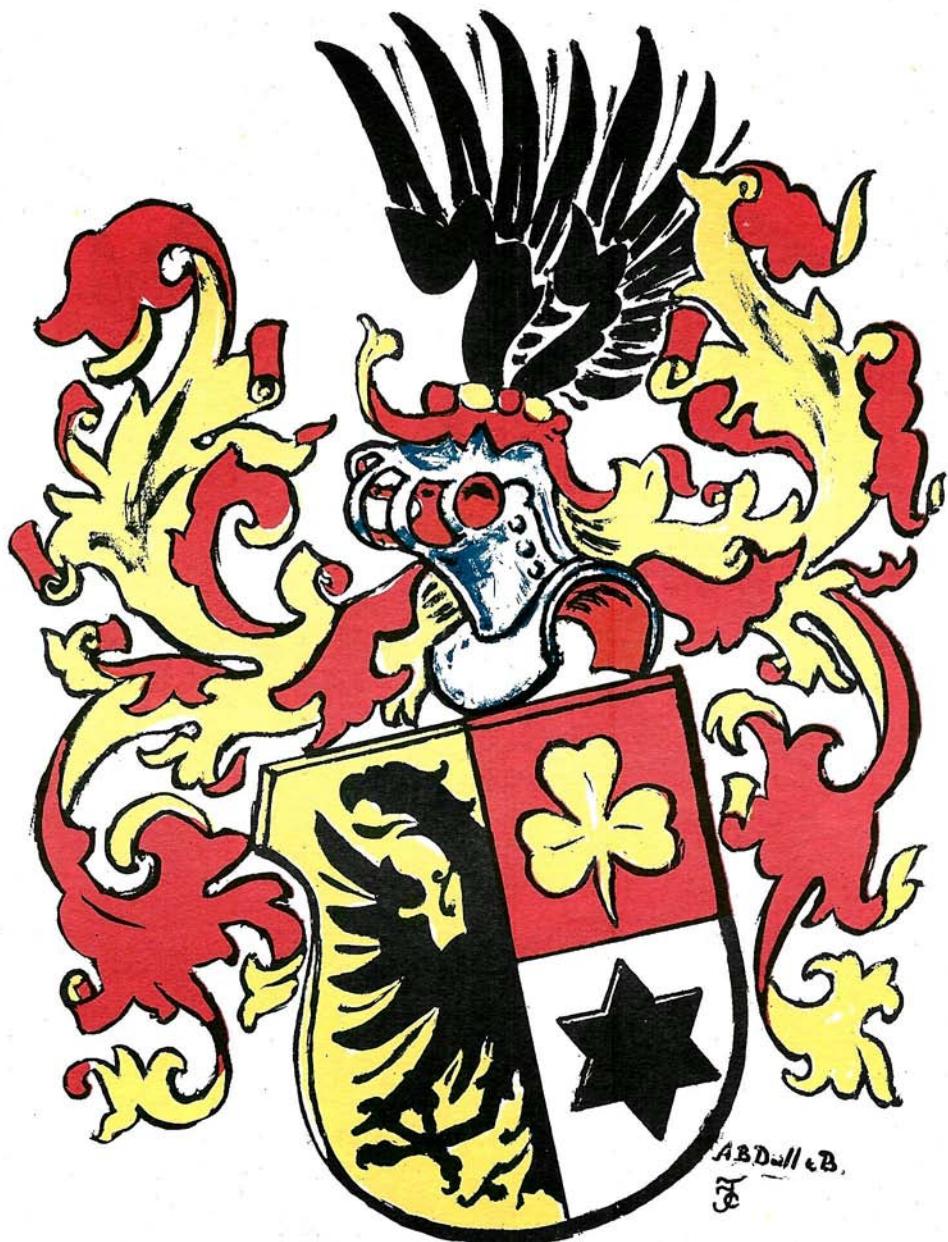
de Vries

Keulen

Jellema
Wumkes.nl

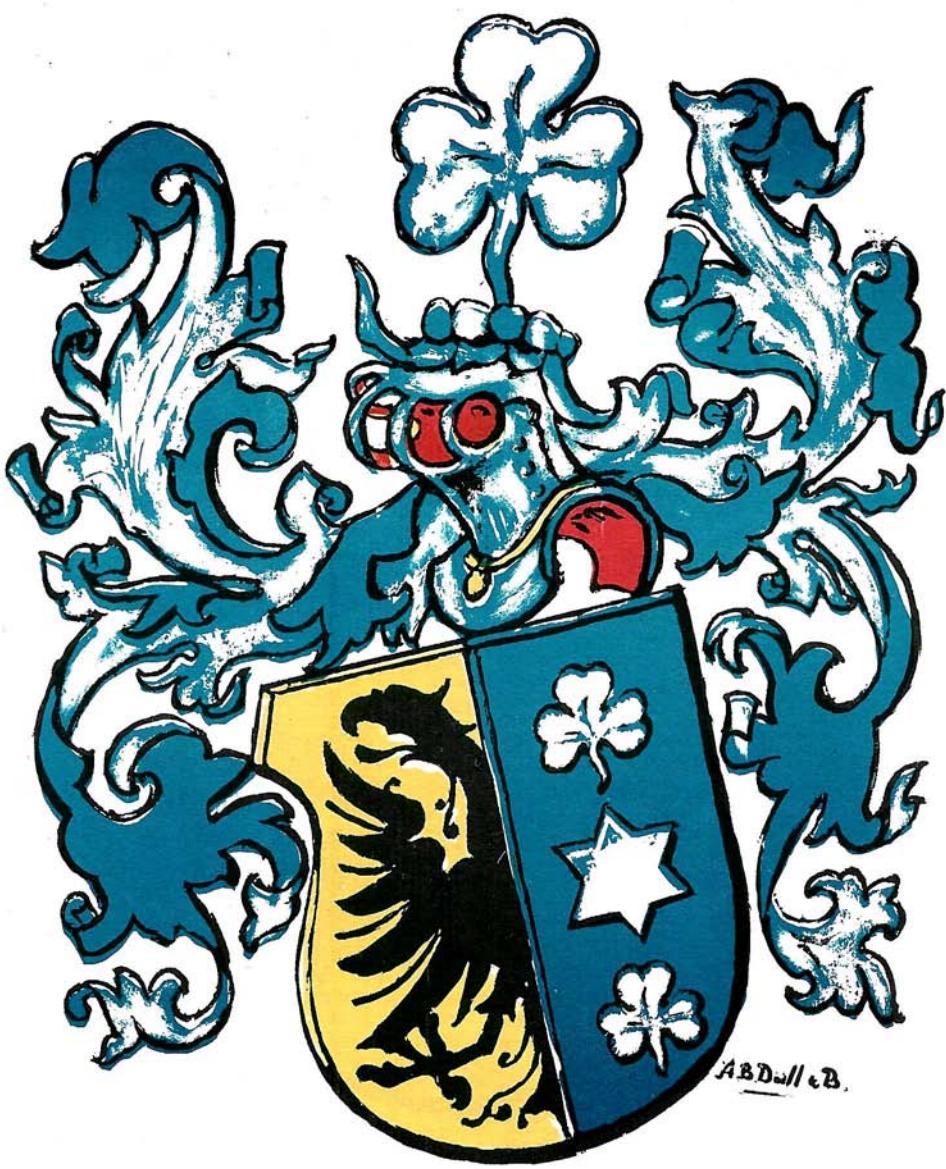

A.B.Dall e B.

5

Terluin

Wumkes.nl

A.B.D.//e.B.

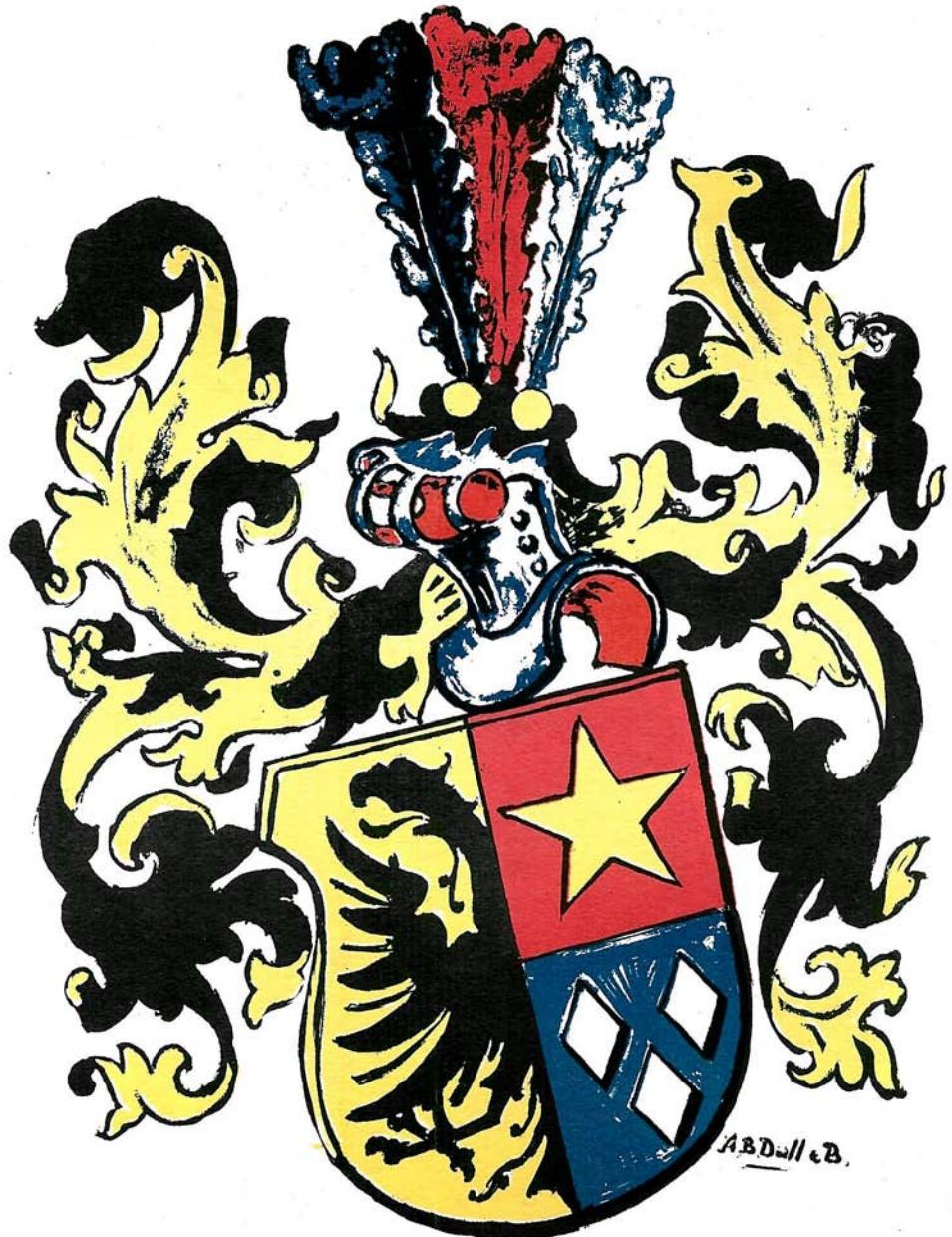
Eisma
Wimkes.nl

A.B.D. II & B.

Glastra van Loon

Wappen

A.B.Dall e B.

Vulpsma

Wumkes.nl

Stellinga
Wumkes.nl

HET FRIESE GESLACHT HALBETSMA, HALBERTSMA, HALBERSMA

In 1897 gaf G. ten Cate zijn "Geslachtlijst van de familie Halbertsma" in het licht, waarin hij, aangvende met Dr. Scipio Halbertsma, alle takken ook in vrouwelijke lijn trachtte uit te werken. Dit is, voor zover ons bekend, de enige publicatie, waarin ook aandacht besteedt wordt aan de niet-Grouwster takken. Ten Cate verrichtte pioniers arbeid en verdient hiervoor onze erkentelijkheid, al was hij dan ook verre van volledig.

Alle volgende publicaties, met name in Nederland s Patriciaat (V, IX, XII, XV en XL) beperkten zich tot de afstammelingen van Hidde Halbertsma en Ruurdje Binnerts, de ouders van de bekende "bruorren Halbertsma".

Wel had Dr. A. L. Heerma van Voss in de Nederlandsche Leeuw (1925) de afstamming van de familie uit het oude 16e eeuwse Kollumerlander geslacht Halbertsma in vrouwelijke lijn aangetoond en had Dr. Tj. Halbertsma, eveneens in de Ned. Leeuw (1953), de herkomst in mannelijke lijn aan een nader onderzoek onderworpen. niemand echter had verder aandacht geschenken aan de andere takken van deze familie, al dan niet uitgestorven.

Reeds twintig jaar geleden zijn wij begonnen allerlei gegevens over deze takken te verzamelen, waarbij ons uitgangspunt de bovengenoemde "Geslachtlijst" was. Veel kon worden verbeterd en aangevuld, maar tot een voldragen geheel was het niet gekomen. Bij de Grouwster tak was hiervoor bijzonder weinig belangstelling. Zo schreef indertijd nu wijlen Dr. Tj. Halbertsma ons "Ik heb ook weer een kleine aanvulling voor Uw Halbertsma's!"

Op verzoek van de redactie van het Jierboekje hebben wij een jaar geleden deze taak weer ter hand genomen, waarbij wij met erkentelijkheid willen memoreren de steun, welke wij ondervonden van den heer W. Dolk. Hieronder laten wij dan volgen de volledige genealogie, waarvan alle takken zijn uitgewerkt, behalve de Grouwster, die elders reeds overbelicht werd.

Wij willen er nog op wijzen, dat oorspronkelijk de naam geschreven werd Halbetsma, dat eerst later de *r* is ingeslopen, terwijl ook enkele takken de *r* hebben laten vallen en hiervoor de *r* hebben gesubstitueerd.

Tenslotte vestigen wij nog Uwe aandacht op het hierbij geplaatste wapen, dat zowel door Dr. Theodorus als door zijn broer Hidde (waarvan alle thans levenden afstammen) werd gevoerd.

H.G. van SLOOTEN.

	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
	a. Ds. - Justus (76)	a. Folkert (76)					
	b. Theo- dorus (76)	b. Dr. - Scipio (76)	a. Dr. Theodorus (77)				
III	Dr. Scipio (75)		b. Justus (78)		a. Roel - a. Jan (79) (79)		
	c. Hidde (77)	c. Sipke (77)	c. Hidde (78)	a. Bate (78)	b. Rinke - b. Bate(79) - a. Rienk (80) (79)		
	d. JacS (86)	d. JacS (86)	d. Aise (78)	b. Anne (82)	c. Sipke - c. Bate(80) - b. Sipke(80) (80)		
	e. Joost (87)	e. Joost (87)	f. Jentje - (87)	c. Wybe (82)	d. Aitze (82)	d. Jan(84) - c. Aisse(84)	
			g. Hidde - (88)	d. Gerben (87)	e. Sipke (85)	e. Wiebe(84) - d. Simon(84)	
					f. Wiebe(85) - e. Koert(85)	g. Wietze(85)	
						h. Sander(80) - f. Sipke(86)	

Verwantschapstabel der gezinshoofden. Tussen haakjes zijn de pagina's aangegeven, waar bijzonderheden over de betreffende gezinnen zijn te vinden.

GENEALOGIE

I. Buwe Hiddes, geb. c. 1570, waarschijnlijk lakenkoper te Ee, † tussen 1623 en '26, huwde voor 26 aug. 1607 Yck Luytzendr., † tussen 1633 en '45.

Uit dit huwelijk:

1. Trijn Buwes, † voor 1617, huwde c. 1615 Teye Romckes, † voor 1617.

2. Wepck Buwes, † 1639/40, huwde voor 1633 Lubbert Jacobs, lakenkoper te Kollum; hij hertr. c. 1640 Aeffcke Dircks.

3. Hidde, volgt II.

II. Hidde Buwes, geb. Ee c. 1610, lakenkoper te Kollum, † 1666, huwde voor 9 mei 1634 Wytske Sipckes Halbetsma, geb. Kollum 10 oct. 1614, † voor 16 juni 1666, dr. van Sipcke Lubbes, brouwer te Kollum en Gerck Hendrix.

Uit dit huwelijk:

1. Ildie Halbetsma, † Kollum 1681, tr. Hendrik Jansen Persijn, koopman te Dokkum.

2. Scipio, volgt III.

3. Buwe Hiddes Halbetsma tr. c. 1667 Trijntje Lubberts, dr. van Lubbert Jacobs en Wepck Buwes (I, 2); zij hertr. Pieter Alles, bakker en brouwer te Kollum.

4. Geeltje Halbetsma, geb. c. 1650, † na 1711, tr. 1. Reitsum 1669 Sipcke Arriens vander Sluijs, ged. Heerenveen 10 oct. 1647, zn. van Arjen Sipkes en Hilte Piekes; tr. 2. Tjalleberd 1688 Sytse Gerrits, van de Wijngaarden, timmerman, † voor 1700.

III. Dr. Scipio Halbetsma, geb. Kollum c. 1645, j. u. d., advocaat, fiscaal van Dokkum en subst. secretaris van Westdongeradeel, † Ternaard 1700, tr. Dokkum 18 april 1669 Catharina Rinia Stinstra, geb. ald., † Ternaard na 15 dec. 1693, dr.

van Joost Rinia burgemeester en Antje Hendriks Stinstra.

Uit dit huwelijk:

1. Rynie Halbetsma, ged. Dokkum 1 jan. 1670, † jong.
2. Antje Halbetsma, ged. Dokkum 25 jan. 1671, † Ternaard 7 mei 1725, tr. 1. ald. 19 sept. 1697 Hidde Sipkes van der Sluijs, ged. Heerenveen 25 dec. 1674, boelgoedsopmaner van Westdongeraadeel, † 1707/8, zn. van Sipcke Arriens en Geeltje Hiddes Halbetsma (II, 4); tr. 2. Ternaard 5 nov. 1713 Marten Everts.
3. Rynje Halbetsma, ged. Dokkum 1 dec. 1672, † voor 1702.
4. Justus, volgt IVa.

5. Hendrikien Halbetsma, ged. Dokkum 20 aug. 1676, tr. Aalsum 14 april 1700 Ds. Ulpianus van Sinderen, ged. Dokkum 12 mei 1672, predikant, laatst te Beetsterzwaag, † ald. 11 mei 1753, zn. van Hotse Everts, executeur, en Jancke Ulbis.

6. Theodorus, volgt IVb.

7. Wytske Halbetsma, ged. Dokkum 30 sept. 1681, † jong.

8. Wytske Halbetsma, ged. Dokkum 6 mei 1683, † voor 1713, tr. (ondertr. Leeuwarden 1 juni) 1700 Ds. Haring Oudkerk, ged. Oudkerk 29 oct. 1676, bakker, 1711 zieken trooster te Leeuwarden, 1716 predikant te Ytens, 1721 te Winsum, † ald. 4 sept. 1741, zn. van Arrien Haringhs, chirurgijn; hij hertr. Leeuwarden 14 mei 1713 Dieuwke Geerts.

9. Hidde, volgt IVc (pag. 77).

10. Aukje Halbetsma, ged. Ternaard 27 maart 1688, † 1716, tr. Leeuwarden 22 mei 1707 Albertus van der Pol, kocompan.

IVa. Ds. Justus Halbetsma, ged. Dokkum 22 febr. 1674, 1712 predikant te Vledder, † ald. 9 juni 1742, tr. Franeker 5 nov. 1700 Catharina Nauta, ged. Harlingen 11 febr. 1674, † Drachten 16 mei 1763, dr. van Ds. Folkerus, predikant te Augustinusga, en Geertje Cornelis.

Uit dit huwelijk:

1. Sipke Halbetsma, ged. Ternaard 27 febr. 1701, † jong.

2. Trijntje Halbetsma, ged. Ternaard 6 aug. 1702, ongeh. † Drachten 27 oct. 1776.

3. Folkert, volgt Va.

4. Geertje Halbetsma, ged. Grouw 30 sept. 1708, ongeh. † Drachten 1789.

5. Sipke Halbetsma, ged. Grouw 5 nov. 1710, † wschl. jong.

6. Hugo Halbetsma, ged. Vledder 14 dec. 1712, chirurgijn te Drachten, † ald. 16 nov. 1787.

7. Dieuwke Halbetsma, ged. Vledder 21 april 1715, † Drachten 27 mei 1777, tr. Nicolaas Faringa, geb. c. 1724, † Drachten 9 sept. 1771.

8. Aukje Halbetsma, ged. Vledder 12 sept. 1717, ongeh. † Drachten na 1789.

Va. Folkert Halbetsma, ged. Ternaard 6 juni 1706, strandmeester te Makkum, † Franeker 4 mei 1765, tr. Beers (ondertr. Leeuwarden 18 aug.) 1747 Anna van Fasen.

Uit dit huwelijk:

Catharina Juliana Halbetsma, ged. Makkum 19 jan. 1749.

IVb. Theodoor Halbetsma, ged. Dokkum 13 april 1679, subst. secretaris van Westdongeraadeel, † Ternaard 1742, tr. ald. 28 juni 1705 Aurelia Hania, ged. Franeker 25 febr. 1685, † Ternaard voor 1720, dr. van Pieter Ulbes, kramer, en Sara Bouwens.

Uit dit huwelijk:

1. Sipke Halbetsma, ged. Ternaard 20 juni 1706, † jong.

2. Sipke, volgt Vb.

3. Sara Halbetsma, ged. Ternaard 3 jan. 1712, † wschl. jong.

4. Pieter Halbetsma, ged. Ternaard 6 jan. 1715, † wschl. jong.

Vb. Dr. Scipio (Sipke) Halbetsma, ged. Ternaard 26 mei 1709, 1733 predikant te Arum, 1740 - '79 te Holwerd, † Dokkum 7 mei 1780, tr. Sneek 11 sept. 1740 Grietje Monsma, ged. ald. 8 febr. 1722, † Dokkum 15 dec. 1799, dr. van Jan Ages, vroedsman, en Minke Oeges Feenstra.

Uit dit huwelijk:

Theodorus, volgt VIA.

VIA. Dr. Theodorus Halbetsma, ged. Holwerd 24 sept. 1741, med. doctor, geneesheer, burgemeester van Dokkum, † ald. 22 oct. 1779, tr. 29 april 1764 Dieuken Visscher, geb. Dokkum sept. 1740, † ald. 4 juni 1803, dr. van Frans Canter, apotheker, en Catharina Bergsma, zij hertr. Dokkum 12 oct. 1783 Pieter Breugeman, apotheker en vroedsman.

Uit dit huwelijk:

1. Margaretha Halbetsma, ged. Dokkum 20 aug. 1765, † ald. 10 oct. 1780.
2. Mr. Cornelis Halbetsma, ged. Dokkum 8 mei 1768, advocaat te Leiden, † ald. 22 mei 1833, tr. Leiden 26 nov. 1797 Johanna Jacoba de Joncheere, geb. Palicatta 16 dec. 1762, † Leiden 7 juli 1846, dr. van Nicolaas, koopman, en Adriana van Son.

IVC. (van pag. 76). Hidde Halbetsma, geb. Dokkum 20 febr. 1685, mr. zilversmid te Gorredijk, † ald. 21 dec. 1762, tr. Vledder 7 mei 1713 Romkjen Sinnema, geb. Beetsterzwaag 19 maart 1689, † Gorredijk 21 aug. 1760, dr. van Jacobus, notaris, en Hiltje Boelens.

Uit dit huwelijk:

1. Sipke, volgt Vc.
2. Jacobus Halbetsma, geb. Gorredijk 7 dec. 1714, † ald. 2 jan. 1720.
3. zoon, geb. en † Gorredijk 26 febr. 1716.
4. Bartele Halbetsma, geb. Gorredijk 5 juni 1717, mr. bakker en koopman, † Gorredijk 27 febr. 1784, tr. 1. Trijntje Tjeerds, geb. c. 1715, † Gorredijk 10 jan. 1766; tr. 2. Oldeboorn 10 mei 1767 Aaltje Engelsma, ged. ald. 3 juli 1729, † Gorredijk tussen 1800 en '03, dr. van Taede Dircks en Schout Douwes.

Uit het tweede huwelijk:

- Schout Trijntje Halbetsma, geb. Gorredijk 3 april 1768, tr. Oldeboorn 1 febr. 1795 Hendrik Langhout, ged. ald. 5 oct. 1766, zn. van Jelle Hendriks en Richtje Ynzes.
5. Hiltje Halbetsma, geb. Gorredijk 20 aug. 1718, † na 21 aug. 1746, tr. (3e procl. Wolvega 3 oct.) 1745 Klaas Willem Koningsh, timmerman, begr. Steenwijk 4 sept. 1781.
 6. Trijntje Halbetsma, geb. Gorredijk 30 sept. 1720, † ald. 3 oct. 1720.
 7. Jacobus, volgt Vd (pag. 86).
 8. Joost, volgt Ve (pag. 87).
 9. Trijntje Halbetsma, geb. Gorredijk 30 dec. 1725, † Heerenveen 30 mei 1802, tr. ald. 22 mei 1757 Tjeerds Geerts, geb. c. 1712, mr. smid op de Dracht te Heerenveen, † ald. 4 oct. 1792.
 10. Ybeltsje Halbetsma, geb. Gorredijk 30 maart 1728, † Kimswerd 20 maart 1755, tr. ald. 12 mei 1754 Durk Sybrens, ged. Kimswerd 9 febr. 1727, zn. van Sybren Hommes en Aefke Jans; hij hertr. Kimswerd 26 nov. 1758 Engeltje Heeres.
 11. Wytske Halbetsma, geb. Gorredijk 1 maart 1732, † 1760, tr. Gorredijk 15 mei 1757 Feddrik Sterringa, van ald., koopman, mr. glazemaker en vervaer, † Gorredijk tussen 1800 en '03, zn. van Tjisje en Trijntje Syttes Winia; hij hertr. Geertje Hoitsma.
 12. Janke Halbetsma, ged. Gorredijk 3 aug. 1736, † Leeuwarden 27 juli 1810, tr. Gorredijk 11 mei 1760 Eliza Heringa, ged. Groningen 22 nov. 1736, koopman, apotheker, chirurgijn, procureur post. en collecteur der zoete waren, † Leeuwarden 20 nov. 1787, zn. van Ds. Jodocus, predikant, laatst te Drogemaham, en Catharina Camphuis.

Vc. Sipke Hidde Halbetsma, geb. Gorredijk 9 juli 1713, 1752 opzichter van Gedepl. Staten te Haarlem, 1761 opzichter van de molen te Kortwolde, † Makkum, tr. voor 1745 Wypkjen Annes, † Harlingen 2 sept. 1779.

Uit dit huwelijk:

1. Justus, volgt VIb.

2. Hidde, volgt VIc.
 3 Romkjen Halbetsma geb. Gerkesklooster 13 dec. 1746 + Workum 11 aug. 1801 tr. ald. 19 april 1771 Frans Gorrits (Faber) geb. c. 1745 mr. grofsmid. + Workum 23 april 1793.
 4. Aise, volgt VIId.
 5. Rinke Halbetsma, nog genoemd in de advertentie in de Leeuwarder Crt. van (31 juli en) 4 sept. 1846, waarin opgeroepen werden de erfgenamen van Hiltje Anna Kopingh, kleindochter van Hiltje Halbetsma (IVc-5).
 6. Ymkje Halbetsma, ged. Haulerwijk 13 aug. 1752, + Kuinre 3 aug. 1780, tr. ald. 14 nov. 1779 Rijkeld Klaasen, ged. Kuinre 7 april 1738, koopman en gemeens- man ald., + na 1795, zn. van Klaas Rijkelds en Klaasje Karsten.
 7. Wimke Halbetsma, ged. Haulerwijk 13 aug. 1752, + Kuinre 16 juni 1785, tr. ald. 9 jan. 1780 Albert Koopmans, ged. Kuinre 19 april 1756, veehandelaar, + Kuinre 1803, zn. van Heyne Tymens en Tysje Bottes; hij hertr. Kuinre 23 sept. 1787 Niesje Martens.
- Vib. Justus Sipkes Halbetsma, geb. c. 1743, + Sneek 30 nov. 1790, tr. ald. 9 juli 1767 Swaantje Andries, + na 1790.
 Uit dit huwelijk:
 1. Sipke Halbetsma, ged. Sneek 19 juni 1768, begr. ald. 13 aug. 1768.
 2. Andries Halbetsma, ged. Sneek 28 aug. 1769 + tussen 1790 en 1811.
 3. Wypkjen Halbetsma, ged. Sneek 23 dec. 1770, + ald. 23 juli 1845 tr. Sneek 15 juni 1794 Ernestus van Minnen, ged. Ee 16 april 1769, zeilmaker te Sneek, + ald. 17 jan. 1823, zn. van Jan en Janneke Johannes.
- VIc. Hidde Sipkes Halbetsma, mr. grofsmid te Makkum, + ald. 8 april 1801, tr. 1. Makkum 21 mei 1769 Antje Andries, ged. Makkum 8 febr. 1746, + ald. 8 maart 1784, dr. van Andries Klazes en Janneke Jans, tr. 2. Makkum 1 mei 1785 Hebeltsje Lolles, weduwe van Bauke Gorrits.
 Uit het eerste huwelijk:
 1. Andries Halbetsma, geb. Makkum 11 oct. 1772, + jong.
 2. Janneke Halbetsma, geb. Makkum 3 sept. 1774, vertrok 13 april 1818 naar Arum.
 3. Andries Halbersma, geb. Makkum 30 maart 1778, kleermaker, + Makkum 31 dec. 1841, tr. Wonseradeel 10 mei 1828 Eelkjen van der Zee, geb. Makkum 14 dec. 1777, + ald. 2 maart 1842, dr. van Obe Hendriks en Saapke Jeens.
 Uit het tweede huwelijk:
 4. Lolle Halbetsma, geb. Makkum 20 sept. 1788, + ald. 1809.
- VId. Aise Sipkes Halbetsma, ged. Gorredijk 6 oct. 1748, arbeider, + Haulerwijk 25 nov. 1814, tr. Donkerbroek 14 febr. 1773 Hendrikje Wijkstra, geb. Haulerwijk 1752, + ald. 7 juli 1826, dr. van Bate en Ytje Baukes.
 Uit dit huwelijk:
 1. Yttie Halbetsma, geb. Haulerwijk 9 dec. 1773, + jong.
 2. Bate, volgt VIIa.
 3. Anne, volgt VIIb (pag. 82)
 4. Ytje Halbetsma, geb. Haulerwijk 11 maart 1785, + ald. 21 febr. 1848, tr. Opsterland 6 oct. 1815 Aise Snijder, geb. Wijnjeterp 6 april 1784, schoenmaker, + Haulerwijk 24 aug. 1846, zn. van Jan Aises en Rinskjen Foppes.
 5. Wybe, volgt VIIc (pag. 82).
 6. Johantje Halbetsma, geb. Haulerwijk 1796, + ald. 14 aug. 1842, tr. Ooststellingwerf 5 juli 1818 Rink Hof, geb. Haulerwijk 28 febr. 1796, arbeider, + Haulerwijk 7 jan. 1875, zn. van Taeke Rinks, arbeider, en Bontje Alles van Wijk; hij hertr. Ooststellingwerf 25 juli 1844 Akke Feddes Rymsma.
- VIIa. Bate Aises Halbetsma, geb. Haulerwijk 1774, arbeider en turfsschipper, + Holwerd 20 aug. 1838, tr. Duurswoude 9 juni 1799 Baukjen Roels, geb. c. 1780, + Drachten 16 juni 1826, dr. van Roel Jans en Aaltje Gerbens.

Uit dit huwelijk:

1. Roel, volgt VIIIA.
2. Aize Halbetsma, geb. Bakkeveen 3 juni 1809.
3. Aaltje Halbetsma, geb. Bakkeveen 24 dec. 1811, + Holwerd 25 april 1844, tr. Ooststellingwerf 28 mei 1843 Rienk Hof, geb. Haulerwijk 1819, schipper, zn. van Pieter Rienks, landbouwer, en Aaltje Wiebes Veenstra.
4. Hendrikje Halbetsma, geb. Birdaard 7 aug. 1814, + Haulerwijk 12 juni 1882, tr. Ooststellingwerf 27 jan. 1847 Egbert Houkes, geb. Haulerwijk 1 juli 1822, arbeider en veenbaas, vertrok 1883 naar de Ver. St. van Nd. Amerika, zn. van Luitsen Egberts en Aaltje Luitsens Veenstra.

5. Rinke, volgt VIIIB.

6. Sipke, volgt VIIIC (pag. 80).

7. Jitske Halbetsma, geb. Bakkeveen 12 maart 1821, + Holwerd 1 mei 1848, tr. Westdongeradeel 13 mei 1841 Geert Bijlstra, geb. Foudgum 20 jan. 1819, schoenmaker, zn. van Geert Geerts, gardenier, en Trijntje Gerbens Hiemstra; hij hertr. Westdongeradeel 27 maart 1851 Anna Elisabeth de Bruin.

VIIIA. Roel Bates Halbetsma, geb. Siegerswoude 28 sept. 1802, turfchipper, + Holwerd 7 jan. 1875, tr. Opsterland 19 maart 1846 Hendrikjen de Vries, geb. Wijnjeterp 30 juli 1814, + Bakkeveen 6 juni 1891, dr. van Jan Sijtjes, arbeider, en Iekjen Jitses Dijkstra.

* Uit dit huwelijk:

1. Baukje Halbetsma, geb. Holwerd 10 dec. 1846, + Rinsumageest 18 dec. 1852.
2. Jan, volgt IXA.
3. Bate Halbetsma, geb. Holwerd 28 juni 1849, + ald. 8 aug. 1849.
4. Baukje Halbetsma, geb. Holwerd 12 dec. 1853, + ald. 10 mei 1854.
5. Baukje Halbetsma, geb. Holwerd 5 febr. 1856, + Bakkeveen 4 maart 1856.

IXA. Jan Roels Halbetsma, geb. Holwerd 8 mei 1848, turfchipper, + Nietap 19 nov. 1927, tr. 1. Leek 9 april 1872 Martje Hofstee, geb. Zevenhuizen 9 mei 1846, + ald. 19 mei 1894, dr. van Klaas Berends en Jantje Hendriks Brink; tr. 2 Leek 29 febr. 1896 Leentje Kastje, geb. Tolbert 27 febr. 1857, + Nietap 5 jan. 1945, dr. van Lubbartus en Trijntje van der Heide.

Uit het eerste huwelijk:

Hendrikje Halbetsma, geb. Holwerd 24 jan. 1874, + Nietap 2 maart 1944, tr. Leek 30 april 1898 Willem Clason, geb. ald. 13 juli 1873, oud-hoofd ener o.l. school, zn. van Egbert en Anna Henderike Bus (Nietap, J.P. Santeeweg 62).

VIIIIB. Rinke Bates Halbetsma, geb. Holwerd 30 nov. 1816, turfchipper, + Donkerbroek 1 sept. 1869, tr. Henke van der Wit, geb. Leeuwarden 29 oct. 1819, + Holwerd 11 april 1889, dr. van Jan Roels, schipper, en Taetske Siedzes van der Berg.

Uit dit huwelijk:

1. Bate, volgt IXB.
2. Teedsche Halbetsma, geb. Drachten 17 april 1856, tr. Leeuwarden 31 mei 1884 Jan Visser, geb. Drachten 1852, beambte Staatsspoorwegen, zn. van Johannes Jans en Aukjen Gerrits Klazinga.
3. Baukje Halbetsma, geb. Ternaard 13 maart 1859, + Zwolle 26 mei 1935, tr. Westdongeradeel 21 mei 1885 Kerst Sandburg, geb. Echten 30 sept. 1851, potschipper, + Donkerbroek 31 mei 1924, zn. van Rintje Jans en Martje Willems van der Sluis.

4. Jan Halbe(r)tsma, geb. Harlingen 6 sept. 1862, turf- en potschipper, + Ureterp 31 jan. 1948, tr. Tietjerksteradeel 5 sept. 1885 Willemke Sandburg, geb. Tjalleberd 13 april 1857, + Ureterp 18 dec. 1937, dr. van Rintje Jans en Martje Willems van der Sluis.

IXB. Bate Rinkes Halbetsma, geb. Holwerd 27 jan. 1854, turfchipper, + Holwerd 6 febr. 1937, tr. Westdongeradeel 18 maart 1882 Antje Riemersma, geb. Holwerd 26 dec. 1854, + ald. 12 febr. 1948, dr. van Sijbren Pieters en Maaike Hendriks

van Dijk.

Uit dit huwelijk:

1. Rienk, volgt Xa.

2. Maaike Halbertsma, geb. Holwerd 12 maart 1884, † Leeuwarden 22 oct. 1916, tr. Jan Bosma, geb. Anjum 3 maart 1883, schipper, zn. van Johannes en Janke Westerhuis; hij hertr. Popkje Boonstra (Groningen, de Hoogte).

3. Henk Halbertsma, geb. Holwerd 25 maart 1888 (Holwerd, Stationsweg).

4. Trijntje Halbertsma, geb. Gorredijk 12 jan. 1891, † Holwerd 13 sept. 1891.

5. Trijntje Halbertsma, geb. Holwerd 29 nov. 1896, tr. Westdongeradeel 13 nov. 1920 Jacob Posthumus, geb. Holwerd 15 juli 1891, oud-arbeider meelfabriek, zn. van Klaas Jans en Ytje Jacobs Boonstra (Emmeloord, Rietzangerstraat 21).

Xa. Rienk Bates Halbertsma, geb. Lichtaard 17 maart 1883, turfscipper en garenier, † Holwerd 10 juli 1961, tr. Hoogezaand 13 april 1912 Sieberdina Bakema, geb. Loppersum 13 febr. 1884, dr. van Johannes, schipper, en Hiltje Ritzema (Holwerd 411).

Uit dit huwelijk:

1. Hiltje Halbertsma, geb. Holwerd 13 febr. 1914, tr. Westdongeradeel 25 oct. 1938 Simon Biersteker, landbouwer te Carambedy (Panama).

2. Antje Halbertsma, geb. Holwerd 29 juli 1918, tr. Ferwerderadeel 13 mei 1942 Lieve Boersma, geb. Marrum 5 aug. 1917, boer, zn. van Cornelis, weekoper, en Catharina van der Wal (Canada).

VIIIC. Sipke Bates Halbertsma, geb. Holwerd 4 jan. 1819, schipper, † Donkerbroek 9 dec. 1880, tr. Opsterland 3 nov. 1848 Bontje de Jong, geb. Ureterp 17 nov. 1822, dr. van Siebe Engberts en Willemke Geerts Jansma.

Uit dit huwelijk:

1. Baukje Halbertsma, geb. Siegerswoude 3 maart 1850, † Langezwaag 28 jan. 1900.

2. Willemke Halbertsma, geb. Siegerswoude 13 aug. 1853, † Holwerd 3 jan. 1855.

3. Willemke Halbertsma, geb. Holwerd 3 juli 1856.

4. Bate, volgt IXc.

IXc. Bate Sipkes Halbertsma, geb. Birdaard 21 jan. 1859, schipper, † Nes 4 jan. 1916, tr. Opsterland 12 juli 1884 Willemke Bekkema, geb. Surhuisterveen 24 sept. 1862, † Amsterdam 27 juli 1943, dr. van Pieter Harms en Renske Klazes Andringa.

Uit dit huwelijk:

1. Sipke, volgt Xb.

2. Pieter Halbertsma, geb. Drachten 23 mei 1895, oud-schipper (Amsterdam-W., Lootsstraat 42).

3. Bontje Halbertsma, geb. Leeuwarden 25 april 1898, tr. Groningen 1 dec. 1921 Homme de Vries, geb. ald. 23 juni 1894, baggerwerker, zn. van Jilles en Johanna Weidijk (Groningen, Klaverpad 19).

4. Rinske Halbertsma, geb. Boornbergum 1 juli 1900, tr. Wijmertseradeel 9 febr. 1924 Meindert Bangma, geb. Sleen 31 aug. 1893, los arbeider, zn. van Jacob en Akke van der Meer (Amsterdam, a/b Henja, Buiksloterweg t/o no. 53).

5. Baukje Halbertsma, geb. Drachten 18 april 1904, tr. 1. Leeuwarden 15 juni 1927 Andries de Vries, geb. Stiens 15 aug. 1902, fabriksarbeider, † Leeuwarden 10 maart 1936, zn. van Marten, groenteenter, en Trijntje Akkerman; tr. 2. Amsterdam 2 nov. 1948 Klaas Polstra, geb. ald. 21 juni 1899, grondwerker, zn. van Tjeerd en Hendrika ten Have (Amsterdam, 3e Kattenburgerdwarsstraat 12'').

Xb. Sipke Bates Halbertsma, geb. Haulerwijk 1 nov. 1886, binnenschipper, tr. Harlingen 20 febr. 1913 Jantje Oldenburg, geb. Odoorn 15 maart 1890, † Harlingen 9 febr. 1963, dr. van Hendrik en Rinske Koop (Harlingen, Schritsen 5).

Uit dit huwelijk:

1. Willemke Halbertsma, geb. Winschoten 27 nov. 1913, tr. Harlingen 30 oct. 1941 Sippe Dijkstra, geb. Nettesheim Dld. 25 mei 1914, landarbeider, zn. van Andreas en Geertje Hiemstra (Elburg, Tuinstraat 33).

Xb. Sipke Bates Halbertsma en Jantje Oldenburg
Wumkes.nl

2. Bate, volgt XIa.

3. Renskie Halbertsma, geb. Zuidhorn 28 aug. 1918, tr. Harlingen 28 aug. 1941 Melle Scheepstra, geb. ald. 20 april 1916, besteller P.T.T., zn. van Dirk en Pietje Kingma (Harlingen, Vierkantsdijk 41).

4. Sjoukje Halbertsma, geb. Harlingen 20 sept. 1924, tr. Zaandam 15 jan. 1948 Pieter Feenstra, geb. Antwerpen 21 juli 1920, brugwachter Hermesbrug, zn. van Fedde en Pietertje Veen (Leeuwarden, woonchip Snekerweg).

XIa. Bate Sipkes Halbertsma, geb. Zwolle 19 dec. 1916, voorheen schilder, tr. Zwartsluis 31 oct. 1947 Maria Louisa van der Woude, dr. van Klaas en Maria Louisa Strijker (Zwartsluis, Mastenmakersstraat 3).

Uit dit huwelijk:

1. Maria Louisa Halbertsma, geb. Zwartsluis 4 aug. 1949.
2. Sipke Halbertsma, geb. Zwartsluis 31 jan. 1955.
3. Klara Halbertsma, geb. Zwartsluis 13 nov. 1957.

VIIb (van pag. 78). Anne Aises Halbertsma, geb. Bakkeveen 26 juni 1780, arbeider, † Haulerwijk 9 mei 1860, tr. Duurswoude 1 juli 1810 Hiltje Slager, geb. Drachten c. 1787, † Haulerwijk 21 jan. 1843, dr. van Albert Wytzes en Elisabeth Jans Bruinsma.

Uit dit huwelijk:

1. Hendrikje Halbertsma, geb. Bakkeveen 19 juni 1811, † jong.
2. Sipke Halbertsma, geb. Bakkeveen 21 nov. 1813, † Donkerbroek 13 aug. 1835.
3. Hendrikje Halbertsma, geb. Bakkeveen 25 nov. 1816, † Haulerwijk 14 aug. 1867, tr. Ooststellingwerf 9 dec. 1846 Pieter Jongsma, geb. Drachten 15 aug. 1820, veehouder, † Haulerwijk 10 juni 1878, zn. van Jelle Kornelis, koopman, en Janke Meines Keuning.

VIIc (van pag. 78). Wybe Aises Halbersma, geb. Haulerwijk 8 maart 1787, arbeider, veenbaas, boer en winkelier, † Haulerwijk 29 oct. 1870, tr. Ooststellingwerf 27 april 1823 Jitske Terpstra, geb. Ureterp 7 maart 1802, † Assen 11 jan. 1893, dr. van Johannes Jans en Grietje Jannes.

Uit dit huwelijk:

1. Aitse Halbersma, geb. Haulerwijk 10 oct. 1823, † ald. 5 mei 1824.
2. Aitse Halbersma, ged. Haulerwijk 20 febr. 1826, † ald. 15 maart 1836.
3. Grietje Halbersma, geb. Haulerwijk 17 maart 1828, † Emmen 2 april 1921, tr. Ooststellingwerf 23 april 1848 Jan Houkes, geb. Haulerwijk 8 oct. 1824, arbeider, † Haulerwijk 25 juli 1909, zn. van Luitsen Egberts en Aaltje Luitse Veenstra.

4. Hendrikje Halbersma, geb. Haulerwijk 19 oct. 1829, † ald. 16 juli 1830.

5. Hendrikje Halbersma, geb. Haulerwijk 8 mei 1831, † ald. 29 mei 1894, tr. Ooststellingwerf 17 april 1854 Koene Houkes, geb. Haulerwijk 7 jan. 1830, arbeider, † Haulerwijk 21 juli 1910, zn. van Luitsen Egberts en Aaltje Luitse Veenstra.

6. Johannes Halbersma, geb. Haulerwijk 26 april 1834, landbouwer te Vries, † Assen 6 juni 1913.

7. Aitze Halbersma, ged. Haulerwijk 19 april 1836, † ald. 17 april 1837.

8. Aitze, volgt VIIId.

9. Johantje Halbersma, geb. Haulerwijk 3 oct. 1843, † ald. 21 dec. 1930, tr. Ooststellingwerf 2 oct. 1873 Wytse van der Mei, geb. Haulerwijk 5 dec. 1850, onderwijzer, † Haulerwijk 14 maart 1936, zn. van Sikke Joekes en Aaltje Rienks Hof.

10. Sipke, volgt VIIIe (pag. 85).

VIIId. Aitze Wybes Halbersma, geb. Haulerwijk 22 febr. 1841, karreman, † Assen 20 oct. 1891, tr. Vries 24 april 1880 Niessien Ananias, geb. Roden 27 oct. 1848, † Assen 29 oct. 1933, dr. van Jan Willem en Alina Harnis Riemers.

Uit dit huwelijk:

1. Jitske Halbersma, geb. Vries 9 dec. 1880, tr. Assen 4 mei 1903 Anne Dou-

Oeel gelieerde Broer *Suster*

Het heeft den vrymachtigen Opperheer van Leeven en Dood,
naar zynen onveranderlyken Raad behuyd, myn geliefden Man
BARTELLE HALBERTSMAN, op heeden deceen an-
vond ten 55 auren, na een langdurige zukkelende Zieke, ver-
eeld met veel pynen, in den Ouderdom van byna 67 jaaren,
van my en once eenige Dochter, wech te neemen; en zoo wy
op eenigen grond dussen hoeven, in syn Eeuwige Heertijheid over
te brengen.

Ik heb het myn pligt geoordeeld UW Ed - - van dit
myn smertelyk Verlies kennis te geven, niet twyfelende of
UW Ed - - zal in dooce myne reclamatie Droefheid
wel eenig deel willen neemen; terwyl ik Gode wensche te zwij-
gen, en my aan zynen wilie te onderwerpen, wenschende de Aller-
hoogste UW Ed - - en gierde Familie in syn Be-
scherming neeme, en lange voor smertelyke Sierfgevallen genadig
wil bewaren.

Hebbe de eer my te rekenen

Oeel gelieerde Broer en *Suster*

UW Ed - - Bidroede Dienaareffo en *Suster*
ALLETJE ENGELESMAN,
Wed. B. *HALBERTSMAN*.

Goswyx den
27 February

1734.

Rouwbrief (thans in het Halbertsma-archief) gericht aan Joost H. (Ve. pag. 87)
i.v.m. het overlijden van zijn broeder Bartele (IVc-4, pag. 77).

wes, geb. Norg 27 juni 1879, smid, † Assen 10 febr. 1951, zn. van Arend en Liewijke Walda (Assen, Groningerstraat 57).

2. Jan, volgt IXd.

3. Wiebugje Halbersma, geb. Vries 2 maart 1884, † Assen 24 sept. 1956, tr. ald. 17 mei 1905 Lens Eggens, geb. Borger 16 febr. 1879, los arbeider, † Assen 31 mei 1929, zn. van Egbert en Willemtien Niemeijer.

4. Lina Halbersma, geb. Assen 1 april 1885, † ald. 31 oct. 1918, tr. Assen 9 dec. 1908 Hendrik Olijve, geb. ald. 19 jan. 1885, arbeider, 1926 vertrokken naar Frankrijk, zn. van Feike en Elisabeth Hummel; hij hertr. Assen 27 aug. 1919 Gerritje Willems.

5. Johanna Halbersma, geb. Assen 2 febr. 1887, beviel Groningen 25 mei 1918 van een dochter Johanna.

6. Wiebe, volgt IXe.

7. Willemtien Aizina Halbersma, geb. Assen 3 nov. 1891, tr. ald. 14 april 1920 Derk Steen, geb. Hoogezaand 18 sept. 1895, oud-hotelhouder, zn. van Aals en Seeske Smits (Rolle, Afferstraat 27).

IXd. Jan Aitzes Halbersma, geb. Roden 25 jan. 1882, slager te Emmen, † Zwolle 11 juli 1949, tr. Assen 29 maart 1905 Johanna Franken, geb. ald. 15 maart 1883, dr. van Hermanus en Lamke Johanna de Jong (Emmen, Kapelstraat 1).

Uit dit huwelijk:

1. Aisse Halbersma, geb. Assen 6 febr. 1906, † ald. 21 febr. 1908.

2. Lamke Johanna Halbersma, geb. Assen 19 febr. 1907, † ald. 16 april 1908.

3. Aisse, volgt Xc.

4. Hermanus Lambertus Halbersma, geb. Emmen 9 febr. 1913, bedrijfsleider, tr. Assen 23 april 1936 Grietje Klaassens, geb. ald. 29 dec. 1914, dr. van Jan Beeren en Geertruida Homan (Groningen, van Rooijenlaan 44b).

adoptiefzoon:

Peter Nico Halbersma, geb. Breda 23 dec. 1954.

5. Nico Halbersma, geb. Emmen 5 aug. 1918, † Groningen 23 oct. 1923.

Xc. Aisse Jans Halbersma, geb. Assen 4 april 1908, bedrijfsinspecteur, tr. Anlo 9 mei 1930 Fennechien Bos, geb. Annerveensch Kanaal 21 sept. 1908, dr. van Geert en Ellechien Benninga (Arnhem, Burg. Weertsstraat 126'').

Uit dit huwelijk:

1. Jan Geert Halbersma, geb. Sleen 18 maart 1933, tekenaar-constructeur, tr. Deventer 22 dec. 1958 Henny Aartina Berghuis, geb. ald. 16 jan. 1934, dr. van Hendrik Frederik Karel en Berendje van Dijk (Deventer, Jan Brederodelaan 24).

2. Ellechien Johanna Halbersma, geb. Sleen 18 maart 1938, tr. Arnhem 22 febr. 1962 Angelo Wilhelm Arnoldus Massar, geb. ald. 25 maart 1933, vertegenwoordiger, zn. van A.A.J. en N. Ponstein (Dieren, Mezenlaan 5).

IXe. Wiebe Aitzes Halbersma, geb. Assen 3 febr. 1889, smid en handelaar landbouwwerktuigen, † Winkel 7 mei 1958, tr. Barsingerhorn 21 mei 1915 Aagje Otsen, geb. ald. 5 mei 1896, dr. van Simon, schipper, en Maartje Beenken (Sint-Pancras).

Uit dit huwelijk:

1. Simon Halbersma, geb. Barsingerhorn 25 mei 1916, † ald. 2 juli 1917.

2. Niessien Halbersma, geb. Barsingerhorn 1 nov. 1917, tr. Sint Pancras 1 nov. 1949 Gerrit Tol, geb. ald. 28 april 1911, bloembollenkweker, zn. van Jacob en Niesje Vroegop (Sint Pancras).

3. Simon volgt Xd.

Xd. Simon wiebes Halbersma, geb. Den Helder 23 oct. 1921, smid en handelaar in landbouwwerktuigen, tr. Opmeer 1 oct. 1941 Hanna Blanck, geb. ald. 5 dec. 1922, dr. van Willem en Antje Klaver (Winkel, Bosstraat 7). Uit dit huwelijk:

1. Agnes Halbersma, geb. Opmeer 7 febr. 1942.

2. Ingrid Halbersma, geb. Nieuwe Niedorp 7 nov. 1948.

3. Wiebe Halbersma, geb. Winkel 17 sept. 1950.

VIIIe (van pag.82). Sipke Wybes Halbersma, geb. Haulerwijk 23 oct. 1847, smid, † Haulerwijk 24 maart 1926, tr. Marum 23 maart 1872 Jantje Akkerman, geb. ald. 21 aug. 1851, † Haulerwijk 1 jan. 1908, dr. van Wietze Willems en Geeske Sanders Venema.

Uit dit huwelijk:

1. Wiebe, volgt IXf.
2. Geesje Halbersma, geb. Drachten 26 juni 1874, † Assen 2 aug. 1950, tr. ald. 6 mei 1903 Hendrik Klaucke, geb. Assen 19 april 1871, veenarbeider en tuinman, † Assen 11 maart 1960, zn. van Willem en Berendje Oost.

3. Wietze Halbersma, geb. Haulerwijk 5 april 1877, † ald. 30 april 1877.

4. Jitske Halber(t)sma, geb. Haulerwijk 31 mei 1878, † Assen 4 juli 1959, tr. ald. 11 mei 1904 Gerrit Suichies, geb. Rolde 7 oct. 1870, winkelier, † Assen 17 jan. 1914, zn. van Arend en Hinderkien de Weerd.

5. Wietze, volgt IXg.

6. Sander, volgt IXh.

7. Minke Halbersma, geb. Haulerwijk 29 juli 1896, † Nieuwenhagen 31 dec. 1955, tr. Ooststellingwerf 19 mei 1922 Lammert Zuidersma, geb. Boornsterzwaag 29 juni 1893, arbeider, zn. van Berend en Baukje de Vries (Heerlen, Gasthuisstraat 6). IXf. Wiebe Sipkes Halbersma, geb. Marum 3 mei 1872, bestelknecht, † Assen 26 juli 1945, tr. Ooststellingwerf 29 sept. 1899 Hermina Nijland, geb. Buitenveld 11 mei 1876, † Zuidlaren 29 april 1953, dr. van Koert en Sjoukje Takes Zwart.

Uit dit huwelijk:

1. Jantje Halbersma, geb. Haulerwijk 19 maart 1900, tr. Assen 26 oct. 1921 Jan Fekkes, geb. ald. 14 oct. 1898, aanspreker, zn. van Jacobus, sigarenmaker, en Margaretha Sligter (Assen, Anreperstraat 17).

2. Koert, volgt Xe.

3. Sjoukje Halbersma, geb. Assen 9 juli 1910, tr. 1. Amsterdam 24 dec. 1931 (ontbonden bij vonnis Arr. Rechtbank Amsterdam 16 oct. 1941) Marinus Hendrik Joseph van der List, geb. 's-Gravenhage 2 jan. 1906; tr. 2. Assen 2 dec. 1948 Lammert Hendrik Johan Barneveld, geb. Kampen 22 dec. 1900, kleermaker, zn. van Lammert en Egberdina Hendrika Hakeboom (Kampen, Pannekoekendijk 23).

Xe. Koert Wiebes Halbersma, geb. Haulerwijk 1 dec. 1901, winkelier in huishoudelijke en feestartikelen, tr. 1. Almelo 12 april 1924 (ontbonden bij vonnis Arr. Rechtbank Almelo 16 febr. 1949) Gesina Johanna Voskamp, geb. Stad Almelo 17 april 1903, dr. van Arend Jan en Johanna Schelfhorst; tr. 2. Almelo 28 april 1949 Pleuntje van der Oest, geb. Alphen aan den Rijn 16 juli 1924, dr. van Teunis en Hendrika van Vught (Almelo, Grote straat 184).

Uit het eerste huwelijk:

1. Hermina Johanna Halbersma, geb. Almelo 5 aug. 1924, tr. Hengelo 0.6 oct. 1945 Gerrit Frederik van Heek, geb. ald. 18 april 1917, schilder (Hengelo O., Bothastraat 10).

Uit het tweede huwelijk:

2. Toos Halbersma, geb. Almelo 30 aug. 1954.
3. Marian Halbersma, geb. Almelo 17 april 1958.

IXg. Wietze Sipkes Halbertsma, geb. Haulerwijk 5 aug. 1881, petroleumventer, † Haulerwijk 23 maart 1962, tr. Ooststellingwerf 9 sept. 1910 Geesje Klooster, geb. Haule 8 juni 1882, † Haulerwijk 28 sept. 1953, dr. van Jan Jans en Margje Nicolaas van Esch.

Uit dit huwelijk:

1. Jantje Halbertsma, geb. Haulerwijk 27 febr. 1912, tr. Ooststellingwerf 26 april 1935 Jan Luinenburg, geb. Oosterhaule 24 maart 1907, petroleumventer, zn. van Jacob en Anna Groen (Haulerwijk 138c).

2. Margjen Halbertsma, geb. Haulerwijk 2 maart 1913, tr. Ooststellingwerf 21 mei 1937 Harm Jansma, geb. Haule 20 juni 1904, landarbeider, zn. van Hendrik en Stientje van der Koop (Waskemeer 7).

3. Sipke Halbertsma, geb. Norg 27 juli 1914, † ald. 17 aug. 1918.
4. Antje Martje Halbertsma, geb. Norg 24 april 1916, † ald. 4 mei 1917.
5. Antje Martje Halbertsma, geb. Norg 11 april 1918, † ald. 23 april 1918.
6. Sipke Jan Halbertsma, geb. Haulerwijk 2 april 1920, † ald. 28 april 1921.

Ixb. Sander Sipkes Halbersma, geb. Haulerwijk 23 aug. 1885, oud-kantoorhouder P.T.T., tr. Ooststellingwerf 10 april 1913 Baukje Hoff, geb. Akkerwoude 10 oct. 1893, † Groningen 16 jan. 1953, dr. van Klaas en Martje van der Wal (Haulerwijk, Leeksterweg 14).

Uit dit huwelijk:

1. Sipke, volgt Xf.
2. Martje Jantje Halbersma, geb. Haulerwijk 31 dec. 1914, tr. Ooststellingwerf 5 sept. 1941 Pieter Kamminga, geb. Nijehorne 8 mei 1913, directeur gem. sportstichting, zn. van Theunis en Ytje de Vries (Hengelo O., Krabbenbosweg 227).

Xf. Sipke Sanders Halbersma, geb. Haulerwijk 29 mei 1913, kantoorhouder P.T.T., tr. Ooststellingwerf 7 mei 1943 Hiltje Kiers, geb. Oosterwolde 13 juni 1918, dr. van Dirk, landbouwer, en Femmigje Jonker (Haulerwijk, Leeksterweg 8).

Uit dit huwelijk:

1. Femmigje Baukje Halbersma, geb. 's-Gravenhage 10 dec. 1943.
2. Baukje Halbersma, geb. Haulerwijk 20 juli 1946.

Vd (van pag. 77). Jacobus Halbertsma, geb. Gorredijk 3 april 1722, mr. zilversmid, † Gorredijk 13 juni 1805, tr. ald. 2 juni 1771 Minke Bruins, geb. Oudega Sm. 14 april 1742, † Gorredijk 22 april 1823, dr. van Bruin Engberts en Minke Geeukes.

Uit dit huwelijk:

1. Hidde Jacobus, volgt VIe.

2. Romkje Halbetsma, geb. Gorredijk 24 febr. 1778, † ald. 15 nov. 1806, tr. Gorredijk 5 febr. 1804 Douwe Compaan, geb. ald. 18 juni 1783, zilversmid, † Gorredijk 29 maart 1827, zn. van Klaas Douwes en Lijsbert Aukes Rouwerda; hij hertr. Gorredijk 22 nov. 1807 Tjerkjen Simons Zwart.

VIe. Hidde Jacobus Halbetsma, geb. Gorredijk 2 maart 1774, zilversmid, † Gorredijk 4 mei 1836, tr. 1. ald. 11 maart 1798 Sjouwkjen Minnes, geb. Gorredijk 8 juni 1774, † ald. 23 mei 1802, dr. van Minne Piers en Geeske Molles; tr. 2. Gorredijk 15 sept. 1805 Hiltje Rouwerda, geb. Gorredijk 1783, † ald. 26 aug. 1836, dr. van Durk Aukes en Grietje Popkes Bruinsma.

Uit het eerste huwelijk:

1. Jacobus Halbetsma, geb. Gorredijk 15 oct. 1798, schutter en fourier 2e comp. 1e bat. Vriesche schutterij, † Nijmegen, militair hospitaal 12 maart 1831.
2. Minno Halbetsma, geb. Gorredijk 12 febr. 1800, † voor 1812.
3. Geeske Halbetsma, geb. Gorredijk 26 dec. 1801, † voor 1812.

Uit het tweede huwelijk:

4. Durk Halbe(r)tsma, geb. Gorredijk 21 oct. 1805, ijkmeester der botervaten, † Gorredijk 27 juni 1869.

5. Minke Halbetsma, geb. Gorredijk 21 maart 1808, † Lemmer 15 jan. 1882, tr. Lemsterland 1 juni 1831 Wiebe Visser, geb. Oudeschoot 1 oct. 1795, onderwijzer, laatst te Follega, † ald. 13 maart 1845, zn. van Anne Jacobs en Akke Jans.

6. Grietje Halbetsma, geb. Gorredijk 7 aug. 1810, tr. Schoterland 15 juni 1834 Broer van der Werf, geb. Bolsward 2 mei 1803, leerlooiersknecht, zn. van Popke Freerks, zaagmolenaarsknecht, en Haukjen Broers Sijtinga en wedr. van Ettje Pieters de Vries.

7. Romkjen Halbe(r)tsma, geb. Gorredijk 13 nov. 1813, † ald. 27 juli 1872, tr. Opsterland 2 juni 1854 Eildert Zijlstra, ged. Dokkum 14 nov. 1819, bakker te Gorredijk, † ald. 26 aug. 1888, zn. van Dirk Jans en Jitske Filderts Klaver.

8. Geeske Halbetsma, geb. Gorredijk 18 sept. 1815, + ald. 20 jan. 1896.
9. Ibeltje Halbetsma, geb. Gorredijk 28 mei 1819, + Leeuwarden 26 dec. 1902, tr. ald. 23 juli 1848 Lodewijk de Vries, geb. Leeuwarden 25 juli 1824, timmerman, + Leeuwarden 10 aug. 1907, zn. van Jan Clases, metselaar, en Grietje Ros.
10. Wytske Halbe(r)tsma, geb. Gorredijk 30 aug. 1821, + ald. 10 maart 1892, tr. Opsterland 24 juni 1859 Goitzen Wissema, geb. Gorredijk 28 aug. 1805, korenmolenaar en nachtwacht, zn. van Jan Wisses en Takke Gooitzens.

11. Hiltje Halbetsma, geb. Gorredijk 10 aug. 1824, + Leeuwarden 6 juli 1865, tr. Leeuwarderadeel 11 mei 1848 Harmanus de Vries, geb. Leeuwarden 1 april 1824, tuinman, + Leeuwarden 18 nov. 1861, zn. van Andries, gardenier, en Harmke Hendriks Kamminga.

12. Janke Halbetsma, geb. Gorredijk 28 oct. 1827, + 's-Gravenhage 14 febr. 1910, tr. Leeuwarden 16 mei 1852 Jan Zijlstra, geb. Dokkum 20 sept. 1826, broodbakker en koopman, + 's-Gravenhage 22 jan. 1911, zn. van Dirk Jans en Jitske Gilderts Klaver.

Ve (van pag. 77). Joost Halbertsma, geb. Gorredijk 16 aug. 1723, koopman en mr. bakker te Grouw, + ald. 26 juni 1788, tr. Grouw 28 dec. 1749 Berber Dirks, geb. Grouw 7 febr. 1716, + ald. 8 juli 1802, dr. van Dirk Jelmers en Tetje Symons en weduwe van Jentje Clases de Groot.

Uit dit huwelijk:

1. Tettje Halbertsma, geb. Grouw 18 sept. 1750, + ald. 18 sept. 1798, tr. Grouw 1 oct. 1775 Jurjen Visser, geb. ald. na 1743, mr. scheepstimmerman, + Grouw 11 dec. 1806, zn. van Haye Jurjens en Corneliske Annes.

2. Jentje, volgt VIIf.

3. Hidde, volgt VIIg.

4. Romkjen Halbertsma, ged. Grouw 14 sept. 1760, + ald. 20 jan. 1840, tr. Grouw 6 juni 1790 Jan Bakker, geb. Garrijp c. 1765, mr. bakker te Grouw, + ald. 28 mei 1833, zn. van Oege Sybrems en Wytske Hendriks.

VIIf. Jentje Halbertsma, geb. Grouw 27 febr. 1753, mr. bakker en liefdepredikter, + Grouw 26 nov. 1824, tr. ald. 7 mei 1780 Tjitske Binnerts, geb. Grouw nov. 1759, + ald. 25 juni 1839, dr. van Gerben Binnerts, boterkoper, en Wytske Johannes.

Uit dit huwelijk:

1. Gerben, volgt VIIId.

2. Wytske Halbertsma, geb. Grouw 3 oct. 1786, + ald. 18 jan. 1867, tr. 1. Grouw 1806 Jochum Zuidema, geb. Groningen 16 nov. 1775, stuurman grote vaart, + Grouw 7 juni 1824, zn. van Jan Jans, schipper grote vaart, en Ebeltje Berents Hoeksema; tr. 2. Idaarderadeel 28 febr. 1828 Jan Zuidema, ged. Groningen 15 febr. 1789, koopman te Grouw, + ald. 4 sept. 1844, broeder van haar eerste echtgenoot.

3. Berber Halbertsma, + Grouw 15 maart 1797.

4. Durkje Halbertsma, + Grouw 14 april 1794.

5. Durkje Halbertsma, geb. Grouw 13 maart 1797, + Rinsumageest 15 maart 1874, tr. Idaarderadeel 20 mei 1819 Sytze Syttema, ged. Grouw 24 nov. 1793, landbouwer onder Rinsumageest, + ald. 2 dec. 1860, zn. van Auke Sytzes, landbouwer, en Ybel-tje Jelles.

VIIId. Gerben Halbertsma, geb. Grouw 1783, bakker te Grouw, + ald. 6 maart 1854, tr. Grouw 1809 Fokeltje Riemersma, geb. Grouw 2 juni 1780, + ald. 14 dec. 1869, dr. van Thomas Jans en Geiske Annes Jager.

Uit dit huwelijk:

1. Tjitske Halbertsma, geb. Grouw 18 febr. 1810, + ald. 5 nov. 1877, tr. Idaarderadeel 1 juli 1837 Siemen Durksz, geb. Grouw 1803, commissionair en koopman, + Grouw 19 jan. 1866, zn. van Lolke Durks en Rigtje Simens Brouwer.

2. Geiske Halbertsma, geb. Grouw 5 april 1812, + ald. 10 mei 1863, tr. Idaarderadeel 10 oct. 1846 Sybren Andringa, geb. Wirdum 22 sept. 1814, bakker, +

Grouw 12 juni 1888, zn. van Andries en Tettje Rijpma.

Vlg. Hidde Halbertsma, geb. Grouw 1 aug. 1756, koopman en mr. bakker, + Grouw 17 jan. 1809, tr. ald. 18 mei 1788 Ruurdtje Binnerts, geb. Grouw juni 1767. + ald. 14 dec. 1809, dr. van Tjalling Binnerts, boterkoper en liefdeprediker, en Geertje Eeltjes.

Uit dit huwelijk:

1. Dr. Joost Halbertsma, geb. Grouw 23 oct. 1789, litt. doct. h.c., doopsgez. predikant, laatst te Deventer, letterkundige, + Deventer 27 febr. 1869; gegevens betreffende zijn, inmiddels in mannelijke linie uitgestorven nageslacht zijn opgenomen in het jaarboek Nederland's Patriciaat XL (1954), pag. 177/8.

2. Tjalling Halbertsma, geb. Grouw 21 jan. 1792, Koopman ald., letterkundige, + Grouw 12 dec. 1852; zijn uitgebreid nageslacht is vermeld in genoemd jaarboek, pag. 179-193.

3. Binnert Halbertsma, geb. Grouw 14 april 1795, koopman ald., + Grouw 27 dec. 1847; zijn nageslacht is vermeld in genoemd jaarboek, pag. 193-196.

4. Dr. Eeltje Halbertsma, geb. Grouw 8 oct. 1797, med. doct., geneesheer, letterkundige, + Grouw 22 maart 1858; zijn, inmiddels in mannelijke linie uitgestorven nageslacht is vermeld in genoemd jaarboek, pag. 196-198.

5. Geert Halbertsma, geb. Grouw aug. 1801, + ald. 13 aug. 1803.

6. Geertje Halbertsma, geb. Grouw 3 juli 1805, + ald. 29 aug. 1805.

KRONEN

Werden de Nederlandse gemeenten vanuit Friesland gekroond?

Beschouwingen over de betekenis van "rang-kronen" hebben generaties heraldici geboeid bezig gehouden. Daar vele wapenschilden van gemeenten dikwijls afgebeeld worden met een kroon, lijkt een besprekking van dit onderwerp, vooral met betrekking tot de Friese gemeenten, ook hier niet zonder belang.

Jhr. Mr. H.E. van Weede, secretaris van de Hoge Raad van Adel, schreef onlangs: "Hoewel kronen en schildhouders vroeger een bepaalde betekenis hadden, worden deze attributen thans beschouwd als versierselen". Mede door een van zijn ambtsvoorgangers, Mr. W.J. Baron d'Ablaing van Giessenburg, weten wij, dat vóór 1820 de Hoge Raad van Adel van mening was, dat aan dorpsgemeenten geen kronen of schildhouders konden worden toegestaan. De Provinciale Staten waren toen samengesteld uit drie standen, waaronder de steden en niet de gemeenten opgenomen waren, zodat hieruit moest volgen, dat de kronen en andere wapensieraden uitsluitend de hogere stand der steden behoorden aan te duiden. Toch had de H.R.v.A. ook de wapens der ghetuigen alle met kronen gedekt en wel omdat deze laatsten, ingevolge het "Provinciale Reglement van Vriesland", een stand in de Staten dier provincie uitmaakten en daardoor met de steden aldaar gelijk stonden. Daarbij werden eveneens de hoogheemraadschappen in dezelfde rang gesteld. Dit werd aangegeven door een kroon met vijf fleurons (= moerbeibladeren), de zg. markgraven- of markiezenkroon. Voor alle lagere gemeenten was een kroon dus in feite taboe. Een en ander gold echter blijkens Kon. Besluit no. 19 van 1821 niet voor die gemeenten, welke reeds voor 1795 dergelijke versierselen hadden en "desverkiezende deze bleven behouden". Voor de provinciekronen dacht men toen aan de vroegere hertogs-kronen (Gelderland, Limburg en Brabant), markiezenkronen en Franse prinsenkronen (zoals die hier het eerst gevoerd werden door de stadhouders).

In feite zijn met het vervallen van de onderscheidingen tussen stem-hebbende en niet-stemhebbende steden, alsook tussen gemeenten met of zonder stadsrechten, thans alle Nederlandse gemeenten en waterschappen in het bezit van dezelfde status in ons staatsbestel. Dit laatste heeft in de hand gewerkt, dat men zowel bij nieuwe wapenverleningen als bij bevestigingen van oude in het algemeen eenzelfde kroon op het schild plaatste, te weten die met drie fleurons en twee paarlen. Daarnaast zijn er vele kronen met vijf fleurons en kronen, bestaande uit een al dan niet met kleurstenen bezette gouden hoofdband waarop 13 paarlen (de graefelijke; b.v. 's-Gravenhage), 11 paarlen (baronnenkroon uit de renaissance-tijd in de Spaanse Nederlanden; b.v. Alkemade), 9 paarlen (Achtkar-

spelen) of 5 paarlen (heerlijkheid). Niet officieel zijn de muur- of stede-kronen, zoals die in de gevel van het beursgebouw te Leeuwarden. Voorts hebben wij de historisch zo interessante West-Europese (Rudolphinisch-Habsburgse) keizerskronen op Amsterdam, Bolsward, Deventer, Hulst en Nijmegen, en (totaal fout afgebeeld als een soort Duitse vorstenkroon) op Kampen, Medemblik, Middelburg, Tiel en Zwolle. (Op het stadswapen van Zwolle op de stadsbussen prijkt nu zelfs de Gelderse hertogskroon!). De afspiegeling van de historische belangrijkheid der laatstgenoemde tien steden (vaak lid van het Hanze-verbond) in hun kronen kan ik niet zien als zomaar een "versiersel", doch als een soort heraldisch diploma van de eerste rang. De H. R. v. A. toetst dan ook bij adviezen voor gemeentewapens de kroon nog steeds op haar betekenis.

Ook bestaan in ons land nog officieel de rangkronen van de Nederlandse adel. Bekijken we de uit zeven kronen bestaande ouderwetse lijst (van prins tot en met ridder), dan zien we, dat onze Nederlandse gravenkroon dezelfde is als die, welke voorkomt op de meeste gemeentewapens (die toch heus geen graafschappen geweest zijn), te weten die met drie fleurons en twee parels. Gaan we een paar eeuwen terug in ons Noorden de wapens bekijken van de grietmannen en redgers in Friesland, Groningen en Oost-Friesland, dan vinden we voor hen haast overal bijna hetzelfde model kroon.

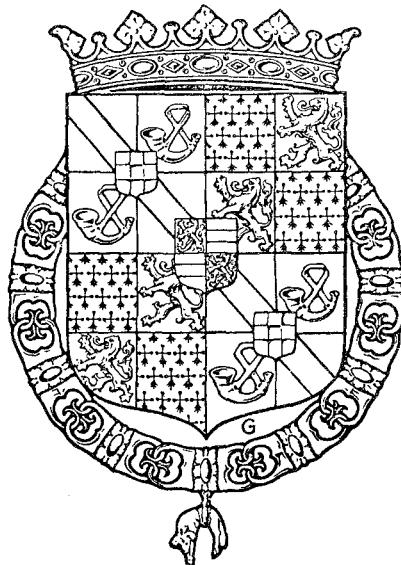
Evenals het voeren der geslachtswapens in Friesland in zwang kwam vanuit Duitsland, zo werden later ook de kronen der Duitse Freiherrn (die allodiaal mede afgingen op het begrip in hun ogen van "vrije heren") overgenomen; deze kronen sierden toen dus de grietmannenwapens op grafmonumenten, kerkgestoelen, zegels en wat niet al. Deze "mode" sloeg zo in, dat iedere aanzienlijke, nadien ook in de overige gewesten van ons land, zijn wapenschild dekte met deze door de "Fresen Fryheren" ingevoerde en oorspronkelijk Duitse Freiherrnkrone. De paarlenkronen werden, tot in Gelderland, Holland en Zeeland, bijna geheel verdronken door deze kroon met drie bladeren en twee parels. Men zou dus kunnen stellen, dat Friesland de meeste Nederlandse gemeentewapens tenslotte van dit type kroon, indirect en ongeweten, heeft voorzien.

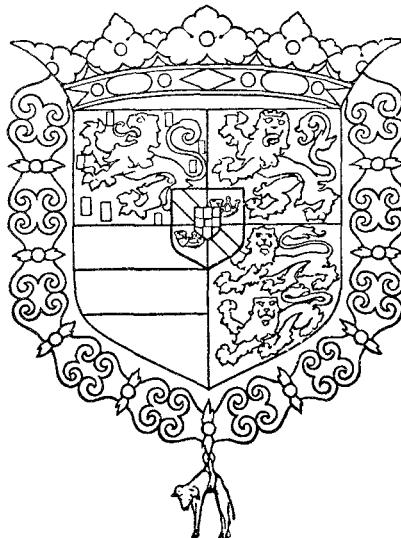
Prins en Provincie.

Sedert de renaissance kan men in West-Europa van een meer geordend kronen-protocol spreken; in de middeleeuwen kende men buiten de vorstenkronen en keurvorstenhoeden feitelijk alleen de feestelijke helmteken op ridderhelmen. Vooral met en na de kunstminnende Bourgondische vorsten kwam meer en meer de uitbeelding van kronen op schilden in zwang en werd deze mode van lieverlede door de zich meer vrijmakende en ontwikkelende lagere klassen overgenomen. Representatie zou in de 16e en 17e eeuw een modewoord geweest kunnen zijn (als thanst!). De zich mede dank zij de eerste vorsten van Oranje-Nassau vrijmakende lage landen bij de Noordzee, een statenbond van vroegere kleine vorstendommen (de graafschappen Holland, Zeeland en Zutphen, de hertogdommen Gelre en Brabant, het bisdom Utrecht met het Oversticht, de heerlijkheid Friesland en al, wat later Groningen en Drente werd), deze Nederlanden dus, werden na het afzweren van de Spaanse koning, ook door hun groeien in materiële welvaart, langzamerhand een voor overig West-Europa niet te onderschatten mogendheid, getuige in 1648 de Vrede van Munster, waarbij de Nederlandse afgevaardigden zich met een schier voor staatshoofden geldende etiquette en protocol lieten dienen. Dit alles bracht mee, dat hun vlaggen en emblemen daarvan een evenredige afspiegeling dienden te geven.

Waren de stadhouders, de eerste prinsen van Oranje-Nassau, reeds een "stuk" van de Nederlanden geworden, zo werden ook hun wapenkronen willekeurig of onwillekeurig overgenomen op wapenschilden van staten van de Verenigde Republiek, dienende tot "heur representatie". De oorspronkelijk Franse prinsenkroon van René de Châlons prince d'Orange,

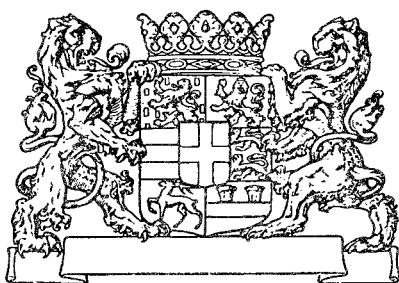

René de Châlons.

Wapen van Prins Willem I.

een kroon van vijf fleurons en vier parelpunten, was mede vererfd op het wapen van zijn neef Willem de Zwijger en op dat van diens zoon, prins Maurits. Ook de volgende generaties van de Nassau's in Holland en Friesland (en sommige van de onder hun stadhouderschap zijnde gewesten zelf) voerden deze kroon. Latere Friese stadhouders, onder invloed van hun voorname huwelijken met dochters van Duitse vorsten en zelf ook tot deze stand behorend, vervingen echter de "vernederlandste" Franse prinsenkroon door een inmiddels in zwang gekomen Duitse prinsenkroon of Fürstenhut, welke naar model weer enigszins verwant was aan de hertogs-kronen van Gelre, Brabant en Limburg.

Wapen van Willem Frederik en van
Hendrik Casimir II.

Wapen van Prins Joh. Willem
Friso.

Deze latere prinsenkroon (zoals b.v. Johan Willem Friso die voerde) werd in de 19e eeuw, de vervaltijd der heraldiek, door de toenmalige Hoge Raad van Adel mede aangemerkt als "hertogenkroon voor Drente", welk gewest ("de olde landschap") nooit een hertogdom, laat staan een prinsdom is geweest! Daar evenwel Drente in de 18e eeuw onder de stadhouders van Friesland en Groningen stond (die dit landschap besturen lieten door een landdrost, gekozen uit de Drentse of Sallandse ridderschap), vinden wij in 1715 in het landschapszegel van Drente de Friese prinsenkroon en hun schildhouders-wapenleeuwen geplaatst op en ter weerszijden van de Maria-troon uit het kloosterzegel van Assen.

De wapens van Friesland, Groningen en Overijssel bleven echter gedekt door de oorspronkelijk Franse prinsenkroon van Willem van Oranje; zo ook de provinciewapens van Utrecht, Zuid-Holland en Zeeland, Noord-Holland, dat als noordelijk deel van het oude graafschap Holland tezamen met West-Friesland een apart gewest werd (zie haar gedeelde wapen), kreeg - merkwaardig genoeg - een soort markiezenkroon. Dat Utrecht, als gewest in welks hoofdstad onder de eerste Oranje-prinsen de belangrijke Unie van Utrecht tot stand kwam, de oude Franse prinsenkroon draagt, is historisch-heral-

disch zeer wel te aanvaarden, doch voor Noord- en Zuid-Holland en Zee-land was het voeren van de oude gravenkroon uit de renaissance-tijd (ook wel aangeduid als gravenkroon der Spaanse Nederlanden) veel meer op zijn plaats. Niet voor niets hebben beroemde Nederlandse heraldici als Van der Laars reeds vele malen hierop gewezen en de wapens met de rode leeuwen dan ook terecht gedekt met deze oude, met dertien zichtbare parels gesierde kroon. Hun gulden regel zij nagevolgd!

Zoals het met de provinciekronen ging, zo verliep het ook enigermate met de kronen op gemeentewapens, doch daar kwam dan nog het gegoochel in de vorige eeuw bij en thans het nog onwetend "traditioneel"-vast-houden daaraan. Waarom moest deze oude Franse prinsenkroon gezet worden op de wapens van Adorp, Warffum, Oegstgeest, Rotterdam, Enschede, Eenumer, Zundert, enz. ?

Weer anders verging het de grietenijenkroon. Deze is te-recht en goed weergegeven op de wapens van Barradeel, Dantumadeel, Doniawerstal, Franekeradeel, Gaasterland, Hennaarderadeel, Hemelumer Oldeferd, Kollumerland c. a., Leeuwarderadeel, Lemsterland, Smallingerland en Tietjerksteradeel (echter zijn er in sommige moderne cliché's, o. m. van Dantumadeel en Smallingerland, weer fouten geslopen). De overige zijn onjuist. Deze grietenijenkroon is oorspronkelijk vanuit Denemarken (van de Noordfriese markgraaf) als model overgenomen door verschillende grietmannen en is ook als Adelskrone voor Freiherrn in Duitsland gebruikt (doch aldaar later weer gewijzigd). Ze vertoont tussen drie fleurons twee hoge, 3-voudige parelpunten (pareltrossen) en is vaak (gelijkend op een helmkroon) vereenvoudigd tot drie fleurons, waartussen twee enkelvoudige parelpunten. Deze laatste kroon werd later in heel Nederland haast algemeen als "gemeentekroon" gebruikt en is in de vorige eeuw door de H. R. v. A. tevens als "gravenkroon" vastgesteld.

De markiezenkroon met de vijf fleurons was reeds zeer lang in deze vorm in het huidige Nederland en België in gebruik. Deze kroon werd in de vorige eeuw door de H. R. v. A. als teken van onderscheid tegenover de grietenijen in Friesland voorgedragen als kroon voor de elf Friese steden. Dokkum, Workum en IJlst schijnen hieraan alleen gevolg gegeven te hebben of bevestiging hiervoor verleend gekregen te hebben. Bolsward voert, zoals bekend, terecht en rechtens de keizerskroon, Sloten kroont zich soms helemaal niet, terwijl Leeuwarden, Harlingen en Hindeloopen zich blijkens hun kronen als grietenijen beschouwen! Sneek, Franeker en Staveren voeren slechts het algemene kroontje. Een duidelijk afwijkend, maar aantrekkelijk standpunt nam de heraldicus André Vlaanderen in, door aan te bevelen om op (historisch) stedelijke wapens een muurkroon te plaatsen, bestaande uit drie bastions, terwijl de residentiestad en de provinciale hoofdsteden een muurkroon met vijf bastions zouden kunnen voeren.

Ware hieraan eens gevolg gegeven!

Momenteel zijn er in ons land nog enkele heraldici, die er lustig mee door gaan om her en der, zonder enige regel, op nieuw-ontworpen waterschaps- en gemeentewapens meestal de gravenkroon, en ook wel, voor de variatie, eens een markiezenkroon te plaatsen, daarmede dit onderdeel van de heraldiek degraderende tot een kronengrabbelton. En dat wordt dan allemaal nog goedgekeurd ook, en bij een interpellatie hierover slechts aangeduid als behorend tot een "hoofdstuk versierselen" sans plus!

Wat doen graven- en markiezenkronen op waterschaps-wapens?

Misschien ware de waterschappen een kroon te geven (zoals die op het wapen van de gemeente Middelstum) van drie klavers op een gladde hoofdband.

Het was mijn bedoeling om met deze studie en notities, gewijd aan kronen, onze Friese (en daarmee ook de Nederlandse) heraldiek ten dienste te zijn en om te proberen, langs een gulden middenweg te komen tot een gulden regel. In tegenstelling, onder meer met de zo correcte Engelse heraldiek, was het in ons land maar een vreemde warwinkel. Wij herdenken thans anderhalve eeuw Koninkrijk en constateren daarbij anderhalve eeuw incorrect kronengebruik. Moge dit artikel een bijdrage en proeve zijn, om gezamenlijk daarin een goede lijn te vinden.

Ontwerp van met stede-kronen gedekte wapens voor Leeuwarden, Sloten en IJlst

Rangkronen in de Nederlandse heraldiek.

Keizer.

Koning. De Nederlandse koningskroon, zoals deze is vastgesteld op 24 juni 1816. De koningskroon, welke met de andere regaliën op de credenstafel bij de inhuldiging van de koningen in de Nieuwe kerk te Amsterdam aanwezig is, heeft een rode muts tussen de fleurons. De kroon wordt ook gevoerd door de prinsen en prinsessen uit het Koninklijk Huis.

Prins. Op een met edelstenen en parels ingelegde hoofd- of haarband zijn zichtbaar 5 fleurons en 4 parelpunten, met daarboven 3 (van de 4) met parels bezette bogen, welke bijeenkomen onder een riksappel, waartussen een muts van rood.

Hertog. Om de hoofdband 5 aaneengehechte, ingeschulpte hermelijsen opslagen, waarboven zichtbaar zijn 3 met parels bezette bogen, bijeenkomende onder een riksappel, waartussen een muts van purper.

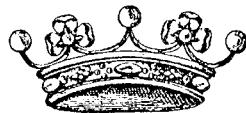

Markies. (Markgraaf). Op een met robijnen en smaragden ingelegde hoofdband zijn zichtbaar 5 (van de 8) fleurons.

- Graaf.
- Een met 3 rode en 2 groene edelstenen ingelegde hoofdband, waarop zichtbaar 9 (van de 16) hoge parelpunten (de meest gebruikelijke).
 - Een met rode en groene stenen ingelegde hoofdband, waarop zichtbaar 3 fleurons en 2 enkelvoudige parelpunten (verwarrend gelijkend op de heilmkroon en op vele kronen op wapens van gemeenten en publiekrechtelijke lichamen).
 - Een met kleurige stenen ingelegde hoofdband, waarop zichtbaar 13 parels, van welke 10 onmiddellijk op de band en 3 daar bovenop gezet (1 in het midden en 2 op de uitersten) (16e en 17e eeuws model uit de Spaanse Nederlanden).

Burggraaf. Op een met edelstenen ingelegde hoofdband zijn zichtbaar 3 enkelvoudige parelpunten en 2 fleurons.

Baron. a. Een met rode en groene edelstenen ingelegde hoofdband, waarop zichtbaar 7 (van de 12) hoge parelpunten (de meest gebruikelijke).

b. Een met kleurige stenen ingelegde hoofdband, waarop zichtbaar 11 parels, van welke 8 onmiddellijk op de band en 3 daar bovenop gezet (1 in het midden en 2 op de uitersten) (16e en 17e eeuws model uit de Spaanse Nederlanden).

Ridder (laagste der Nederlandse adellijke titels). Op een met rode en groene stenen ingelegde hoofdband zijn zichtbaar 5 (van de 9) hoge parelpunten.

Jonkheer (adelijk praedicaat). Op een gladde hoofdband, welke tot tweemaal toe zichtbaar (heraldisch schuinsrechts) omslingerd is van een parelsnoer, zijn zichtbaar 5 parelpunten.

Heer. (patriciaat; stedelijke regenten; bezitters van heerlijkheden, ridderhofsteden, havezathen, borgen, staten en stinsen). Op een gladde hoofdband zijn zichtbaar 5 parelpunten.

Eigenerfde. Op een gladde hoofdband zijn zichtbaar 3 parelpunten.

Burger. Een eiken- of lauwerkroon (zelden voorkomend, vgl. die op de wapens van Alkmaar en Monnikendam).

A. B. DULL tot BACKENHAGEN.

Keus uit de literatuur (waaraan ook de meeste illustraties zijn ontleend):

André Vlaanderen, Teekens en symbolen.

T. van der Laars, Wapens, vlaggen en zegels van Nederland.

Jan H. Junius, Heraldiek.

Kl. Sierksma, De gemeentewapens van Nederland (met merendeels lelijke wapenillustraties).

H. W. M. J. Kits Nieuwenkamp, Elseviers encyclopedie van de heraldiek (zeer verwarrend).

LIJST VAN TESTAMENTEN VOORKOMENDE IN BAND EEE 10
van het Hof Provinciaal (Rijksarchief Leeuwarden)

Aijlva, Cornelius baron van (x Julianus baronesse thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg)	Hichtum	1770;	fol.	39, 56
" , Hessel Douwe Ernst baron van (x Bouwina van Burmania)	Holwerd	1770;	"	174
" , Hobbe baron van (gouverneur van Maastricht)	Maastricht	1761;	"	112, 122, 179, 216
Acronius, Isaac van Andries Bookes, mederechter v. Opsterland	Leeuwarden	1763;	"	29
Assen, Jan van (vroedsman; x Tjake Botma)	Siegerswoude	1774;	"	172
Auke Heins de Vries (x Uilk Sipkes) " Jans van der Werff, old coopman (x Aaltje Pieters)	Dokkum	1771;	"	20
	Warns	1776;	"	195, 199
	Sneek	1763;	"	45
Benne Wilts (x Taabke Haijes)	Zuider Drachten	1765;	"	137
Boonstra, Sjoerd (bode v.d. rekenmees- ters)	Leeuwarden	1757;	"	162
Botma, Tjake (x Jan van Assen, vroedsman)	Dokkum	1771;	"	20
Botte Jans de Hoop, coopman	Workum	1763;	"	7
Bransma, Franciscus (predikant)	Oostrum	1775;	"	153
Burmania, Bouwina (x Hessel D.E. van Aijlva)	Holwerd	1770;	"	174
Eeltje Steffens, huisman	Spannum	1774;	"	204
Faber, Gale Arjens (bijzitter v. Leeuw. dl.)	Jellum	1761;	"	182
Gale Arjens Faber (bijzitter v. Leeuw. dl.)	Jellum	1761;	"	182
Greven, dr. Bavius van (x Aurelia Rodenhuis)	Leeuwarden	1767;	"	1
Haijtse Jans (x Houkjen Jobs) " Jelles, oud-schipper en veen- baas	Makkum	1760;	"	142
Hamerster, Dominicus (raad ordinaris; x Maria Agnes Huber)	Noordwolde	1768;	"	4
Heert, Everhardina van (x Philippus van Viersen)	Leeuwarden	1755;	"	164
Hommema, Lieve Hessels (x Lijsbeth Freerx)	Leeuwarden	1752;	"	11
Hoop, Botte Jans de (coopman)	Stiens	1773;	"	157
Houwerda, IJebeltje	Workum	1763;	"	7
Huber, Maria Agnes (x Dominicus Ha- merster)	Tjummarum	1757;	"	53
IJme Freerx Tichelaar, coopman	Leeuwarden	1755;	"	164
Jan Daniels (Kiestra) (x Rinskjen Eelses)	Makkum	1768;	"	21
	Nieuw Kruisland	1770;	"	140

Johannes Alles Calverboer	coopman	Gorredijk	1773	fol.	180
Jongstal, Pieter van (gecommiteerde staat ten landsdage)		Marsum	1770	"	15
Jorna, Jouwerke Rinnerts (x Daniel Reneman)		Leeuwarden	1759	"	145
Kalkenstein, Romke (coopman; x Wijtske Meinderts)	?		1762	"	62
Calverboer, Johannes Alles (coopman)		Gorredijk	1773	"	180
Cammen, Egbertus (rustend predikant)		Leeuwarden	1776	"	208, 211
Kiestra, Jan Daniels (x Rinskjen Eelses)		Nieuw Kruisland	1770	"	140
Klaaske Dirks (ongehuwd; in de Schrans)		Huizum	1765	"	110
Knock, mr. Gulbartus (oud-ontvanger generaal en oud-burgemeester van Leeuwarden; x Anna Geertruid Knock)		Leeuwarden	1762	"	159
Cornelis Douwes (x Tijttje Egberts)		Deinum (Ritsumazijl)	1773	"	64
Crab, Anna (ongehuwde dogter)		Leeuwarden	1753	"	207
Cuperus, Franciscus (oud-schepen; x Grijtje Mellema)		Leeuwarden	1769	"	147
Lieuwe Hessels Hommema (x Lijsbeth Freerx)		Stiens	1773	"	157
Lijcklama à Nijeholt, Livius Suffridus (grietman v. Opsterland)		Peetste rzwaag	1773	"	186, 189
Loë, Lidmaet van Lolkema, Pijtje Lolkes (x Reerd Foekes Zaagmans)		Sneek	1769	"	23
Mellema, Grijtje (x Franciscus Cuperus)		Workum	1779	"	217
Quader, Hotse		Berlikum	1769	"	18
Reerd Foekes Zaagmans (coopman; x Pijtje Lolkes Lolkema)		Workum	1779	"	217
Reneman, Daniel (x Jouwerke Rinnerts Jorna)		Leeuwarden	1759	"	145
Rodenhuis, Aurelia (x dr. Bavius van Greven)		Leeuwarden	1767	"	1
Zaagmans, Reerd Foekes (coopman; x Pijtje Lolkes Lolkema)		Workum	1779	"	217
Schwartzenberg en Hohenlansberg Juliana baronesse thoe (x Cornelius baron van Aylva)		Hichtum	1770	"	39, 56
Sijbren Pijters (bakker; x Baukjien Gerbens)		Bolsward	1765	"	31
Sijtse Clases, huisman op de Oude Miede (x Dieuke Cornelis)		Suawoude	1759	"	155
Sicke Gerlofs, coopman		Makkum	1760	"	205
Sippe Annes (x Trijntje Romkes)		Joure	1749	"	60

Tichelaar, IJme Freerx (coopman)	Makkum	1768	fol	21
Tinga, dr. Felix, oudste advocaat	Leeuwarden	1770	"	184
Tjebbinga, Bauke	Hemelum	1762	"	136
Vegelin van Claerbergen,	Akkrum?	1771	"	69
Viersen, Philippus van (x Everhardina van Heert)	Leeuwarden	1752	"	11
Werff, Auke Jans van der (old coopman; x Aaltje Pieters)	Sneek	1763	"	45
Wijger Arents, koemelker	op de Tieke	1772	"	69
Wijmer Dirks (x Antje Jans)	Wijtgaard	1775	"	66

D.J. van der Meer.

Y N H A L D

	side
Jhr. M.J. van Lennep, hist. drs., In memoriam Mr. Adrianus van der Minne	5
G. Dijkstra, Koart oersjoch 1962/63 fan de wurksumheden fan it Genealogysk Wurkforbân	7
J. Visser, hist. drs., Jierforslach 1962/63 fan de Fryske Rie foar Heraldyk	8
G. Dijkstra, Ynljochtings oangeande inkelde iepenbiere ynstellingen	11
" " " , Ynljochtings oer Fryske famyljeforienings	13
D J. van der Meer Sierdsma-state to Deinum	17
J. Visser, hist. drs., Keningen en Hilligen yn in Fryske kertier steat (fan A.C. van der Minne-Buma)	44
A de Vries, Kwartierstaat van Theunis Uilke de Vries	58
S.G. Alberda, Kwartierstaat van H.Th.A. Jorritsma	60
" " " " Kwartierstaat van T. Gerbensma-Boschma	62
Wapenregistraesje	64
H. G. van Slooten, Het Friese geslacht Halbertsma Halbertsma Halbersma	74
A. B. Dull tot Backenhagen, Kronen	89
D. J. van der Meer, Lijst van testamenten, voorkomende in band EEE 10 van het Hof Provinciaal	97